REFORMÁTUS TANANYAGTÁR KIADVÁNYOK

Miklya Luzsányi Mónika és Miklya Zsolt

SZIROMSZÁRNYAK IRODALMI SZÖVEGGYŰJTEMÉNY

Pedagógus ötlettár

1–2. osztály

Március, Április, Május

Kiadja a Református Tananyagfejlesztő Csoport
Budapest, 2022
reftantar.hu

A tananyag fejlesztői: Miklya Luzsányi Mónika és Miklya Zsolt

Képek: Pap Kata
Olvasószerkesztő: Farkas Judit
Korrektor: György Zsófia

ISBN 978-615-5834-22-6

Minden jog fenntartva.

Tördelés, grafikai munka, nyomdai előkészítés: Rezessy Szabolcs

Nyomtatta és kötötte: Printingo Kft.

Reftantár

A fejlesztés Magyarország Kormánya támogatásával, az EGYH-KCP-16-P-0127 számú projekt keretében valósul meg.

Tartalom

BEVEZETŐ 12

Tavaszünnep/Március

EGÉSZSÉG, BETEGSÉG 35

1. tanegység **Fájós** • *45 perces készségfejlesztő óra (magyar, ének-zene, tánc és dráma)* **36**
• *Jancsika táncol* – francia gyerekdal, fordította: Bertóti Johanna
• Janikovszky Éva: *Te is tudod* (részlet)
• Lackfi János: *Fájós*

2. tanegység **Influenza és társai** • *Minimum 2 × 45 perces szövegfeldolgozó óra (magyar, kreatív szövegalkotás, technika)* **38**
• Varró Dániel: *Tüsszentgető*
• Rangáné Lovas Ágnes: *Tüsszentettem…*
• Békés Márta: *Influenzajárvány*
• Smelka Sándor: *Egymondatos* – online

3. tanegység **Az orvos** • *Minimum 2 × 45 perces komplex óra (magyar, ének-zene, természetismeret, vizuális kultúra)* **41**
• Gryllus Vilmos: *Orvos*
• Rangáné Lovas Ágnes: *Orvosnál*
• Kiss Judit Ágnes: *Babaróka az orvosnál* (részlet)
• Babiczky Tibor: *Ügyelet*

4. tanegység **A fogorvos** • *Választhatóan 2 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó óra vagy minimum 3 × 45 perces témanap látogatással a fogorvosi rendelőben (magyar, természetismeret)* **44**
• *Egér, egér, kisegér* – magyar népi mondóka
• Tóth Krisztina: *Fogas kérdés*
• Tóth Krisztina: *Foghíj*
• Szabó T. Anna: *Fogmosóvers*
• Kertész Erzsi: *A fogorvosi eset* (részlet) – online a teljes szöveg

5. tanegység **Beteg vagyok** • *4 × 45 perces komplex témanap (magyar, technika)* **48**
• Miklya Zsolt: *Láz*
• Balázs Ágnes: *Láz*
• Máté Angi: *Volt egyszer egy háromlábú*
• Kiss Ottó: *A puhaságról*
• Egyed Emese: *Elalvás előtt*
• Bálint Ágnes: *Nagyot nézhetnek a szitakötők* (részlet *A Szitakötők Szigetén* című mesekönyvből [Holnap Kiadó, Bp., 2014, 44–49. o.])
• *A szeretetben nincs félelem…* – János első levele 4,18
• Csoóri Sándor: *Ha elmész*
• Ágai Ágnes: *[A kórházban]*
• László Noémi: *Pizsamaparti*
• Turbuly Lilla: *Talált szív* (részlet) – online

6. tanegység **A jó orvosság** • *60 perces távoktatási óra (magyar, ének-zene, tánc és dráma, természetismeret)* **54**
• *Jancsika táncol* – francia gyerekdal, fordította: Bertóti Johanna
• Janikovszky Éva: *Te is tudod* (részlet)
• Móra Ferenc: *A jó orvosság*
• Rangáné Lovas Ágnes: *Utálom a spenótot*

7. tanegység **Egyéb ötletek** • **56**
• Kiss Ottó: *Bandarin* – online

TAVASZKÖSZÖNTŐ MÁRCIUS 15. 57

1. tanegység **Három vándor** • *Választhatóan 45 vagy 2 × 45 perces készségfejlesztő óra (magyar, technika)* 58
• Weöres Sándor: *Tavaszköszöntő*
• Rákos Sándor: *Három vándor*

2. tanegység **Kicsi világ** • *2 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó óra (magyar, ének-zene, testnevelés, vizuális kultúra)* 61
• *Naphívogató* – magyar népi mondókák
• Bertóti Johanna: *Télűző*
• Csanádi Imre: *Tavasz-ébresztő*
• Miklya Zsolt: *Kicsi világ*
• Balázs Imre József: *Blanka birodalma*

3. tanegység **Meddig ér a rigófütty?** • *2 × 45 perces szövegfeldolgozó óra hittartalommal (magyar, természetismeret, kreatív szövegalkotás, technika)* 65
• Kányádi Sándor: *Tavaszleső*
• Kányádi Sándor: *Meddig ér a rigófütty*
• Kiss Ottó: *Levél*
• Nemes Nagy Ágnes: *Tavaszi ének*

4. tanegység **Csatadal** • *3 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó óra (magyar, ének-zene, kreatív szövegalkotás, vizuális kultúra, technika)* 69
• Petőfi Sándor: *Csatadal* (részlet)
• Sarkady Sándor: *Zeneszó zeng*
• Weöres Sándor: *Megy az úton a katona*
• Simai Mihály: *Szárnyas lovon három huszár*
• Krúdy Gyula: *A vörös Medveczky* – online

5. tanegység **Nő már a nap** • *3 × 45 perces komplex témanap (magyar, ének-zene, tánc és dráma, vizuális kultúra, természetismeret)* 73
• Zelk Zoltán: *Tavaszi dal*
• Áprily Lajos: *Nő már a nap*
• Varró Dániel: *Nyúl tavaszi éneke*
• *Naphívogató* – magyar népi mondókák
• Kamarás István: *Jó reggelt, világmindenség!* (részlet)
• Kiss Ottó: *Nagypapa vet majd*
• Janikovszky Éva: *Tavasz-keresősdi* (részlet)

6. tanegység **Tavaszkikiáltó** • *45 perces távoktatási óra (magyar, természetismeret)* 77
• Tamkó Sirató Károly: *Szélkiáltó*
• Gyárfás Endre: *Szárnyas ünnep*
• Nemes Nagy Ágnes: *Tavaszi ének*
• *Gerle-ének* – Énekek éneke 2,11–12

7. tanegység **Egyéb ötletek** • 79
• Markó Béla: *Ki járt a fűvel, fával?* – online
• Szabó Lőrinc: *Csigabiga* – online

MOZDULJUNK KI! 80

1. tanegység **Sétálunk** • *45 perces készségfejlesztő óra (magyar, tánc és dráma, testnevelés)* 81
• *Sétálunk, sétálunk* – magyar népi mondóka, Tenke (Bihar)
• László Noémi: *Lépcső-mese*

2. tanegység **Itt lakunk mi!** • *Minimum 2 × 45 perces szövegfeldolgozó óra sétával (magyar, ének-zene, testnevelés, környezetismeret, vizuális kultúra)* 84
• Nemes Nagy Ágnes: *Ugróiskola* (részlet)
• Nemes Nagy Ágnes: *Budai utca*
• Berg Judit: *Tündérváros* (részlet)

3. tanegység **Séta a parkban, erdőben** • *Minimum 2 × 45 perces komplex óra (magyar, ének-zene, technika, természetismeret, testnevelés)* 86
• Kányádi Sándor: *Somvirággal, kakukkfűvel*
• Egyed Emese: *Eltévedt pöttyök, hópelyhek*
• Szepesi Attila: *A feketerigók*
• Marék Veronika: *A fűtenger*

4. tanegység **Játszótéren** • *Minimum 3 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó és szövegalkotó óra játszóterezéssel (magyar, kreatív szövegalkotás, testnevelés)* 89

• Dávid Ádám: *Ádi Davidzon*
• Lackfi János: *Első biciklizés*
• Berg Judit: *Bojti…* (részlet)
• Berg Judit: *Bojti és Tücsök* (részlet) – online
• *A kockásfülű nyúl – Kriszta a játszótéren* – online
• Révész Emese: *Nem vagyok én denevér* (részlet)

5. tanegység **A város** • *3 × 45 perces komplex témanap (magyar, kreatív szövegalkotás, környezetismeret, vizuális kultúra, ének-zene, tánc és dráma)* **93**
• Birtalan Ferenc: *Teremtéstörténet*
• Bartos Erika: *Dugó*
• Kántor Péter: *Körúti szél*

6. tanegység **Budapesti séta** • *45 perces távoktatási óra (magyar, környezetismeret)* **97**
• Szabó Imola Julianna: *Közlekedés*
• Gáll Viktória Emese: *Borsi mesék – A Vár* (részlet)

7. tanegység **Egyéb ötletek** • **99**
• Balázs Imre József: *Kirándulás a felhőben* – online

VIRÁG- ÉS MADÁRMESÉK 100

1. tanegység **Én kis kertet kerteltem** • *45 perces készségfejlesztő óra (magyar, ének-zene, dráma, testnevelés)* **101**
• *Én kis kertet kerteltem…* – magyar népi mondóka
• *Tuli-tuli, tulipán…* – magyar népi mondóka, Tallós (Pozsony)
• *Madarak voltunk* – magyar népi mondóka
• Móricz Zsigmond: *A veréb*

2. tanegység **Virágoskert** • *Minimum 3 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó óra hittartalommal (magyar, kreatív szövegalkotás, vizuális kultúra, dráma, testnevelés, ének-zene, hittan)* **104**
• *Beültettem kis kertemet* – magyar népi mondóka, Uzon (Háromszék)
• Gryllus Vilmos: *Virágcsokor*
• Zelk Zoltán: *A kis kertész*
• Kiss Ottó: *Kertben*
• Kányádi Sándor: *Néma tulipán*

3. tanegység **Mesebeli madarak – madármesék** • *2 × 45 perces szövegfeldolgozó óra (magyar, kreatív szövegalkotás, dráma, vizuális kultúra)* **108**
• Markó Béla: *Szarka-telefon*
• Móra Ferenc: *Az egyszeri szarka*
• Smelka Sándor: *Kösz, Csuvi!*
• Tamkó Sirató Károly: *Öt kis madárka*

4. tanegység **Ugráljunk, mint a verebek** • *2 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó óra sétával (magyar, ének-zene, természetismeret)* **112**
• Bertóti Johanna: *Verébnyelv*
• Benedek Elek: *A kis veréb*
• Gryllus Vilmos: *Verebek*

5. tanegység **Madárportrék** • *4 × 45 perces komplex témanap (magyar, ének-zene, természetismeret, vizuális kultúra, kreatív szövegalkotás)* **115**
• Hárs Ernő: *Szarkabolt*
• Miklya Zsolt: *Cinegemutatvány*
• Szepesi Attila: *Cinkehívogató*
• Szepesi Attila: *Csuszka*
• Szepesi Attila: *Ökörszem*
• Mándy Stefánia: *A falra festett kismadár*

6. tanegység **Vándorok** • *60 perces távoktatási óra (magyar, ének-zene, természetismeret, vizuális kultúra)* **121**
• Lázár Ervin: *Öregapó madarai – Vándorok* (részlet)
• Gryllus Vilmos: *Füstifecskék*
• Lázár Ervin: *Öregapó madarai – A fecskék* (részlet)

7. tanegység **Egyéb ötletek** • **123**
• Gyárfás Endre: *Vándor* – online
• Zelk Zoltán: *A fecskék* – online
• *Még a veréb is talál házat* – Zsoltárok 84,4

Húsvét, új világ/Április

HÚSVÉTI ÖRÖM 124

1. tanegység **Virágos húsvét** • *45 perces készségfejlesztő óra (magyar, dráma, kreatív szövegalkotás)* **125**
• *Locsolóversek* – magyar népi mondókák, Nagybacon, Kézdimárkosfalva (Háromszék)
• Szepesi Attila: *Hóvirág, ibolya*
• *Haranghangok* – magyar népi mondókák, Bihar, Mezőtelki (Bihar)

2. tanegység **Nyuszis húsvét** • *3 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó és képalkotó óra (magyar, kreatív szövegalkotás, vizuális kultúra)* **128**
• Csukás István: *Nyuszi-mese*
• Tóth Krisztina: *Levél a nyúlnak*
• Nyulász Péter: *Csokinyuszi úrfik*
• Döbrentey Ildikó: *Húsvéti mese*

3. tanegység **Húsvéti színműhely** • *2 × 45 vagy 3 × 45 perces szövegfeldolgozó és képalkotó óra (magyar, vizuális kultúra, technika)* **132**
• Kányádi Sándor: *Három kérdezgető I.*
• Miklya Luzsányi Mónika: *Nyuszedli és a mindenszínű tojás*

4. tanegység **Hol voltál, báránykám?** • *2 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó óra bábkészítéssel, bábjátékkal (magyar, ének-zene, tánc és dráma, vizuális kultúra)* **136**
• *Hol voltál, báránykám?* – magyar népi mondóka, Farkasd (Nyitra)
• Kányádi Sándor: *Három kérdezgető II.*
• Gyárfás Endre: *Rajzolgató*
• Mészöly Miklós: *Csengős bárány* (részlet)

5. tanegység **Bárány és hajnal** • *2 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó, hittan- és énekóra (magyar, hittan, ének-zene, tánc)* **140**
• *Hol jártál, báránykám?* – magyar népi mondóka
• *Mikor zöld erdőben járt* – cigány népköltés, Bari Károly gyűjtése, Bánffyhunyad (Erdély)
• *Ó, ártatlanság Báránya* (részlet) – 17. századi hitvalló ének
• Vitéz Ferenc: *Hatévesek mesélik*
• Rónay György: *Hajnal*
• *Jézus Krisztus, szép fényes hajnal* (részlet) – középkori latin énekből
• Mile Zsigmond Zsolt: *Csak azt tudom…*

6. tanegység **Cikcakk húsvét** • *45 perces távoktatási óra (magyar, technika, vizuális kultúra)* **144**
• Szepesi Attila: *Hóvirág, ibolya*
• Miklya Zsolt: *Húsvét után*

7. tanegység **Egyéb ötletek** • **146**
• Csukás István: *Csipogó húsvéti tojás* (részlet) – online
• Balázs Ágnes: *A pösze nyuszi* (részlet) – online

HÁZIÁLLATOK 148

1. tanegység **Állathangok házunk táján** • *45 perces készségfejlesztő óra (magyar, testnevelés, dráma)* **149**
• *Gyertek haza, ludaim!* – magyar népi játékmondóka
• *Állathang-mondók* – magyar népi mondókák, Fugyivásárhely, Tenke (Bihar)
• Benedek Elek: *Pulyka és a liba*

2. tanegység **Falusi hangverseny** • *2 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó óra (magyar, szóbeli szövegalkotás, vizuális kultúra)* **152**
• *Kimegy a gazda az udvarra* – magyar népmese
• Szabó Lőrinc: *Falusi hangverseny*
• Kányádi Sándor: *Kakasszótól pacsirtáig*
• Kiss Ottó: *Udvar*
• Tóth Krisztina: *Malac és Liba megismerkednek* (részlet)

3. tanegység **Baromfiudvar** • *Témanappá bővíthető 2 × 45 vagy 3 × 45 perces szövegfeldolgozó és képalkotó óra (magyar, természetismeret, vizuális kultúra)* **156**
• Kovács András Ferenc: *Kacsamars*
• Varga Katalin: *Libasor* – részlet a *Madzag és a világ* című mesekönyvből
• Gárdonyi Géza: *A kiskacsák* (részlet)
• Gyárfás Endre: *Tyúkanyó*
• Rónay György: *A kotlós és a héja*
• Szepes Mária: *Kotkot, Kikiri és a három Rudrud* – online

4. tanegység **Kecskék és juhok népe** • *2 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó óra + választhatóan 45 perces képalkotó óra és/vagy látogatás egy juhos gazdánál (magyar, természetismeret, vizuális kultúra)* **162**
• *Gazdajáték* – magyar népi gyermekjáték, Ádánd (Somogy)
• Kányádi Sándor: *Májusi mese a fecskéről, a kecskéről, a reggelről meg az estéről*
• Tóth Krisztina: *Kecske*
• *A bárány beszéde* – magyar népmese
• *Ismerd meg juhaidat…* – Példabeszédek 27,23–24
• Kányádi Sándor: *Kicsi kajla bárány*
5. tanegység **Mennyi szép ló!** • *2 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó és képalkotó óra (magyar, ének-zene, vizuális kultúra)* **167**
• Weöres Sándor: *Falu végén*
• Varró Dániel: *Lovak*
• Szabó T. Anna: *Körforgás*
6. tanegység **Bárányhangok, bárányképek** • *Min. 60 perces távoktatási óra (magyar, vizuális kultúra)* **171**
• *A bárány beszéde* – magyar népmese
• Kányádi Sándor: *Kicsi kajla bárány*
7. tanegység **Egyéb ötletek** • **173**
• *Erre kakas, erre tyúk* – magyar népi mondóka, Nagyszalonta (Bihar) – online
• Smelka Sándor: *Az okos tyúk* – online
• Tamkó Sirató Károly: *A kis kakas* – online
• Bálint Ágnes: *Kukori és Kotkoda* – részlet a *Kacsakórus* című meséből – *Kukori és Kotkoda. A végtelen giliszta és más történetek* (Móra Kiadó, Bp., 2010, 33–36. o.)

BOLONDOS HÓNAP 175

1. tanegység **Bolondos április** • *2 × 45 perces készségfejlesztő, képalkotó óra (magyar, dráma, vizuális kultúra)* **176**
• *Április bolondja…* – magyar népi mondóka, Mezőtelki, Éradony (Bihar)
• Gyárfás Endre: *Április bolondja*
• Kányádi Sándor: *Április hónapja*
2. tanegység **Csalafinta mesék** • *2 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó, szöveg- és képalkotó óra (magyar, kreatív írás, vizuális kultúra)* **180**
• *Április bolondja…* – magyar népi mondóka, Mezőtelki, Csokaly (Bihar)
• Barak László: *Álmese*
• Móra Ferenc: *Csalimese*
• Weöres Sándor: *Csali-mese*
3. tanegység **Bolondóra és hangzavar** • *2 × 45 perces szövegfeldolgozó és szövegalkotó óra (magyar, dráma, kreatív szövegalkotás)* **184**
• Lackfi János: *Bolondóra*
• Varga Katalin: *Az ellentétes eszű robot*
• Bertóti Johanna: *Állati hangzavar*
4. tanegység **Mesetréfák** • *2 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó és szövegalkotó óra (magyar, ének-zene, kreatív szövegalkotás)* **188**
• *Megfogtam egy szúnyogot* – magyar népi mondóka
• Janicsák István: *Faágyú*
• Kolozsvári Grandpierre Emil: *Kolontos kis mese*
• Mészöly Miklós: *Tréfás mese*
5. tanegység **Házak, kulcsok és játékok** • *4 × 45 perces komplex témanap (magyar, testnevelés, vizuális kultúra)* **192**
• Géczi János: *Ennek a háznak*
• Fehér Klára: *Kulcs*
6. tanegység **Találós műhely** • *45 perces távoktatási óra (magyar, kreatív írás, vizuális kultúra)* **198**
• *Találós fejtörők* – magyar népi találós mondókák
• Zelk Zoltán: *A fekete kutya meg a fehér kacsa*
7. tanegység **Egyéb ötletek** • **200**
• Miklya Zsolt: *Négylábú rímkitalálósok*
• *A szamár füle* – magyar népmese
• Páskándi Géza: *A szamár*
• *Volt egyszer egy ember* – magyar népi mondókák, Nagyszalonta, Érmihályfalva (Bihar) – online
• Tarbay Ede: *Egyszer volt…* – online
• *A csudaállatok* – magyar népmese – online

APU, ANYU MEG ÉN 203

1. tanegység **Apa és anya között** • *45 perces készségfejlesztő óra (magyar, ének-zene, dráma, vizuális kultúra)* **204**
• *Sétálunk, sétálunk…* – magyar népi mondókák, Tenke, Szalacs, Örvénd (Bihar)
• Kiss Ottó: *A vonatsínek*

2. tanegység **Lista a földön, leltár az égben** • *Minimum 2 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó, szöveg- és képalkotó óra (magyar, kreatív írás, vizuális kultúra)* **207**
• Oravecz Imre: *A szobában tavasz van*
• Molnár Krisztina Rita: *Mennyboltba*
• Molnár Krisztina Rita: *Menny-bolt*
• Finy Petra: *Az égbolt*

3. tanegység **Anyatündér** • *3 × 45 perces szövegfeldolgozó, szöveg- és képalkotó órablokk (magyar, kreatív szövegalkotás, vizuális kultúra)* **212**
• Bertóti Johanna: *Anyukám*
• Kiss Judit Ágnes: *Anya ruhája*
• Tasi Katalin: *A pizsama*
• Ágai Ágnes: *[Maradj]*
• Majoros Nóra: *Csodanagy tavasz*

4. tanegység **Közel és távol** • *Minimum 3 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó óra játék- és képalkotó műhellyel (magyar, dráma, kreatív írás, technika, vizuális kultúra)* **216**
• Székely Magda: *Kirándulás esőben*
• Kiss Ottó: *Ugyanazt jelenti*
• Birtalan Ferenc: *Annyira hiányzott*
• Ijjas Tamás: *Érkezés*

5. tanegység **Ki egymást szereti…** • *2 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó óra (magyar, ének-zene, dráma)* **221**
• Kollár Árpád: *Anya ma nem anya*
• Kiss Judit Ágnes: *Veszekedés* – részlet a *Babaróka kertje* című mesekönyvből
• *Két szál pünkösdrózsa…* – magyar népdal, Resznek (Zala)
• *A megtalált nyelv* – magyar népmese

6. tanegység **Virágos madárgyermek** • *Minimum 45 perces távoktatási óra (magyar, ének-zene, vizuális kultúra)* **225**
• Ágh István: *Virágosat álmodtam*
• Miklya Zsolt: *Égen-földön*

7. tanegység **Egyéb ötletek** • **227**
• *Már megjöttünk estére* – magyar népi mondóka, Felsősegesd (Somogy)
• Gyulai Pál: *Édesanyának*
• Ágh István: *Virágosat álmodtam*
• Dsida Jenő: *Hálaadás* (részlet)
• *Jöjj, mondjunk hálaszót* (részlet) – református gyülekezeti ének (167:1)
• Lackfi János: *Anyák napja*
• Károlyi Amy: *Nagyon kis fiúk dala*
• Miklya Zsolt: *Égen-földön*
• Hervay Gizella: *Piros mese* – online

Május aranya / Május

ERDŐ-MEZŐ MESÉI 228

1. tanegység **Kerek erdő** • *2 × 45 perces készségfejlesztő óra (magyar, vizuális kultúra)* **229**
• *Kerekecske dombocska* – magyar népi mondókák, Nemeskosút, Margitta, Berettyószéplak (Pozsony, Bihar)
• Mészöly Miklós: *Kerekecske-dombocska*
• Hárs László: *Kertem, parkom, erdőm*
• Markó Béla: *Kerek erdő*

2. tanegység **Erdőhangok** • *45 perces komplex szövegfeldolgozó óra + erdei séta, kirándulás (magyar, ének-zene, természetismeret, testnevelés)* **232**
• *Gyere ki, gyere be* – magyar népi játékmondóka, Sopron
• Csoóri Sándor: *Esti párbeszéd*

• Gryllus Vilmos: *Hallgatag erdő*
• Kormos István: *Szaladós vers*

3. tanegység **Erdőképek** • *2 × 45 perces szövegfeldolgozó és képalkotó óra (magyar, természetismeret, vizuális kultúra)* **235**
• Szepesi Attila: *Erdő, erdő…*
• Kányádi Sándor: *Szarvas-itató*
• Birtalan Ferenc: *Esti dal*
• Csukás István: *Bagoly-mese*

4. tanegység **Erdőn jártam** • *Minimum 2 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó és szövegalkotó óra mozgásos játékokkal (magyar, ének-zene, természetismeret, kreatív szövegalkotás, testnevelés)* **238**
• Gryllus Vilmos: *Ébresztő*
• Csanádi Imre: *Keresgélő* – online
• Bertóti Johanna: *Erdei séta*
• Kányádi Sándor: *Erdőn jártam*
• Mészöly Miklós: *A bánatos medve*
• *Bújj, bújj, medve* – magyar népi játékmondóka, Diószeg (Pozsony)

5. tanegység **Májusi szárnyak** • *Minimum 5 × 45 perces komplex témanap kirándulással (magyar, vizuális kultúra, természetismeret, ének-zene, hittan, testnevelés)* **243**
• Csanádi Imre: *Májusdicséző* – online
• Kovács András Ferenc: *Májusi nóta*
• Marék Veronika: *Madármentők*
• Menyhárt Anna: *A törött szárnyú varjú* (részlet)
• Kányádi Sándor: *Tollászkodó ég alatt*
• Gryllus Vilmos: *Katicabogár*
• Nagy Bandó András: *Pöttyös Katica*
• Zelk Zoltán: *Aranycipő* (részlet)
• Zsoltárok 50,10–11
• Rákos Sándor: *Erdő*
• Zelk Zoltán: *Aranycipő* – online

6. tanegység **Májusi madaras ablak** • *45 perces távoktatási óra (magyar, természetismeret, vizuális kultúra)* **250**
• Kovács András Ferenc: *Májusi nóta*
• Marék Veronika: *Madármentők*

7. tanegység **Egyéb ötletek** • **252**
• Szabó Lőrinc: *Vízipók* – online

HEGYEK-DOMBOK, VÖLGYEK, VIZEK 253

1. tanegység **Hegyen-völgyön** • *45 perces készségfejlesztő óra (magyar, dráma, vizuális kultúra)* **254**
• Bartos Erika: *Sihuhuhu*
• *Hegyes-völgyes találósok* – magyar népi mondókák
• Markó Béla: *Hegymászók*

2. tanegység **Barangolások** • *3 × 45 perces komplex szövegfeldolgozóés képalkotó óra (magyar, természetismeret, vizuális kultúra)* **257**
• László Noémi: *Labdarózsa*
• Nagy Bandó András: *Barangoló*
• Marék Veronika: *Boribon kirándul* (részlet)
• Miklya Luzsányi Mónika: *A szélkiáltó madár*

3. tanegység **Forrástól tengerig** • *2 × 45 perces szövegfeldolgozó, szöveg- és képalkotó óra (magyar, természetismeret, kreatív szövegalkotás, vizuális kultúra)* **261**
• *Hegyes-völgyes találósok* – magyar népi mondókák
• Gryllus Vilmos: *Kis hajó*
• Zelk Zoltán: *A kis Mitugrálsz*
• Szepesi Attila: *Pisztrángok*
• Weöres Sándor: *Éren-nádon*
• Zelk Zoltán: *A kis patak*

4. tanegység **Tavak meséi** • *2 × 45 vagy 3 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó és képalkotó óra (magyar, természetismeret, ének-zene, kreatív szövegalkotás, vizuális kultúra)* **266**
• Bartos Erika: *Szent Anna-tó*
• Gryllus Vilmos: *Élet a tóban*
• Zelk Zoltán: *Gólya, gólya*
• Finy Petra: *Az öreg vízisikló*
• Finy Petra: *A lány, aki tudott a vízen járni*

5. tanegység **Mesélő vízpart** • *Minimum 3 × 45 perces komplex témanap (magyar, kreatív szövegalkotás, természetismeret, vizuális kultúra)* **270**
• Lackfi János: *Szúnyogcsapós*
• Sarkady Sándor: *Kutykurutty*
• Kányádi Sándor: *A tavon*
• Kányádi Sándor: *Szúnyogkirálynő szerencséje*
• (Kovács András Ferenc: *Békazene*)
• (Weöres Sándor: *Barangolók*)
6. tanegység **A két kecske** • *45 perces távoktatási óra (magyar, kreatív írás, vizuális kultúra)* **274**
• *Két kecske találkozott egy pallón* – magyar népmese
• Rónay György: *A két kecske*
7. tanegység **Egyéb ötletek** • **276**
• Rónay György: *A két kecske*
• Lackfi János: *Alatt-felett*
• *Az élet forrása* – Zsoltárok 36,8–10
• Móra Ferenc: *A fűzfáról, aki szépet álmodott* – online

IZGŐ-MOZGÓ 279

1. tanegység **Árokugrók, futkosók** • *Minimum 45 perces készségfejlesztő óra (magyar, testnevelés)* **280**
• *Állatos mondókák* – magyar népi mondókák
• *Ugorjunk árkot* – magyar népmese
• *Ember és állat* – magyar népmese
2. tanegység **Játszóterek** • *Minimum 2 × 45 perces komplex játszótéri és tantermi szövegfeldolgozó és játékalkotó óra (magyar, testnevelés, ének-zene, technika, vizuális kultúra)* **283**
• *Hinta-palinta* – magyar népi mondókák
• Kiss Ottó: *Hinta*
• Kiss Lehel: *Játszótéren*
• Lackfi János: *Körhinta*
3. tanegység **Lassúk és gyorsak, lusták és frissek** • *2 × 45 perces szövegfeldolgozó óra mozgásos játékokkal (magyar, testnevelés, kreatív szövegalkotás)* **288**
• Balázs Imre József: *A csigabiga-expressz*
• Hervay Gizella: *Lusta-mese*
• Balázs Ágnes: *Ki a leggyorsabb?*
• Szabó Imola Julianna: *Hétfői árnyék*
4. tanegység **Járgányok és mozgások** • *3 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó, szöveg- és képalkotó órablokk (magyar, ének-zene, kreatív szövegalkotás, vizuális kultúra)* **292**
• Gryllus Vilmos: *Biciklizős dal 4.*
• Bertóti Johanna: *Ha megkapom a rég óhajtott biciklim…*
• Lackfi János: *Liftezős*
• Lackfi János: *Repülős*
• Lackfi János: *Buszozós*
• Tarbay Ede: *Országúton*
• Weöres Sándor: *Kocsi és vonat*
• Nagy Bandó András: *Jön a vonat*
• Lengyel Balázs: *U-ta-zunk* (részlet)
• Bertóti Johanna: *Utazás*
5. tanegység **Utazások, útitervek** • *2 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó, szöveg- és képalkotó óra (magyar, környezetismeret, kreatív írás, vizuális kultúra)* **299**
• Keresztesi József: *A majom utazása*
• Tóth Krisztina: *Dal az utazásról*
• Zsoltárok 25,4
• Tarbay Ede: *Vándorének*
6. tanegység **Utazások, útitervek 2.** • *Minimum 45 perces távoktatási óra (magyar, környezetismeret, kreatív írás, vizuális kultúra)* **302**
• Keresztesi József: *A majom utazása*
• Tóth Krisztina: *Dal az utazásról*
• Bartos Erika: *Buszok*
7. tanegység **Egyéb ötletek** • **304**
• Kiss Ottó: *Apa autót vesz* – online
• Varró Dániel: *Öt jó autó* – online
• Lackfi János: *Legjobb autók* – online
• Lackfi János: *Mennybemenős* – online
• *Jézus mennybemenetele*: Apostolok cselekedetei 1,4–14

PÜNKÖSDÖLŐ 305

1. tanegység **Pünkösdi játékok** • *Minimum 2 × 45 perces készségfejlesztő óra (ének-zene, magyar, testnevelés, technika, dráma)* **306**
• *Piros pünkösd napján* – magyar népi szokásdalok
• Takács Viktória: *Pünkösdi mese* (részlet)

2. tanegység **Harangszó, templom** • *Minimum 45 perces komplex szövegfeldolgozó óra + 90 perces városnéző séta (magyar, környezetismeret, egyházismeret)* **309**
• *Haranghangok* – magyar népi mondókák, Nagyvárad, Bihar, Szalárd, Cséhtelek, Mezőbaj (Bihar)
• Kányádi Sándor: *Ünnep van, ünnep van…* (részlet)
• *Új hírt hallék* – magyar népi mondóka, Kolozsvár (Kolozs)
• Zelk Zoltán: *Hajnali tornyok*
• Fecske Csaba: *Torokgyulladás*
• Dávid Ádám: *Hagymakupola*

3. tanegység **Zúg a malom, dagaszt a pék** • *2 × 45 perces szövegfeldolgozó és tárgyalkotó óra (magyar, természetismeret, technika)* **314**
• Zelk Zoltán: *Te is tudod, ő is tudja*
• Kányádi Sándor: *A mindennapi kenyér*
• Nemes Nagy Ágnes: *Vízimolnár*
• Nemes Nagy Ágnes: *Bors néni a malomban*
• Tarbay Ede: *Mit beszél a vízimalom a patakkal?*

4. tanegység **Anyanyelvek** • *Minimum 2 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó és játékóra hittartalommal (magyar, hittan, ének-zene, testnevelés)* **319**
• Kiss Ottó: *Anyanyelv*
• Kiss Ottó: *Nyelv*
• Miklya Luzsányi Mónika: *Nyelvtanulás*
• Miklya Zsolt: *Pünkösdi számmondóka*

5. tanegység **Csodaműhely** • *2 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó, szöveg- és képalkotó óra (magyar, természetismeret, vizuális kultúra, kreatív írás, ének-zene)* **324**
• Lackfi János: *Isten rajzol*
• Markó Béla: *Balázs kertje*
• László Noémi: *Átváltozások*

6. tanegység **Kenyér, malom, pék** • *60–80 perces távoktatási óra (magyar, természetismeret, technika)* **327**
• Zelk Zoltán: *Te is tudod, ő is tudja*
• Kányádi Sándor: *A mindennapi kenyér*
• Tarbay Ede: *Mit beszél a vízimalom a patakkal?*

7. tanegység **Egyéb ötletek** • **329**
• Lackfi János: *A francia-bancia mise* – online
• László Noémi: *Üzenet* – online

Kedves Kollégánk!

Hogy a kezedben tartod az 1–2. osztályos tanulók számára készült szöveggyűjteményhez kapcsolódó *Ötlettár*at, már ez is jelzi, milyen fontos számodra az irodalom tanítása, a gyerekek olvasóvá nevelése, amelyhez új utakat, ötleteket keresel. *Ötlettár*unk pontosan erre szolgál. Ha szereted az irodalmat, ha nem ijedsz meg az új dolgoktól és megközelítésektől, van kedved játszani és alkotni, akkor ez az anyag neked való. Ha úgy gondolod, az iskolai munka nem csupán tantárgyak „letanítása", hanem az egyik legcsodálatosabb művészet, amely során a gyerekek személyiségét fejlesztjük, akkor szintén neked való ez a tananyag. Ha szeretsz komplex módon gondolkodni, és hiszel abban, hogy a gyerekek kreativitása csodákra képes, akkor is nyugodtan belevághatsz ebbe a munkába. Ha hiszed, hogy Isten a világ minden csodájában jelen van, amit érdemes a gyerekekkel felfedeztetni, akkor fantasztikus élményekben lehet részed ennek a tananyagnak a segítségével. Ráadásul, ha tanítás során mersz alkotó módon, kreatívan hozzányúlni a tananyaghoz, akkor inspiráló segítséget kapsz itt a munkádhoz.

Az *Ötlettár* egy keresztény értékrendet közvetítő, tevékenység- és felfedező tanulás alapú, összművészeti irodalomtanítási módszerre épül, amely a szerzők több évtizedes pedagógiai és tananyagfejlesztői tapasztalatát összegzi. A módszer lényege, hogy a pedagógiai folyamatban sokkal hatékonyabban tudunk eredményt elérni, ha nem „tantárgyat/tananyagot tanítunk", nem „ismereteket adunk át", hanem a gyerek teljes személyiségét bevonva, azt alkotó módon fejlesztjük. A módszer Howard Gardner „sokrétű intelligencia"-elméletén alapul, azaz nemcsak a verbális intelligenciát fejlesztjük, hanem több képességterületet kapcsolunk össze, akár egy „tanórán" belül is. A tevékenységek igen sokrétűek, de főleg a gyerekekben meglévő elemi játékkedvre, kifejezőkészségre és kreativitásra építünk minden alkalommal.

Az *Ötlettár*ban található foglalkozásterveink nem hittanóratervek, hanem olyan tevékenységekbe vonjuk be a gyerekeket, amelyek keresztény értékrendre épülnek (szeretet, empátia, természetvédelem, érzékenyítés, együttműködés, problémacentrikus gondolkodás, felelősségvállalás stb.), így nem egyházi iskolában is nyugodtan lehet tanítani a tanegységek jó részét. Ám vannak olyan tanegységek is, amelyek kifejezetten bibliai történetekhez vagy egyházi ünnepekhez kapcsolódnak. A tananyagot a Református Tananyagfejlesztő Csoport felkérésére fejlesztettük, ezért elsősorban a református, protestáns egyházi megközelítést követjük a konkrét hittartalmakat közvetítő órákon. De azért nem mondunk le a Mikulásról, a karácsonyi angyalszárnyakról, farsangi bálról, húsvéti locsolásról és pünkösdi szokásokról sem. Igyekszünk a hagyomány tágabb keretei között elhelyezni az ünnepeinket, az évkör szokásait, ami minden keresztény/keresztyén és gondolkodó ember számára építő üzenettel rendelkezik.

A 6-8 éves életkor átmenet az óvodáskor kötetlenebb játéktevékenységeiből a hangok és betűk világával, a világ dolgaival való ismerkedés kötöttebb feladattudatot igénylő tevékenységeibe. Mégsem kell lemondanunk a játékélményről, sőt ezt használjuk hajtóerőként és motivációként a személyiségfejlesztés során, hogy a rácsodálkozás, gyönyörködés, felfedezés, a problémák felismerése és megoldása is belső motivációval működjön. A belső motiváció az az alap, amelyre írás-olvasást, ismeretszerzést és alkalmazást, sőt bizalmat is építeni lehet. Ezen az alapon biztosabban kibontakozhat az a fogékonyság és érzékenység, ami a hitbizonyosság, az etikai normák felé is sikerrel vezetheti a gyerekeket. A játékos tapasztalatszerzés tehát nem mond ellent sem az ismeretszerzésnek, sem a hitnek, sőt annak forrásvidékévé válhat, ha jól élünk vele.
Sikeres, közös élményekben gazdag munkát kívánnak a tananyag szerzői-szerkesztői:

Miklya Luzsányi Mónika és Miklya Zsolt

MÓDSZERTANI KISKÁTÉ

Ha végiglapozod a szöveggyűjteményt és az *Ötlettár*at, biztosan számtalan kérdés felmerül benned, ezért összeállítottunk egy módszertani kiskátét, hogy bemutassuk azt az újszerű pedagógiai hátteret, amely a tananyag összeállítása során vezérfonalunk volt.

Milyen szövegeket találok a szöveggyűjteményben?

Az 1–2. osztályosoknak szóló irodalmi szöveggyűjtemény-sorozat **négy, évszakokhoz kapcsolódó kiadványból** áll, amelyekhez kapcsolódik egy betűrendbe szedett szövegválogatás, egy ábécéskönyv is:

- *Levélszárnyak* (őszi)
- *Pehelyszárnyak* (téli)
- *Sziromszárnyak* (tavaszi)
- *Felhőszárnyak* (nyárváró magazin)
- *ABC kuckó* (ábécéskönyv)

Az első három **évszakkötetet hónapokra, azokat heti osztásnak megfelelően 4-4 témára tagoltuk,** és kaptak egy-egy fantáziacímet is.

Például a *Levélszárnyak* őszi kötet havi bontása a következő:

- *Megjött az ősz* (szeptember)
- *Hálás vagyok* (október)
- *Családi képeskönyv* (november)

Példaként a szeptemberi fejezet témacímei:

- *Nyárbúcsúztató*
- *Otthon-iskola*
- *Mesesarok-játékkuckó*
- *Időkép*

A **nyári magazin** oldottabb szerkesztésű, terjedelemre is inkább magazinújságra emlékeztet. Az **ábécéskönyv** szövegeit pedig a hangok/betűk szervezik, vonják egységbe, aminek elveit, játékötleteit és tevékenységeit külön kiadványban gyűjtöttük össze (lásd ott bővebben).

A **szöveggyűjteménybe** olyan lírai és prózai műveket szántunk, amelyek vélhetően megmozgatják és megszólítják a mai gyerekeket. Mondókáktól, játékdaloktól és találós kérdésektől kezdve olyan elgondolkodtató szövegekig, amelyek az ő problémáikat, örömeiket, bánataikat, ünnepeiket és hétköznapjaikat mutatják be, dolgozzák fel. Nyelvében friss, sokszor humoros vagy éppen dallamos, a gyerekekhez közel álló szövegeket válogattunk, a néphagyományból éppúgy, mint a 20. századi vagy kortárs magyar irodalomból. Fő célunk volt, hogy a szöveggyűjtemény lehetőleg önmagában is teljes értékű olvasmányélményt nyújtson a gyerekeknek. Bízunk benne, hogy négyrészes, évszakról évszakra más arculatot mutató szöveggyűjteményünk a gyerekirodalmi antológiák szintjén is megállja a helyét.

Miért van ilyen sok szöveg? Mindet meg kell tanítani?

Dehogy. Az egyik legfontosabb, amit ennek az anyagnak a használata közben meg kell tanulni (pedagógusként és gyerekként is), hogy semmi sem kötelező. Olvasni viszont szabad és érdemes, mert az önmagában is élményt jelent. A sok szöveg együtt pedig kész regény: olyan szöveghálót alkot, ami mindig nyújt valami újat, mindig meglep valamivel. A tanegységek is ebbe az olvasmányélménybe vezetnek be, illetve kapcsolnak be minket. A sok szöveg és „óraleírás" lehetőséget nyújt a válogatásra. Hiszen minden gyerekcsoport és minden pedagógus más. Más szövegekre tudnak ráhangolódni, más tevékenységek kötik le őket, másként tudják hatékonyan feldolgozni az irodalmi műveket. Azért tartalmaz olyan sokféle szöveget és tanegységet (órát, foglalkozást) az ötlettár, hogy mindenki találjon a maga számára megfelelőt. Ahogyan a 3–4. osztályos kiadványunk kipróbálásában részt vevő egyik kolléga mondta: „Ez egy terített asztal, amiről mindenki annyit vehet, amennyivel jóllakik!"

Az egyházi ünnepek is megjelennek a szöveggyűjteményben?

Természetesen. De nemcsak az egyházi ünnepek, hanem a nemzeti, családi ünnepeink és az évkörhöz kapcsolódó fontosabb szokásaink is. És mivel tudjuk, hogy az ünnepi műsor minden évben nehéz feladat elé állítja a pedagógusokat, a megemlékező foglalkozások mellett olyan szöveganyagot is találnak, ami segít egy-egy műsor összeállításában.

Miért van ilyen sok vers, mondóka?

Ha valaki kinyit egy népi játékgyűjteményt, rácsodálkozhat, hogy mennyi játékdallal, mondókával találkozik. Sokszor még az egyszerű mozgásos játékokhoz is kapcsolódik valamilyen mondókaelem (pl. a szembekötősdi „bosszantója"). És ez nemcsak a hagyományból, hanem a kisgyerekek játékos nyelvhasználatából is ered, amire 1–2. osztályban különösen is építhetünk. A magyar irodalom – főleg a 20. század második felétől – gyerekversekben, mondókákban is igen gazdag, valóságos kincsesbánya. Ráadásul költőink felnőtteknek szánt versei között is számos olyan darabot találunk, amit a gyerekek is nyugodtan olvashatnak, mondogathatnak. Ne féljünk tőlük, a gyerekek szeretik és „élik" a verseket, mondókákat, ha azok dallamvilága, játékai, képei, gondolatai megmozgatják a fantáziájukat. Nem is kötelező megtanulni, elég csak játszani velük, és a ritmusjátékokkal, felelgető és körjátékokkal szinte magától fülükbe mászik egy-egy sor vagy akár az egész mondóka, vers. Ha szabadon asszociálhatnak, elgondolkodhatnak egy-egy kérdésen vagy furcsa kapcsoláson, szójátékon, elég csak beszélgetni róla vagy játszani vele. A gyerekek mondóka- és versélményre való fogékonyságát érdemes kihasználni, ezért is kerültek ilyen nagy arányban a szöveggyűjteménybe.

Hogyan illeszthetem be a szöveggyűjtemény anyagát a tanmenetembe?

A szöveggyűjtemény témái az állami olvasókönyvek témáihoz is igazodnak, részben párhuzamosak velük, részben kiegészítik azokat. (A bevezetés végén egy táblázatban összefoglaltuk a kapcsolódásokat.) Így a „normál" olvasás-/irodalomórán is taníthatók a tanegységek. De mivel komplex anyagokról van szó, ahol erősen építünk a tantárgyi integrációra, az adott tanegységbe más tanórák, műveltségi területek (készségtárgyak, természetismeret stb.) is bevonhatók. Harmadrészt a projekt- és témanapok keretében, valamint napközis foglalkozásokon vagy iskolaotthonban is rendszeresen használhatjuk a szöveggyűjtemény olvasmányait és a módszertani segédkönyv ötleteit.

A nyári témákhoz is adunk anyagot a nyári magazinban, méghozzá kötetlenebb, játékgyűjteményhez hasonló formában. Ezek felhasználásához olyan szervezési formákra is gondolhatunk, ami a tanév utolsó napjaiban vagy akár a nyár folyamán is megvalósítható: játéknap, túra, kirándulás, tábor, nyári napközi, könyvtári foglalkozás. A nyári magazin szövegeit és játékait persze tanév közben is nyugodtan feldolgozhatjuk, ha megtaláljuk a helyüket.

Mire figyeljek a szövegekkel való ismerkedésnél?

Az olvasás- és beszédkészség, szövegalkotási készség 1–2. osztályban nincs még szinkronban, különösen a betűtanulás szakaszában. A gyerekek szeretnek mondókázni, énekelni, verset mondani, mesélni és mesét hallgatni akkor is, amikor még nem tudnak olvasni. Ezt az óvodában szabadon élvezhették, ezért az iskolában sem szerencsés lefékezni pusztán azért, mert még nem tudnak elég jól olvasni vagy írni. A szövegekkel való ismerkedés ezért gyakran először hallás után történhet, illetve minden témában találunk bőven olyan feladatokat, sőt egész tanegységeket, amelyekben a szöveghasználat megoldható hallás útján is. Nem tekintettük feladatunknak, hogy a betű- és olvasástanulás módszereihez alkalmazkodjunk, így a szöveggyűjtemények szövegeit szótagolás nélkül közöltük. Annál is inkább, mert 2. osztályban már nincs szükség a szótagoló olvasásra, és az elsősök között is sokan inkább szóképesen olvasnak. Aki „rákap" az olvasásra, annak az olvasásélmény kiteljesedéséhez vezet a szótagolás nélküli, szóképes olvasás.

A szövegolvasásnál sem az olvasástechnika fejlesztését vettük elsődleges feladatul, hanem az olvasásélmény megszerzését és gazdagítását. Az érdeklődés fenntartásához (főleg hosszabb szövegek esetén) bármilyen olvasási módszer „bevethető", ebben szabad kezet kapnak a pedagógusok. Tehát nyugodtan lehet váltogatni az egyéni hangos és néma olvasást, a kis csoportban történő felolvasást, a pedagógus bemutató olvasását a dramatikus és kifejező hangos olvasással vagy az olvasás játékos, interaktív formáival. A megtanult mondóka- és versszövegek pedig a ráismerő olvasást és ezáltal a szóképes olvasást segítik, differenciálják.

A meséknél is gyakran ajánljuk, hogy a pedagógus maga olvassa fel a szöveget (lásd mesesarok) a gyerekeknek, akkor is, ha már ők is meg tudnának birkózni a feladattal. Fontosnak tartjuk a gyerekek számára történő

rendszeres meseolvasást. Sajnos sok gyereknek nem olvasnak mesét otthon, pedig a mese hallás utáni megértése számtalan képességet fejleszt, nem beszélve a mesék varázslatos világáról, a mesébe való belefeledkezésről, amikor nem zavarják az olvasót a saját olvasástechnikai problémái. A gyerekek a szövegekkel való kapcsolatukban általában hamarabb válnak jó befogadóvá, mint jó olvasóvá. Akkor kerülhet igazán szinkronba a kettő, ha a befogadói élmény elég erős és motiváló a technikai akadályok leküzdéséhez.

Hogyan épül fel az Ötlettár?

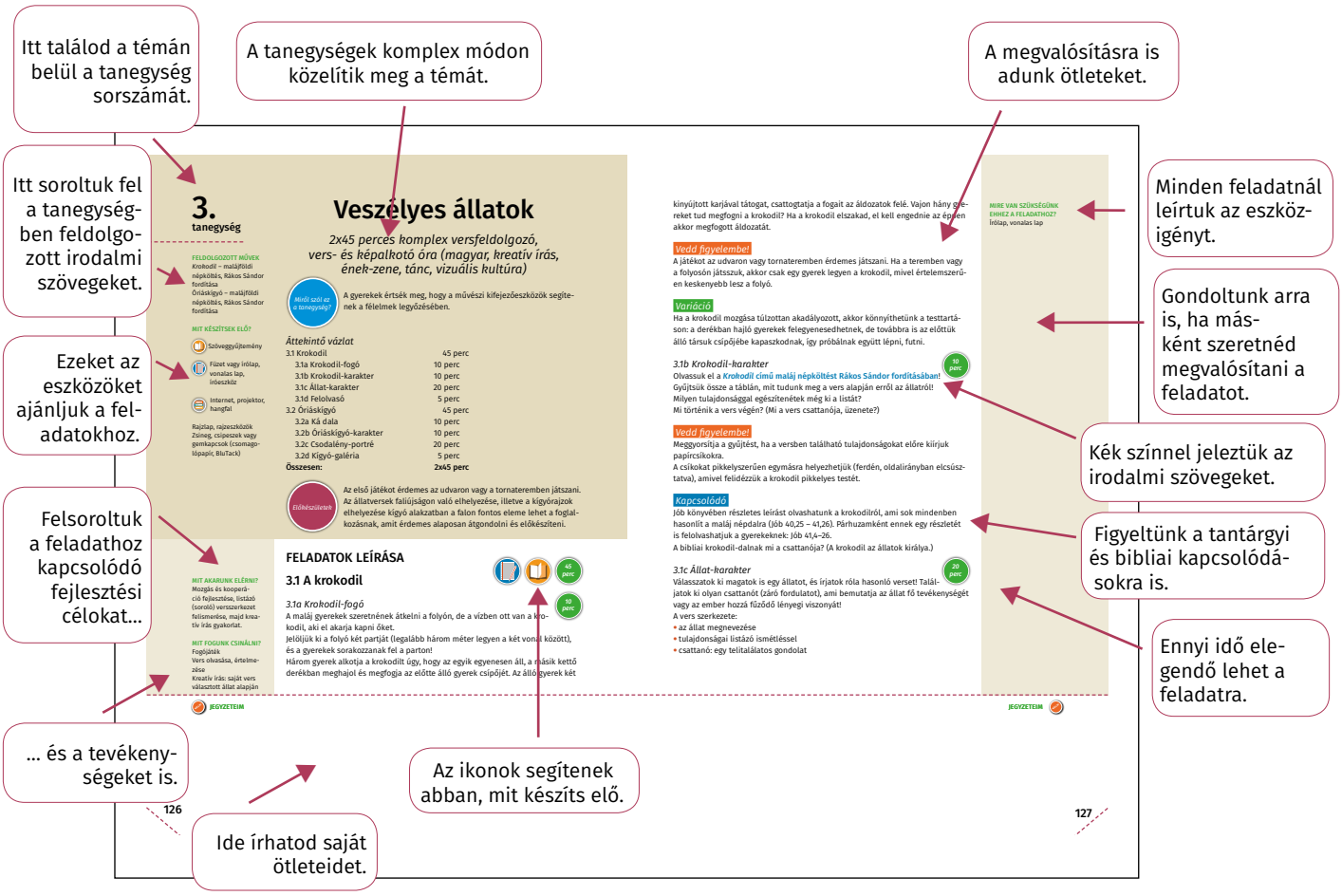

A szöveggyűjteményekhez elérhető egy-egy *Ötlettár* is. Ezekben a szöveggyűjtemények tagolását és fantáziacímeit használtuk.

A *Ötlettár*akban minden heti anyaghoz 6-6 teljes tanegységet és további ötleteket találunk, amelyek a szöveggyűjteményben (vagy az online elérhető szövegek között) az adott héthez kapcsolódó szövegek feldolgozásához adnak ötleteket, feladatokat. A tanegységjavaslatok lehetnek 45 percesek, 2 × 45 percesek vagy még hosszabbak, akár témanapok, projektek is.

Az *Ötlettár*ak elején tartalomjegyzék található, amelyekben a tanegységek hossza és az érintett tantárgyak mellett a feldolgozott szépirodalmi műveket is felsoroltuk.

Az *Ötlettárak* heti anyagait ugyanazok a fejezetkezdő illusztrációk választják el, amelyeket a szöveggyűjteményekben találunk, az alábbi kérdések megválaszolásával kiegészítve:

- Miről szól ez a téma? Miért fontos ez nekünk?
- Mit szeretnénk elérni?

Hogyan készüljek fel az órára?

Először nézd át a tartalomjegyzéket! A címek már tájékoztatást nyújtanak a tanegység témájáról. Majd nézd át a fejléceket (cím alatti szürke sáv), és válaszd ki azokat a tanegységeket, amelyek témájuk vagy célmeghatározásuk alapján szóba jöhetnek! Javasoljuk, hogy ne a rendelkezésre álló idő alapján válogass (például ne csak a 2 × 45 perces órákat nézd át), sokkal inkább a tevékenységek alapján. Érdemes az adott téma összes óráját átfutni, mert sok használható ötletet találhatsz.

Ha kiválasztottad a megfelelő tanegységet, mindenekelőtt ismerkedj meg a szövegeivel! Érdemes előbb „csak úgy" elolvasni, saját olvasmányélményt szerezni. Majd hasonlóan végigolvasni a hozzá kapcsolódó feladatokat, és képzeletben alkalmazni az osztályodra. Képzeld el, gondold végig, hogy a te gyerekeid hogyan viselkednének az adott játékszituációban, feladathelyzetben! Ha kell, módosítsd a feladatot, az időkeretet, vagy cseréld le a feladatok egy részét más feladatokra! Megteheted azt is, hogy a feladatokat átalakítod, vagy teljesen új, a csoportodhoz jobban illő feladatot találsz ki az adott helyre.

Ha összeállt a fejedben az óra, akkor mérd fel (a szélső oszlopok leírása alapján), hogy milyen anyagokra, eszközökre lesz szükséged, illetve milyen előkészületek szükségesek (fejléc)!

Miért tanegységekről van szó, és miért nem tanórákról?

Mert az élet nem szorítható 45 perces tanórák közé, mint ahogy az irodalom sem szorítható be a magyaróra/olvasásóra keretei közé. Éppen ezért alapvetően nem tanórákban gondolkodtunk, hanem olyan tevékenységsorokat írtunk le, amelyek aktiválják a gyerekeket, és segítik az irodalmi művek befogadását, megértését. Mivel nem „laborkörülmények" között vizsgáljuk az irodalmi műveket, a tanegységek szinte mindenhol több tantárgyat érintenek. De mivel iskolában tanítunk, ahol 45 percenként megszólal a csengő, megpróbáljuk mégis 45 perces egységekre osztani a tevékenységfolyamatot (ahol csak lehet).

Miért van olyan sokféle tanegység egy-egy témához?

Hogy megtaláld osztályod számára a legmegfelelőbbet. Igyekeztünk minden intelligenciatípushoz valamilyen feladatot közreadni, így remélhetőleg mindenütt találsz olyan tanegységet, ami jó az osztályodnak akkor is, ha beszélgetősek, agyalósak, ha mozgásosak, drámásak, ha szeretnek énekelni, táncolni, vagy ha szívesen rajzolnak, festenek.

Ha megfigyeled, minden heti téma felépítése hasonló: az első téma általában egy bevezető, készségfejlesztő vagy dupla óra, sok játékkal, mozgással, mondókával. Majd legalább egy 45 perces, kétszer, illetve háromszor 45 perces tanegység következik, illetve valami „extra": témanap, teadélután, kirándulás. Végül egy távoktatási óra, amit akár online kapcsolatban, akár differenciáló egyéni feladatként is adhatunk a gyerekeknek, ha van megfelelő digitális eszköz. A gyerekek érdeklődése, beállítottsága és a ráfordítható idő minden osztályban más, ezért próbáltuk többféle időkerettel, többféle szervezési formában megadni a tanegységek anyagát. Ha mindezek ellenére sem találsz olyan tanegységet, ami megfelel, akkor nyugodtan alkoss meg egy sajátot a tanítói ötletgyűjtemény feladatait felhasználva!

Megbonthatom-e a tanegységeket?

Hát persze! Alapvetően közös alkotásra buzdítunk ezzel az *Ötlettár*ral. Azt szeretnénk, hogy ha elolvasod a tanegységek leírását, és kiválasztod a legmegfelelőbbet, akkor gondold át, milyen az osztályod, milyen vagy te magad, mit szeretnél elérni, és milyen külső-belső eszközeid vannak hozzá! Ezek után gyúrd át az *Ötlettár*ban található tanegységet olyanra, ami a legjobban megvalósítható számodra a gyerekeiddel! Légy ebben szabad! Mi csak alapanyagot adunk az irodalmi művekkel, és megmutatunk néhány eszközt a módszertani segédanyagokkal, de te vagy az, aki el tudja képzelni a tervezés során, ami majd a gyerekek között lezajlik, és meg is tudja valósítani azt. Merj alkotó pedagógus lenni, merj csodákat létrehozni a gyerekeiddel!

A tanegységek megbonthatók úgy is, hogy a több „tanórából" álló tanegységek egyes részeit külön-külön tanítod. Az is elképzelhető, hogy egy több tanórás tanegységből válogatsz össze 45 percet, vagy éppen új feladatokat szúrsz be, és bővíted ki a rövidebb tanegységeket. A projekt-, illetve témanapok általában jól bonthatók 45 perces órákra, tehát külön-külön is megtarthatók. Egy-egy fontosabb, hangsúlyosabb feladat is kibővíthető akár egy teljes tanórává (erre adunk is néhol ötleteket, vagy jelezzük a lehetőségét, de bármelyik tananyagegységből ki lehet ragadni egy-két feladatot, és új órát lehet alkotni belőle).

Akkor nem is kell tartanom a javasolt időkeretet?

Nem árt az időhatárokat tartani, de a megadott időkeret csak tájékoztató jellegű. Nyugodtan szabd át azt is a saját igényeiteknek és lehetőségeiteknek megfelelően!

Szánhatok több időt egy-egy feladatra is?

Természetesen! A gyerekek igénylik az elmélyült beszélgetést, nagyon bele tudnak melegedni egy-egy játékba, kreatív feladatba. Ha lehetőséged van rá, érdemes kihasználni ezt a lelkesedést, és (akár a következő feladatok rovására) több időt szánni az adott tevékenységre. Akár egy teljes tanórát is felölelhetnek a kreatív feladatok. Az *Ötlettár*ban szereplő időkeretek általában a minimumot vagy a szűk optimumot tüntetik fel. Tapasztalatok szerint ennyi idő alatt a feladatok elvégezhetők, de ha valami nagyon érdekli a gyerekeket, nyugodtan szánj rá több időt!

Bevonhatok más pedagógust is a tanegységek megtartásába?

A tanegységek alapvetően egy pedagógust igényelnek, de ha szükségesnek érzed, akkor kérheted szakos tanár vagy az osztályt vezető másik pedagógus, illetve pedagógiai asszisztens, könyvtáros vagy a hitoktató, esetleg a lelkész segítségét. Vannak olyan tanegységek is, ahol kifejezetten ajánljuk a szülők, nagyszülők részvételét, esetleg valamilyen szakember (rendőr, erdész, túravezető) meghívását is.

Alkalmasak-e a feladatok differenciálásra?

A feladatok nagy többségét úgy alkottuk meg, hogy látens differenciálásra alkalmasak legyenek. Gyakran kínálunk a gyerekeknek választási lehetőséget, főleg a kreatív feladatoknál. Sok helyütt direkt differenciálást is beépítettünk a tanegységekbe, erről minden alkalommal konkrétan írunk. Említettük már a távoktatási órákat, ezek feladatait egyéni differenciáló feladatként is alkalmazhatjuk. Sok lehetőséget adunk a csoportmunkára, ami önmagában is differenciál, hiszen minden csoport más dinamikával, más eredménnyel nyúl majd a dolgokhoz. Általános tanács, hogy a beszélgetéseknél, csoportmunkáknál támaszkodjunk a gyerekek már meglévő ismereteire, sokrétű érdeklődésére, az interakciókban nyíló lehetőségekre, illetve adjunk nekik gyűjtőmunkát, beszámolási lehetőséget, a kreatív munkákból tartsunk bemutatókat!

Miért van olyan sok másféle feladat? Nem olvasásórát tartunk?

Azt is. Ám ezzel a komplex módszerrel éppen azt szeretnénk megmutatni a gyerekeknek, hogy az irodalom nem egy tantárgy, hanem az életünk szerves része. Ráadásul a gyerekek sem mind verbális beállítottságúak. A tananyagrendszer összeállításában Howard Gardner „sokrétű intelligencia”-elméletére építettünk, amely a verbális-nyelvi intelligencia mellett még nyolcféle intelligenciatípust határoz meg: verbális-nyelvi, logikai-matematikai, testi-mozgásos, vizuális-térbeli, zenei-ritmikus, kapcsolati, önismereti, természeti, egzisztenciális. Ezek különböző tevékenységeket indukálnak, amelyek segítik a gyerekeket abban, hogy befogadják a szöveget. Éppen ezért a szövegből kiindulva minden tanegységben próbálunk minél többféle tevékenységet, képességterületet bevonni. Ám ezek a tevékenységformák nem „programozottak”, hanem inkább úgy kell felfogni azokat, mint a legó elemeit. Mi felépítettünk egy feladatsort, de mivel a tevékenységek és aktivitások sokféleképpen kapcsolódhatnak egymáshoz, te magad is felépítheted azt a szerkezetet, amiben a legaktívabbak tudnak lenni a gyerekeid, és amiben jól érzitek magatokat együtt. Igazság szerint arra is lehetőséged van, hogy (előzetes körültekintő tervezés után) akár óra közben is változtass a szerkezeten, ha látod, hogy valamelyik feladatba nagyon belemerültek a gyerekek, vagy ha valami nem jön be náluk. Ilyenkor nyugodtan el lehet hagyni vagy be lehet illeszteni egy-egy elemet. A szöveggyűjtemény is széles lehetőséget biztosít a változtatásra.

Miért olyan kevés az irodalomtörténeti, irodalomelméleti feladat?

Nem irodalomtörténészeket vagy irodalmárokat akarunk nevelni, hanem olyan embereket, akik szeretnek olvasni. Így az elsődleges hangsúly az irodalmi művek befogadásán van. Az irodalomnak ugyanúgy át kell hatnia a mindennapjainkat, mint mondjuk az éneklésnek. Kodály sem profi zenészek millióit akarta kinevelni, hanem zeneértő és elsősorban zeneszerető, éneklő embereket. Nekünk is ez a célunk. A gyerekek szeressék meg az irodalmat, legyen napi szükségletük az olvasás, és jusson eszükbe egy-egy verssor, versdallam vagy mesei helyzet, csak úgy! Épüljön be a mindennapjaikba!

Nem az „elemzés” lényeges a versek esetében sem. Helyette beszélgessünk a versről, értelmezzük annak gondolatait, fedezzük fel a versbeszélő helyzetét, nézőpontját, engedjük meg a képek, gondolatok keltette asszociációkat, belső képeket! És persze ritmizáljunk, mondókázzunk, fedezzük fel a vers hangzásvilágát! Legtöbb esetben a költő, író személye sem hangsúlyos. Életrajzi adatokat csak akkor adunk meg, ha fontos a szöveg befogadásához. Inkább találkozunk könyvajánlásokkal, amelyek további olvasásra inspirálhatják a gyerekeket.

És mi van a versformákkal? Azt a sok ritmusképletet mind meg kell tanítani?

Nem, dehogy! A ritmusképletek csak azért vannak, hogy le tudjátok majd tapsolni, kopogni a gyerekekkel a vers ritmusát. A ritmusjátékok elsősorban hangzó és mozgásos élményt nyújtva segítenek a versritmus, verszene befogadásában. Nem az időmértékes és ütemhangsúlyos verselés jeleit, kottaképeit kell tehát megtanítani, azok neked, a pedagógusnak segítenek, hogy értsd, és jól kódold a vers ritmusát. A kották alapján tudod a versritmust átadni, amit a gyerekek hangzó ismétléssel, tapssal, kopogással, mozgással követhetnek. Az énekórákon megismert ti-tá értékek használata (rövid-hosszú szótag), ütemnyomaték (hangsúly) esetén az ütés/koppantás ehhez bőven elég. 1–2. osztályban külön figyelmet szentelünk a kiszámoló mondókák használatára, amiket ütemező kéz- vagy lábmozdulatokkal, testmozgással tudunk követni, általában negyedértékenként (tá-ritmusban).
Egyébként is a *Vedd figyelembe!* című részekben olvasható információk nem a gyerekeknek szólnak, és a legtöbb esetben nem kell azokat egzakt módon megtanítani nekik. Hanem arra szolgálnak, hogy a pedagógusnak legyen háttértudása arról, amit a szövegben talál.

Vannak „memoriter” versek is?

Ritkán ajánlunk verset direkt szövegtanulásra, nehogy a kötelező jelleg elvegye a gyerekek kedvét. Kivételt képeznek az ünnepi műsorokhoz ajánlott versek, ahol a szerephelyzet magával vonja a szövegtanulást is. Látens szövegtanulás viszont folyamatosan történik. Rengeteg helyzet adódik indirekt módon, amikor a fogékony gyerekek szinte maguktól megtanulják, és csak úgy mondogatják a mondókákat, versszövegeket. Ilyenek a ritmusjátékok, énekes feldolgozások, mondókázás, kiszámolók, felelgetők, párbeszédes felolvasások, amelyekre számíthatunk és építhetünk. Nem kötelezően, önállóan választható feladatként is feladhatunk egy-egy verset megtanulásra.

Vannak kötelező olvasmányok?

Nincsenek, de időnként felhívjuk a figyelmedet egy-egy könyvre, amelyet ajánlhatsz a gyerekeknek. Többnyire azokról a könyvekről van szó, amiből az adott részlet származik.

Gyakran szerepelnek bibliai igék. Mit kezdjünk velük?

Már említettük, hogy nem hittanórát tartasz! A bibliai igék, bölcsességek azonban olyan gondolati támpontot jelentenek, mint egy-egy jól megválasztott közmondás vagy mottó, idézet. Ha az adott szöveg megértéséhez illik a bibliai kapcsolópont, bármilyen ismeretanyaghoz, élményhez köthető. Akár olvasásórán, akár egy témanapon vagy kiránduláson is.

Miért szerepelnek kreatívírás-, illetve szövegalkotás-feladatok, mikor még nincsen fogalmazásóra?

A gyerekek már az oviban mesélnek, spontán mondókáznak és szerepjátékokat játszanak, amelyek tele vannak párbeszéddel. Tehát a spontán szóbeli szövegalkotás is hamarabb létezik, mint a tudatos írásbeli fogalmazás, és az iskolába lépés napjától fogva művelhető beszélgetéssel, meséléssel, párbeszédalkotással, szerepjátékokkal. Le sem kell írni, de már mondatokat, dialógust, szöveget fogalmaznak a gyerekek. A kreatív szövegalkotó feladatok elsődleges célja a szóbeli fogalmazáskészség felszabadítása, aktivizálása, fejlesztése, amire jól lehet majd építeni az írásbeli szövegalkotó feladatokat (választható módon akár már 2. osztályban). A kreatív szövegalkotás folyamán szóban és írásban sem a formai, nyelvtani és stiláris követelményeknek való megfelelés az elsődleges, hanem az érzelemkifejezés, a képzeletjáték, a mesei és szerephelyzetek nyelvi kifejezése. Célunk, hogy a gyerekek képesek legyenek a gondolataikon túl a képzeteiket, érzéseiket, motivációikat, akár az indulataikat is szavakba önteni. Mindezt gyakran szerephelyzetbe, más bőrébe bújva.

Szeretnénk, ha a nagy beszélgetések mellett átélnék a szóbeli szövegalkotás csodáját, a mese, a vers születésének misztériumát is, amihez képest az írásba foglalás, a „fogalmazás” már másodlagos kérdés. (Így volt ez a bibliai időkben is.) Ha kibontjuk a szövegalkotást a követelmények és elvárások keretéből, akkor a gyerekek sokszor szárnyakat kapnak: őszintén kitárják a lelküket, „belső szobájukat”. Ezzel megtanulhatják, hogy a szövegalkotás nem egy távoli, csak a „híres, nagy embereknek” való dolog, hanem életünk, mindennapjaink részévé válhat. Mint amikor egy mesemondó leült az emberek közé, és mesélni kezdett.
A kreatív szövegalkotás során ügyeljünk a fokozatosság elvére! A bevezető időszakban a beszélgetés, képről, élményről, témáról való mondatalkotás, közös mesélés ad bátorságot a megnyilvánuláshoz. A szerepjátékok, párbeszédalkotás is jó lehetőséget teremt a szóbeli szövegalkotásra, ami után a kis csoportban való közös mesealkotást is ki lehet próbálni. A gyerekek spontán szövegalkotó játékaiból szinte magától következik az „írásba foglalás” igénye, előbb csak egy-egy, majd egy-két mondat erejéig, de az ügyesebbek már rövid meséket is írhatnak.
A gyerekek, ha már leírták, általában örömmel fel is olvassák alkotásukat, illetve meghallgatják a többiekét. Jó, ha a visszajelzés is élőszóban történik, és még nem a hibajavítás a lényeg, hanem a kommunikáció. Ha az osztályod ilyen módon kedvet kap a kreatív szövegalkotáshoz, illetve íráshoz, akkor érdemes a tanegységet úgy tervezni, hogy ezekre a feladatokra több idő jusson.

Nem mozgathatóak a padok a termemben. Akkor most mit csináljak?

A teremrendezést tanórák előtt vagy közben csak akkor vállald, ha könnyen megoldható! A rengeteg feladat közül válaszd ki azt, amelyik ilyen szempontból jobban megfelel neked!
Ám ha van elég hely a teremben, viszont nehezen mozgathatóak a padok, akkor érdemes egyszeri nagyobb átrendezéssel szabad helyet kialakítani a mozgásos játékoknak, csoportfeladatoknak vagy épp a mesesaroknak. Ha szűk a hely, és nehezen mozgathatóak a padok, akkor is meg lehet találni a csoportmunka, egy-egy összekucorodás, vagy épp a padokon keresztül való kommunikáció helyzeteit. A kreatív pedagógiai gondolkodás ebben is segít.

A kreatív tevékenységekhez szükség van speciális anyagokra vagy különös szakértelemre?

Az esetek többségében nem. Sőt, igyekeztünk jobbára olyan feladatokat megadni, amelyek minimális anyagigényűek vagy újrahasznosított anyagokat használnak. Éppen ezért érdemes már év elején gyűjtést indítani, hiszen maradék fonalakra, textilanyagokra, egyszer használt csomagolópapírra, kötözőkre, gombokra, kupakokra, termésekre stb. biztosan szükségetek lesz év közben. Ebből a szempontból érdemes negyedévenként előre átnézned a tanegységeket, hogy időben összegyűjthessétek az újrahasznosítható anyagokat.
A kreatív tevékenységekhez ritkán lesz szükséged speciális szaktudásra, és ha igen, akkor azt jelezzük. Az viszont nagyon fontos, hogy az óra előtt felkészülésként készítsd el az adott tárgyat, hogy tudd, milyen buktatói lehetnek, milyen nehézségek léphetnek fel a gyerekeknél, illetve szerezz saját tapasztalatot a munkafolyamatról!

Miért rendezzünk kiállítást?

A rajzos, ábrázoló tevékenységek után gyakran javasoljuk kiállítás rendezését, hiszen a gyerekek számára fontos, hogy megmutassák, amit alkottak. Esetenként érdemes tárlatvezetésre is rászánni az időt, hogy a vállalkozó gyerekek elmondhassák, mit alkottak, illetve egymás munkáira is tudjanak reagálni.
Év végén szervezhetünk olyan kiállítást is, ahová a szülőket, nagyszülőket is meghívjuk. Ha van rá informatikai kapacitásunk, akkor a kreatívírás-feladatok javából és a megszületett képi alkotásokból osztályújságot, galériát is összeállíthatunk.

A mozgásos feladatoknál mindig szükségem lesz tornateremre és tornaszerekre?

Az esetek többségében nem. Általában próbáltunk olyan mozgásos feladatokat kitalálni, amelyek a tanteremben vagy az udvaron is elvégezhetők, és nincs különösebb eszközigényük.
Azoknál az óráknál, amelyeket érdemes tornateremben megtartani, ezt előre jeleztük.
Ha az órát mozgásos játékkal kezdjük, akkor azt érdemes már az órát megelőző szünetben elkezdeni. Így lesz idejük a gyerekeknek jobban belemelegedni a játékba.

Miért van szükség mesesarokra, mesekuckóra?

Nem a „sarok” vagy „kuckó” a lényeg, hanem hogy legyen egy rituáléja a meseolvasásnak. Ezt nem árt, ha valami helyzetváltoztatás előzi meg: elhelyezkedés a mesesarokban, leheveredés a meseszőnyegre, vagy ha semmi más lehetőség nincs, akkor boruljanak le a gyerekek a padra!

A meseolvasás nagyon fontos aktus, amiben sajnos egyre kevesebb gyereknek van otthon része. Ezért időnként mesedélutánokat is terveztünk, amikor nincs más feladatunk, mint elmerülni a mesék varázslatos világában. Ezekre a délutánokra meghívhatjuk a szülőket, nagyszülőket is.

Technikai tudnivalók

Hol találom az online anyagokat?

A szöveggyűjtemény nyomtatott szövegei mellett online elérhető szövegeket is feldolgoztunk az *Ötlettár*akban, valamint számos sablont, grafikát, kottát, videót, hangfájlt, tankockát stb. építettünk be a tananyagba. Ezeket a Református Tananyagtáron, a reftantar.hu oldalon találod, az irodalmi szöveggyűjtemény egyes köteteinek aloldalán. Az aloldalon a szöveggyűjtemény és az *Ötlettár* tagolását és fantáziacímeit használtuk. Minden online anyag annál a tanegységnél, illetve feladatnál szerepel, ahol az *Ötlettár*ban is található.

Az **online szövegeket** Wordben éred el, hogy szükség esetén kivághass, másolhass belőlük részleteket.

A **grafikák** kivetíthetők, a **sablonok** akár felnagyíthatók, többszörözhetők.

A **tankockafeladatokat** a Learning Apps segítségével készítettük, a linkek akár megoszthatók a diákokkal is. Ha megnyitod a tankockát, először az instrukció jelenik meg. Majd a kéz ikonra kattintva megoldhatóvá válik a feladat is. A képek az esetek többségében nagyíthatók. Ha a kép jobb felső sarkában feltűnik az *i* betű, az további információt jelent, amit a kurzort az *i*-re helyezve elolvashatunk. A hanganyagoknál ne lepődj meg, kicsit várni kell, hogy elinduljanak! Előfordulhat, hogy egy-egy tankockáról „eltűnnek” a képek (mivel online anyagokkal dolgozunk, ha törlik az eredeti képet, a Learning Apps se tudja beolvasni). Ebben az esetben se ess kétségbe! A tankockák letölthetők és szerkeszthetők, úgyhogy nyugodtan kereshetsz másik képet, vagy akár teljesen át is szerkesztheted a tankockát. Szükség esetén magad is készíthetsz újat. Ehhez előbb jelentkezz be, és nyisd meg a saját Learning Apps-fiókodat, amit aztán kreatívan tudsz alkalmazni a munkád során. Református iskolában tanító kollégáknak a Reftantáron is lehetősége van feladatokat szerkeszteni bejelentkezést követően.

A tankockákat és a multimédiás linkeket (mint minden más feladatot és tevékenységet) érdemes az óra előtt kipróbálni, nehogy meglepetés érjen, hogy valamiért nem fut az anyag.

Hogyan készítsünk QR-kódot?

A Learning Apps feladatai megoldhatók kivetítve vagy kis csoportban, ha van megfelelő számú tablet, okostelefon. Amikor terepre megyünk, készüljünk fel tabletekkel, okostelefonokkal, ha valamelyik tankockát szeretnénk közben használni! Ha kinyomtatva adnád ki a feladatot, akkor azt javasoljuk, hogy készíts QR-kódot a linkből! Ennek folyamatáról összeállítottunk egy rövid leírást és a készítést bemutató rövid videót is.

1. lépés: Válasszuk ki a kívánt online segédanyagot a Református Tananyagtárból!
2. lépés: Az egér jobb gombját megnyomva a felugró menüből válasszuk ki a Link címének másolása sort!
3. lépés: Keressünk egy QR-kód-generáló oldalt (például https://www.the-qrcode-generator.com/)!
4. lépés: Válasszuk az URL menüpontot, majd illesszük be a kimásolt címet!
5. lépés: Mentsük le az elkészült QR-kódot (Save), adjunk nevet a fájlnak, a .png kiterjesztést válasszuk!

Az alábbi QR-kódról megnyitható videóban a gyakorlatban is bemutatjuk a fenti folyamatot:

Sziromszárnyak			Állami tankönyves kapcsolódás			Belső kapcsolódás
Hónap	**Téma**	**Tanegység, feladat**	**1. osztályos ábécéskönyv FI-5010201**	**2. osztályos olvasókönyv FI-501020201/1 FI-501020202/1**	**3–4. osztályos olvasókönyv FI-501020301/1 FI-501020302/1 FI-501020401/1 FI-501020402/1**	Református Tananyagtár
Tavaszünnep **Március**	***1. Egészség, betegség*** Gyógyulás, orvos-beteg	**1. Fájós** Janikovszky Éva: *Te is tudod (részlet)* Lackfi János: *Fájós*	Weöres Sándor: *Kezdődik az iskola* (részlet) (11. o.)	Mentovics Éva: *A sérült gólya* (II/72. o.)		**ABC kuckó / J** Miklya Zsolt: *Janka-Jenci-jaj*
		3. Az orvos Gryllus Vilmos: *Orvos* Rangáné Lovas Ágnes: *Orvosnál* Kiss Judit Ágnes: *Babaróka az orvosnál* (részlet) Babiczky Tibor: *Ügyelet*		Móra Ferenc: *A jó orvosság* (II/53–54. o.)		
		4. A fogorvos Tóth Krisztina: *Fogas kérdés* Tóth Krisztina: *Foghíj* Szabó T. Anna: *Fogmosóvers* Kertész Erzsi: *A fogorvosi eset* (részlet – online a teljes szöveg)				**ABC kuckó / F** Miklya Luzsányi Mónika: *Fogorvosnál*
		5. Beteg vagyok Egyed Emese: *Elalvás előtt* Bálint Ágnes: *Nagyot nézhetnek a szitakötők* (regényrészlet) Ágai Ágnes: *[A kórházban]* László Noémi: *Pizsamaparti* Turbuly Lilla: *Talált szív* (részlet) (online)			Fűben-fában orvosság – magazin (3. o. II/92–93. o.)	**SZGY-FGY 3-4/Augusztus** Csorba Piroska: *Csupa fehér* Molnár Krisztina Rita: *Levendulaszappan* (részlet) (SZGY4: 213–216. o.; FGY: 12-3/5. tanegység)
		6. A jó orvosság *Jancsika táncol* – francia gyerekdal, fordította: Bertóti Johanna Janikovszky Éva: *Te is tudod* (részlet) Móra Ferenc: *A jó orvosság* Rangáné Lovas Ágnes: *Utálom a spenótot*		Móra Ferenc: *A jó orvosság* (II/52–54. o.)	Fűben-fában orvosság – magazin (3. o. II/92–93. o.)	**ABC kuckó / S** Békés Márta: *Kóstolgató* Miklya Luzsányi Mónika: *Sára és a spenót* **ABC kuckó / P** Miklya Luzsányi Mónika: *Túl az Óperencián*
	2. Tavaszköszöntő Mit üzen a tavasz? – Március 15.	**2. Kicsi világ** *Naphívogató* – magyar népi mondókák Bertóti Johanna: *Télűző* Balázs Imre József: *Blanka birodalma*			Balázs Imre József: *Blanka birodalma* (3. o. II/29. o.)	**ABC kuckó / N** *Süss ki nap* – magyar népi mondóka **ABC kuckó / S** *Süss ki, süss ki* – magyar népi mondóka

						SZGY-FGY 3-4/Március-Április Bertóti Johanna: *Kérvény* Sarkady Sándor: *Gólyahír* (SZGY3: 14., 85. o.; FGY: 07-1/1., 08-1/2. tanegység)
		3. Meddig ér a rigófütty? Kányádi Sándor: *Tavaszleső* Kányádi Sándor: *Meddig ér a rigófütty* **6. Tavasz-kikiáltó** Gyárfás Endre: *Szárnyas ünnep*	László Noémi: *Kérdezgető* (208. o.)	Kányádi Sándor: *Meddig ér a rigófütty* Őri István: *Rigóünnep* (II/104–107. o.)		**ABC kuckó / Gy** Miklya Luzsányi Mónika: *Tölgyerdő titka* **ABC kuckó / V** Markó Béla: *Gazdagok vagyunk mi* (részlet) **SZGY-FGY 1-2/Nyár** Markó Béla: *Gazdagok vagyunk mi* (Nyár-magazin; FGY: 10/4. tanegység) **SZGY-FGY 3-4/Március-Április** Csukás István: *A Gombszemű bejelenti a tavaszt* (részletek) László Noémi: *Kérdezgető* (SZGY3: 12–13., 92. o.; FGY: 07-1/2., 08-1/5. tanegység)
		4. Csatadal Petőfi Sándor: *Csatadal* (részlet) Sarkady Sándor: *Zeneszó zeng* Weöres Sándor: *Megy az úton a katona* Simai Mihály: *Szárnyas lovon három huszár* Krúdy Gyula: *A vörös Medveczky* (online)		Nemzeti ünnepünk: március 15. Petőfi Sándor: *Nemzeti dal* (részlet) (II/81. o.)	Petőfi Sándor: *Nemzeti dal* (részlet) (3. o. II/28. o.)	**SZGY-FGY 3-4/Március** Csorba Piroska: *A piros-fehér-zöld zászló* Móra Ferenc: *Kuckó király* Krúdy Gyula: *Sipka, a híres toronymászó* (SZGY3: 40., 42–48., 50–54. o.; FGY: 07-3/1., 3., 5. tanegység) **ABC kuckó / Z** Weöres Sándor: *Megy az úton a katona*
		5. Nő már a nap Zelk Zoltán: *Tavaszi dal* Áprily Lajos: *Nő már a nap* Varró Dániel: *Nyúl tavaszi éneke* Janikovszky Éva: *Tavasz-keresősdi* (részlet)	László Noémi: *Kérdezgető* (208. o.)	László Gyula: *Tavaszköszöntő* (II/66–67. o.)	Kányádi Sándor: *Tavaszkeresők* (4. o. II/18–20. o.)	**ABC kuckó / É** Miklya Zsolt: *Ébredező* **ABC kuckó / Gy** László Noémi: *Kikelet* **SZGY-FGY 3-4/Március** Szabó Lőrinc: *Tavasz*

		6. Tavasz-kikiáltó Tamkó Sirató Károly: *Szélkiáltó* Nemes Nagy Ágnes: *Tavaszi ének*				Áprily Lajos: *Tavaszodik* (SZGY3: 17., 23. o.; FGY: 07-1/3., 5. tanegység) Varró Dániel: *Nyúl tavaszi éneke* (online; FGY: 07-1/6.3. tanegység)
		7.1. Tavaszi világképek Markó Béla: *Ki járt a fűvel, fával?* (online) Szabó Lőrinc: *Csigabiga* (online)	Gryllus Vilmos: *Csigabiga* (136. o.) Nemes Nagy Ágnes: *A csiga* (részlet) (138. o.)	Markó Béla: *Ki járt a fűvel, fával?* (részlet) (II/65. o.)		**ABC kuckó / É** Balázs Imre József: *A csigakalapács* Nemes Nagy Ágnes: *A csiga*
	3. Mozduljunk ki Lakóhely és környéke – település, város	**2. Itt lakunk mi!** Nemes Nagy Ágnes: *Ugróiskola* (részlet) Nemes Nagy Ágnes: *Budai utca*		Móra Ferenc: *A mi utcánk* (II/56–59. o.)		**SZGY-FGY 3-4/Május** Nemes Nagy Ágnes: *Ugróiskola* (SZGY4: 23. o.; FGY: 10-4/1. tanegység)
		3. Séta a parkban, erdőben Kányádi Sándor: *Somvirággal, kakukkfűvel* Szepesi Attila: *A feketerigók* Marék Veronika: *A fűtenger*	Gyárfás Endre: *Kirándulás (Erdőjárás)* (154. o.) László Noémi: *Kérdezgető* (208. o.)	Kányádi Sándor: *Meddig ér a rigófütty* Őri István: *Rigóünnep* (II/104–107. o.) Marék Veronika: *Kippkopp mesék* – könyvajánló (II/146. o.)		**ABC kuckó / G** Miklya Luzsányi Mónika: *Gombászás* **ABC kuckó / Zs** Gyárfás Endre: *Erdőjárás* **SZGY-FGY 3-4/Április** László Noémi: *Kérdezgető* (SZGY3: 92. o.; FGY: 08-1/5. tanegység)
		4. Játszótéren Dávid Ádám: *Ádi Davidzon* Lackfi János: *Első biciklizés* Berg Judit: *Bojti...* (részlet) *Bojti és Tücsök* (részlet) (online)			Siv Widerberg: *Susanna* (3. o. II/107. o.)	**ABC kuckó / Zs** Miklya Luzsányi Mónika: *Hátizsákos kirándulás* **SZGY-FGY 1-2/Május** Gryllus Vilmos: *Biciklizős dal 4.* Bertóti Johanna: *Ha megkapom a rég óhajtott biciklim...* (FGY: 09-3/4. tanegység)
		5. A város Bartos Erika: *Dugó* Kántor Péter: *Körúti szél* **6. Budapesti séta** Gáll Viktória Emese: *Borsi mesék – A Vár* (részlet)		Erdős Virág: *Négyeshatos* (részlet) (II/60–63. o.) Kedves Dönci – kirándulás Budapestre (II/108–109. o.)		**SZGY-FGY 3-4/Július** Erdős Virág: *Négyeshatos* (SZGY4: 133–135. o.; FGY: 11-3/4. tanegység)

	4. Virág- és madármesék Tavaszi versek, mesék – virágvasárnap	**1. Én kis kertet kerteltem** *Én kis kertet kerteltem… Tuli-tuli, tulipán…* – magyar népi mondókák **2. Virágoskert** *Beültettem kis kertemet…* – magyar népi mondóka Gryllus Vilmos: *Virágcsokor* Zelk Zoltán: *A kis kertész* Kányádi Sándor: *Néma tulipán*	Weöres Sándor: *Mély erdőn ibolya-virág* (részlet) (26. o.)	Vidor Miklós: *Virághívogató* (II/68–69. o.) *A tulipánná változott királyfi* – magyar népmese (II/78–80. o.) Kányádi Sándor: *Néma tulipán* (II/86–89. o.)		**ABC kuckó / D** Hárs Ernő: *Virágtánc* **ABC kuckó / Ly** Weöres Sándor: *Mély erdőn ibolya-virág*
		3. Mesebeli madarak – madármesék Markó Béla: *Szarka-telefon* Móra Ferenc: *Az egyszeri szarka* Smelka Sándor: *Kösz, Csuvi!* Tamkó Sirató Károly: *Öt kis madárka* **5. Madárportrék** Hárs Ernő: *Szarkabolt* Miklya Zsolt: *Cinegemutatvány* Szepesi Attila: *Cinkehívogató* Szepesi Attila: *Csuszka* Szepesi Attila: *Ökörszem* Mándy Stefánia: *A falra festett kismadár*	Arany László: *A vadgalamb és a szarka* (199. o.) Kányádi Sándor: *Költögető* (209. o.) *A pórul járt szarka* – La Fontaine nyomán (220. o.)		Áprily Lajos: *A pintyünk* (3. o. I/128–130. o.) Lázár Ervin: *A nagyravágyó fekete rigó* (3. o. I/136–145. o.)	**ABC kuckó / C** Zelk Zoltán: *Két cinke* **ABC kuckó / Gy** Markó Béla: *Kerek erdő* (részlet) **ABC kuckó / Ö-Ő** Tóth Krisztina: *Ökörszem* **SZGY-FGY 3-4/Május** Zelk Zoltán: *Mi illőbb az égre?* Miklya Zsolt: *Kúszósapkás csuszka* Szepesi Attila: *Fészekrakó őszapók* (SZGY3: 158., 171., 173.; FGY: 09-2/2., 6. tanegység)
		1. Én kis kertet kerteltem Móricz Zsigmond: *A veréb* **4. Ugráljunk, mint a verebek** Bertóti Johanna: *Verébnyelv* Benedek Elek: *A kis veréb* Gryllus Vilmos: *Verebek*				**ABC kuckó / E** Miklya Zsolt: *Veréb-mese* Móricz Zsigmond nyomán
		6. Vándorok Lázár Ervin: *Öregapó madarai – Vándorok* (részlet) Gryllus Vilmos: *Füstifecskék* Lázár Ervin: *Öregapó madarai – A fecskék* (részlet) **7.1 Vándorok, újra** Gyárfás Endre: *Vándor* (online)	Két költöző madarunk: a fecske és a gólya / A vadludak (206–207. o.) Kányádi Sándor: *Költögető* (209. o.)	László Gyula: *Tavaszköszöntő* (II/66–67. o.) Móra Ferenc: *Madarak iskolája* (II/70–72. o.) Mentovics Éva: *A sérült gólya* (II/72. o.)	Nagy Bandó András: *Tavaszodik* (3. o. II/28. o.)	**ABC kuckó / Cs** *Fecske csicsereg* – magyar népi mondóka **ABC kuckó / Gy** *Gólya, gólya, gilice* – magyar népi mondóka **ABC kuckó / Ly** *Gólya néni, gólya bácsi* – magyar népi mondóka

		Zelk Zoltán: *A fecskék* (online) *Még a veréb is talál házat…* – Zsoltárok 84,4				**SZGY-FGY 3-4/Május** Móra Ferenc: *Madarak iskolája* (SZGY3: 162–163. o.; FGY: 09-2/2. tanegység)
Húsvét, új világ **Április**	***1. Húsvéti öröm*** Bárány, nyuszi, tojás, csibék és társai – élet és áldozat	**1. Virágos húsvét** *Locsolóversek* – magyar népi mondókák Szepesi Attila: *Hóvirág, ibolya* *Haranghangok* – magyar népi mondókák		Húsvéti kérdések / Locsolóversek (92–93. o.)	Húsvét (3. o. II/75. o.) Kányádi Sándor: *Hóvilág, hóvirág* (3. o. II/12. o.)	**ABC kuckó / G** *Giling-galang…* – magyar népi mondókák **ABC kuckó / H** Kányádi Sándor: *Hóvilág, hóvirág*
		2. Nyuszis húsvét Csukás István: *Nyuszi-mese* Tóth Krisztina: *Levél a nyúlnak* Döbrentey Ildikó: *Húsvéti mese*	Szűcs Imre: *Mondóka* (132. o.) A nyúlról (135. o.)		Húsvét (3. o. II/75. o.)	**ABC kuckó / Ny** *Nyuszi ül a fűben* – magyar népi mondóka Tóth Krisztina: *Nyúl*
		4. Hol voltál, báránykám? *Hol voltál, báránykám?* – magyar népi mondóka, Farkasd (Nyitra) Kányádi Sándor: *Három kérdezgető II.* Gyárfás Endre: *Rajzolgató* Mészöly Miklós: *Csengős bárány* (részlet)				**ABC kuckó / H** Miklya Luzsányi Mónika: *Báránybégetés* **SZGY-FGY 3-4/Március** Rónay György: *A farkas és a bárány* – La Fontaine nyomán Rákos Sándor: *Bárányhívogató* (SZGY3: 60–61. o.; FGY: 07-4/2. tanegység)
		5. Bárány és Hajnal *Mikor zöld erdőben járt* – cigány népköltés *Ó, ártatlanság Báránya* (részlet) – hitvalló ének Rónay György: *Hajnal* *Jézus Krisztus, szép fényes hajnal* (részlet) – középkori latin énekből Mile Zsigmond Zsolt: *Csak azt tudom…*		Húsvéti kérdések (92. o.)		**ABC kuckó / H** Miklya Luzsányi Mónika: *Húsvét hétfő* **SZGY-FGY 3-4/Március** Kiss Lehel: *Húsvéti hajren* *Ma van húsvét napja* – magyar népi szokásdal (SZGY3: 64. o.; FGY: 07-4/2., 5. tanegység)
	2. Háziállatok Ház, tanya körül élő állatok – állathangok, hangutánzók	**1. Állathangok házunk táján** *Gyertek haza, ludaim!* *Állathang-mondók* – magyar népi mondókák Benedek Elek: *Pulyka és a liba*	Szilágyi Domokos: *Kot-kot-kot* (13. o.) *Én elmentem a vásárba fél pénzzel* (részlet) – magyar népdal			**ABC kuckó / B** *Bú, bú, bú* – magyar népi mondóka Fecske Csaba: *Ábécé* **ABC kuckó / G**

	1. o. 2. o.	**2. Falusi hangverseny** *Kimegy a gazda az udvarra* – magyar népmese Szabó Lőrinc: *Falusi hangverseny* Kányádi Sándor: *Kakasszótól pacsirtáig* Kiss Ottó: *Udvar* Tóth Krisztina: *Malac és Liba megismerkednek* (részlet)	(156. o.) Móra Ferenc: *Talpas* (részlet) (214. o.)			*Liba mondja: gi-gá-gá* – magyar népi mondóka **ABC kuckó / K** *Kikiriki, jó reggelt* – magyar népi mondóka **ABC kuckó / Ty** *Tyúkom mondja: koty-koty-koty* – magyar népi mondóka
		2. Falusi hangverseny Kiss Ottó: *Udvar* Tóth Krisztina: *Malac és Liba megismerkednek* (részlet) **3. Baromfiudvar** Kovács András Ferenc: *Kacsamars* Varga Katalin: *Libasor* (részlet) Gárdonyi Géza: *A kiskacsák* (részlet) Gyárfás Endre: *Tyúkanyó* Szepes Mária: *Kotkot, Kikiri és a három Rudrud* (online) **7.1 Kakasmese, tyúkmese** Smelka Sándor: *Az okos tyúk* (online) Tamkó Sirató Károly: *A kis kakas* (online)	Kányádi Sándor: *Róka-mondóka* (112. o.) Gyárfás Endre: *Tyúkanyó* (részlet) (146. o.) Baromfis közmondások (157. o.) *A róka és a kácsák* – magyar népmese (183. o.) *Ki a veszélyesebb?* – La Fontaine nyomán (195. o.) Móra Ferenc: *Talpas* (részlet) (214. o.)	Petőfi Sándor: *Anyám tyúkja* (II/100–101. o.) Lackfi János: *Apám kakasa* (II/146. o.)		**ABC kuckó / Cs** Weöres Sándor: *Kacsa-úsztató* **ABC kuckó / G** Hárs Ernő: *Libasor* **ABC kuckó / R** Kányádi Sándor: *Róka-mondóka* **ABC kuckó / Ty** Gyárfás Endre: *Tyúkanyó* (részlet) Nyulász Péter: *Hat tyúkok* Kányádi Sándor: *Gágogó*
		4. Kecskék és juhok népe **6. Bárányhangok, bárányképek** Kányádi Sándor: *Májusi mese a fecskéről, a kecskéről, a reggelről meg az estéről* Tóth Krisztina: *Kecske* *A bárány beszéde* – magyar népmese Kányádi Sándor: *Kicsi kajla bárány*	*Két kecske találkozott egy pallón* – magyar népmese nyomán (192. o.)			**ABC kuckó / H** Miklya Luzsányi Mónika: *Báránybégetés* **SZGY-FGY 3-4/Március** Rónay György: *A farkas és a bárány* – La Fontaine nyomán Rákos Sándor: *Bárányhívogató* (SZGY3: 60–61. o.; FGY: 07-4/2. tanegység)
		5. Mennyi szép ló! Weöres Sándor: *Falu végén* Varró Dániel: *Lovak* Szabó T. Anna: *Körforgás*	Varró Dániel: *Lovasok* (32. o.)		Weöres Sándor: *Paripám csodaszép pejkó* (3. o. I/9. o., 4. o. I/33. o.)	**SZGY-FGY 3-4/November** Janicsák István: *Vágta* (SZGY1: 163. o.; FGY: 03-2/6. tanegység)

	3. Bolondos hónap Tréfák, tréfás mesék, bölcsességek, bölcs-bolond, okos-buta	**1. Bolondos április** *Április bolondja...* – magyar népi mondóka Gyárfás Endre: *Április bolondja* Kányádi Sándor: *Április hónapja* **2. Csalafinta mesék** Barak László: *Álmese* Móra Ferenc: *Csalimese* Weöres Sándor: *Csali-mese*			Április – magazin *Április bolondja...* – magyar népi mondóka Kormos István: *Kerek esztendő* (részlet) (3. o. II/74. o.)	**ABC kuckó / F** Csukás István: *Elefánt-mese* **SZGY-FGY 3-4/Április** *A bolond falu* – magyar népmese Barak László: *Lámpakór* (SZGY3: 96–98. o.; FGY: 08-2/2., 5. tanegység)
		3. Bolondóra és hangzavar Lackfi János: *Bolondóra* Varga Katalin: *Az ellentétes eszű robot* Bertóti Johanna: *Állati hangzavar*	Gyárfás Endre: *Zebra* (*Állatábécé*, részlet) (46. o.) Szepesi Attila: *A bohóc* (részlet) (140. o.)		Vidor Miklós: *Bolond-bál* (3. o. I/126. o.)	
		4. Mesetréfák *Megfogtam egy szúnyogot* – magyar népi mondóka Janicsák István: *Faágyú* Kolozsvári Grandpierre Emil: *Kolontos kis mese* Mészöly Miklós: *Tréfás mese*		Tamkó Sirató Károly: *Bőrönd Ödön* (I/21. o.)		**ABC kuckó / Sz** Lackfi János: *Szúnyogcsapós* **ABC kuckó / Ty** Kányádi Sándor: *Gágogó* **SZGY-FGY 3-4/Április / Június** *A bolond falu* – magyar népmese Barak László: *Lámpakór* Kányádi Sándor: *Faragott versike* (SZGY3/4: 96–98. / 75. o.; FGY: 08-2/2., 5. / 10-4/3. tanegység)
		6. Találós-műhely Találós fejtörők – *magyar népi találós mondókák* Zelk Zoltán: *A fekete kutya meg a fehér kacsa*	Találós kérdések (109., 127., 135., 142., 178. o.) Találós mondókák (204. o.)	Találós kérdések (I/38., 87., II/7., 69. o.)	Találós kérdések (3. o. I/27., II/21. o.) *A királykisasszony találós kérdései* – görög mese (3. o. II/20–21. o.)	**SZGY-FGY 1-2 Szeptember / Október** Találósok Miklya Zsolt: *Állati találósok* (SZGY1: 58., 77., 123. o.; FGY: 01-4/3., 02-1/1., 02-3/5.. tanegység) **SZGY-FGY 1-2 Január / Február** Fehér Klára: *Nagyon nehéz találós* Fehér *Klára: Találós kérdés. Mi az?* – magyar népi találós mondókák

						Miklya Zsolt: *Bibliai találósok – mesterségek* (SZGY2: 116–117., 158. o.; FGY: 05-3/3., 06-1/6. tanegység) **SZGY-FGY 1-2 Május** *Hegyes-völgyes találósok* – magyar népi mondókák (SZGY3; FGY: 09-2/1. tanegység)
		7.1 Szamárdolgok Miklya Zsolt: *Négylábú rímkitalálósok* *A szamár füle* – magyar népmese Páskándi Géza: *A szamár*	*A kiskutya meg a szamár* – magyar népmese (196. o.) *A két szamár* – La Fontaine nyomán (219. o.)			**ABC kuckó / H** *I, á, nagy szamár* *Első osztály i, i, i* – magyar népi mondókák **SZGY-FGY 1-2/Október** Mészöly Miklós: *A kiskutya meg a szamár* (SZGY1: 152. o.; FGY: 02-4/5. tanegység)
	4. Apu, anyu meg én Anyakép-apakép, Anyák napja	**1. Apa és anya között** *Sétálunk, sétálunk…* – magyar népi mondókák Kiss Ottó: *A vonatsínek* **4. Közel és távol** Székely Magda: *Kirándulás esőben* Kiss Ottó: *Ugyanazt jelenti* Birtalan Ferenc: *Annyira hiányzott* Ijjas Tamás: *Érkezés*	Zelk Zoltán: *Este jó, este jó* (részlet) (18. o.)		Én és a családom Ingrid Sjöstrand: *Mamának este nincs ideje* Mezei András: *Apja és fia* (részlet) (II/114–115. o.)	**ABC kuckó / Zs** Miklya Luzsányi Mónika: *Hátizsákos kirándulás* **SZGY-FGY 1-2 / November** Zelk Zoltán: *Este jó, este jó* Turbuly Lilla: *Kakaófelhő* (SZGY:1: 200-201. o.; FGY: 03-3/3. tanegység) **SZGY-FGY 3-4 / December / Május** Zalán Tibor: *Furcsa fénykép* Balázs Imre József: *Nem nyitom ki az ajtót* Oravecz Imre: *anyu főz* Oravecz Imre: *apu javít* Kiss Ottó: *Apa mindent megold…* Weöres Sándor: *Buba éneke* (SZGY:2: 14–15., 31. o.; SZGY3: 142., 148-149. o.; FGY: 04-1/1., 6., 09-1/1. tanegység)
		3. Anyatündér Bertóti Johanna: *Anyukám* Kiss Judit Ágnes: *Anya ruhája* Tasi Katalin: *A pizsama* Ágai Ágnes: *[Maradj]* Majoros Nóra: *Csodanagy tavasz*			József Attila: *Mama* (4. o. II/100–101. o.)	**SZGY-FGY 3-4 / Május** Szabó Imola Julianna: *Télidő* Miklya Luzsányi Mónika: *Madarak anya szemében* (Miklya Zsolt: *Anyu két keréken)* Erdős Virág: *Segítenél?* (SZGY3: 146–149., 152. o.; FGY: 09-1/3., 4. tanegység)

		5. Ki egymást szereti… Kollár Árpád: *Anya ma nem anya* Kiss Judit Ágnes: *Veszekedés* – részlet a *Babaróka kertje* című mesekönyvből *Két szál pünkösdrózsa…* – magyar népdal *A megtalált nyelv* – magyar népmese			Takács Zsuzsa: *Szeretik egymást* (4. o. II/103. o.)	**ABC kuckó / M** Miklya Luzsányi Mónika: *Morgoló mese* **SZGY-FGY 3-4 / December / Május** Békés Márta: *Gondviselő* Kiss Ottó: *Tudod apa* Kiss Ottó: *Szeretem, ha hull a hó* Kiss Ottó: *Mindenki nevessen* Csík Mónika: *Mama-rajz* (részletek) (SZGY2: 15-17. o.; SZGY:3 144-145., o.; FGY: 04-1/2; 09-1/2. tanegység)
		7.1 Anyák napja *Már megjöttünk estére* – magyar népi mondóka Gyulai Pál: *Édesanyának* Ágh István: *Virágosat álmodtam* Dsida Jenő: *Hálaadás* (részlet) *Jöjj, mondjunk hálaszót* (részlet) Lackfi János: *Anyák napja* Károlyi Amy: *Nagyon kis fiúk dala* Miklya *Zsolt: Égen-földön*		Anyák napja: Pákolitz István: *Anyámnak* Látay Lajos: *Édesanyámnak* Ágh István: *Virágosat álmodtam* (II/102–103. o.)	Május – magazin Móra Ferenc: *Anyának* (3. o. II/96. o.)	**SZGY-FGY 3-4 / Május** Ratkó József: *Zsoltár* Visky András: *Esti ima* Online: Beney Zsuzsa: *Hogyan vártalak* Kuczka Péter: *Anyám keze* Ladik Katalin: *Babaváró* László Noémi: *Amikor nagy leszek* Mándy Stefánia: *Anyának szóló* (SZGY3: 153–154. o.; online; FGY: 09-1/5., 6.2-3.. tanegység)
Május aranya **Május**	***1. Erdő-mező meséi*** Tavaszi versek, mesék – madarak, fák napja	**1. Kerek erdő** *Kerekecske dombocska* – magyar népi mondókák Mészöly Miklós: *Kerekecske-dombocska* Hárs László: *Kertem, parkom, erdőm* Markó Béla: *Kerek erdő* **2. Erdőhangok** Kormos István: *Szaladós vers*	Szűcs Imre: *Mondóka* (132. o.) A nyúlról (135. o.)		Zelk Zoltán: *A három nyúl* (3. o. II/ 90–93. o.)	**ABC kuckó / Ny** Markó Béla: *Kerek erdő* (részlet) **ABC kuckó / Ny** *Kerekecske dombocska* *Nyuszi, nyuszi, nyulacskám* *Nyuszi ül a fűben* – magyar népi mondókák
		2. Erdőhangok *Gyere ki, gyere be* – magyar népi játékmondóka, Sopron Csoóri Sándor: *Esti párbeszéd* Gryllus Vilmos: *Hallgatag erdő* Kormos István: *Szaladós vers*		Wass Albert: *Erdők könyve* (részlet) (II/95. o.) Kányádi Sándor: *Meddig ér a rigófütty* Őri István: *Rigóünnep* (II/104–107. o.)		**SZGY-FGY 1-2 / Március** Kányádi Sándor: *Meddig ér a rigófütty* (SZGY:3; FGY: 07-2/3. tanegység) **SZGY-FGY 3-4/Május / Augusztus**

		3. Erdőképek Szepesi Attila: *Erdő, erdő…* Kányádi Sándor: *Szarvas-itató* Birtalan Ferenc: *Esti dal* **5. Májusi szárnyak** Kovács András Ferenc: *Májusi nóta*				Kányádi Sándor: *Erdő, erdő…* Rónay György: *Lajosforrás* (SZGY3: 89. o., SZGY4: 173. o.; FGY: 08-1/2., 12-1/3. tanegység)
		4. Erdőn jártam Gryllus Vilmos: *Ébresztő* Csanádi Imre: *Keresgélő* (online) Bertóti Johanna: *Erdei séta* Kányádi Sándor: *Erdőn jártam* Mészöly Miklós: *A bánatos medve* *Bújj, bújj, medve* – magyar népi játékmondóka	Weöres Sándor: *Mély erdőn ibolya-virág* (részlet) (26. o.) Weöres Sándor: *A medve töprengése* (28. o.) *Gomba, gomba, gomba* – magyar népi mondóka (128. o.) Gyárfás Endre: *Kirándulás (Erdőjárás)* (154. o.)	Az erdő fái alatt / Turistajelzések (II/96–97. o.) *A gombakirály* – lengyel népmese (II/98–99. o.)		**ABC kuckó / G** Donászy Magda: *Gomba* Miklya Luzsányi Mónika: *Gombászás* **ABC kuckó / Gy** Miklya Luzsányi Mónika: *Tölgyerdő titka* **ABC kuckó / M** Markó Béla: *Medveméreg* Weöres Sándor: *Medve-nóta* **ABC kuckó / Zs** Gyárfás Endre: *Erdőjárás* **SZGY-FGY 1-2 / Október** *Bújj, bújj, medve* – magyar népi mondóka Páskándi Géza: *A medve* Nyulász Péter *Éhes mackó* (SZGY1: 111., 118., 127.; FGY: 02-3/1., 2., 5., 7.1. tanegység)
		5. Májusi szárnyak Kovács András Ferenc: *Májusi nóta* Marék Veronika: *Madármentők* Menyhárt Anna: *A törött szárnyú varjú* (részlet) Kányádi Sándor: *Tollászkodó ég alatt* Rákos Sándor: *Erdő*	Nemes Nagy Ágnes: *Gesztenyefalevél* (203. o.)	*A tulipánná változott királyfi* – magyar népmese (II/78–80. o.)	Mezey Katalin: *Madarak röpülése* Radnóti Miklós: *Erdő* (4. o. II/102–103. o.)	
	2. Hegyek, dombok, völgyek, vizek Tavaszi zsongás, kirándulás, vízpart	**1. Hegyen-völgyön** Bartos Erika: *Sihuhuhu Hegyes-völgyes találósok* – magyar népi mondókák Markó Béla: *Hegymászók* **2. Barangolások** László Noémi: *Labdarózsa* Nagy Bandó András: *Barangoló*	Gyárfás Endre: *Kirándulás (Erdőjárás)* (154. o.)	Weöres Sándor: *Barangolók* (II/55. o.) Mészöly Miklós: *A hegy meg az árnyéka* (II/114–117. o.)		**ABC kuckó / T** Szabó T. Anna: *Tatoktatok* (részlet) **ABC kuckó / Zs** Gyárfás Endre: *Erdőjárás* **SZGY-FGY 3-4/Július** Rónay György: *Ének az elemekről* (részlet)

		Marék Veronika: *Boribon kirándul* (részlet) Miklya Luzsányi Mónika: *A szélkiáltó madár*				Gyárfás Endre: *Hegyre hívó* Petőcz András: *Dombok, hegyek* (SZGY4: 146–148. o.; FGY: 11-4/2. tanegység)
		3. Forrástól tengerig *Hegyes-völgyes találósok* – magyar népi mondókák Gryllus Vilmos: *Kis hajó* Zelk Zoltán: *A kis Mitugrálsz* Szepesi Attila: *Pisztrángok* Weöres Sándor: *Éren-nádon* Zelk Zoltán: *A kis patak*			*A királykisasszony találós kérdései* – görög mese (3. o. II/20–21. o.)	**ABC kuckó / Dz** *Ágadzik, bogadzik* – magyar népi találós mondóka **ABC kuckó / F** Miklya Zsolt: *Patak* **ABC kuckó / T** Orbán Ottó: *Hajósnóta* **SZGY-FGY 3-4/Július** Kányádi Sándor: *Ballag a folyó* *Mint a szép híves patakra* – 42. zsoltár (részlet) Orbán Ottó: *Mese* Miklya Zsolt: *Patakiskola* Marék Veronika: *Milyen a tenger?* (SZGY4: 98–100., 102–103. o.; FGY: 11-1/6., 11-2/1. tanegység)
		4. Tavak meséi Bartos Erika: *Szent Anna-tó* Gryllus Vilmos: *Élet a tóban* Zelk Zoltán: *Gólya, gólya* Finy Petra: *Az öreg vízisikló* Finy Petra: *A lány, aki tudott a vízen járni* **5. Mesélő vízpart** Lackfi János: *Szúnyogcsapós* Sarkady Sándor: *Kutykurutty* Kányádi Sándor: *A tavon* Kányádi Sándor: *Szúnyogkirálynő szerencséje* Kovács András Ferenc: *Békazene* Weöres Sándor: *Barangolók* **7.2 Fűzfamese** Móra Ferenc: *A fűzfáról, aki szépet álmodott* (online)	Nagy László: *Balatonparton* (151. o.) Kányádi Sándor: *Mesemorzsa* (221. o.)	Varró Dániel: *Andris beszélget az állatokkal* (részlet) (II/23. o.)	Zalán Tibor: *Szitakötő* (4. o. II/104. o.)	**ABC kuckó / B** Bartos Erika: *Brekegő* **ABC kuckó / F** Hárs Ernő: *Fésülködő fűzfa* **ABC kuckó / Ly** *Gólya néni, gólya bácsi* – magyar népi mondóka **ABC kuckó / N** Nyulász Péter: *Unkabéka* **ABC kuckó / Sz** Lackfi János: *Szúnyogcsapós* **ABC kuckó / U-Ú** Nemes Nagy Ágnes: *Unkabéka* Szabó T. Anna: *Unka* **ABC kuckó / Ty** Miklya Luzsányi Mónika: *Kutykurutty, a békaporonty*

						SZGY-FGY 3-4/Július Nagy László: *Balatonparton* Máté Angi: *Volt egyszer egy béka* *Hej, halászok, halászok* – magyar népdal Kiss Benedek: *Halászok* (SZGY4: 84., 92–93., 95., 97. o.; FGY: 11-1/1., 4., 5. tanegység)
		6. A két kecske **7.1 Pallón, hídon** *Két kecske találkozott egy pallón* – magyar népmese Rónay György: *A két kecske*	*Két kecske találkozott egy pallón* – magyar népmese nyomán (192. o.)			**ABC kuckó / Gy** Kovács András Ferenc: *Egy kecske hegyre megy…*
	3. Izgő-mozgó Mozgás, játék, gyors-fürge, ügyes-ügyetlen, aktív-passzív – közlekedési eszközök	**2. Játszóterek** *Hinta-palinta* – magyar népi mondókák Kiss Ottó: *Hinta* Kiss Lehel: *Játszótéren* Lackfi János: *Körhinta*		Berg Judit: *Hiszti manó* (részlet) (II/149. o.)	Gyermekjáték-hagyomány: Ugróiskola, Adj király katonát! (3. o. II/110. o.)	**ABC kuckó / Á** Miklya Zsolt: *Ágon járó* **ABC kuckó / H** *Hinta, palinta* – magyar népi mondóka Balázs Imre József: *Hanna-hinta* **ABC kuckó / O–Ó** Lackfi János: *Mogyoróhinta* **SZGY-FGY 1-2/Nyár** Balázs Imre József: *Ugróiskolában* Papp-Für János: *Játszótéri gyerekek* (Nyár-magazin; FGY: 10/1. tanegység) **SZGY-FGY 3-4/Június** Nemes Nagy Ágnes: *Ugróiskola* (SZGY4: 23. o.; FGY: 10-4/1. tanegység)
		3. Lassúk és gyorsak, lusták és frissek Balázs Imre József: *A csigabiga-expressz* Hervay Gizella: *Lusta-mese* Balázs Ágnes: *Ki a leggyorsabb?*	Rigó Béla: *Kíváncsi család* (122. o.) Gryllus Vilmos: *Csigabiga* (136. o.) Nemes Nagy Ágnes: *A csiga* (részlet) (138. o.)	Hervay Gizella: *Óra-mese* (részlet) (31–32. o.)		**ABC kuckó / É** Balázs Imre József: *A csigakalapács* Nemes Nagy Ágnes: *A csiga* **ABC kuckó / J** Nemes Nagy Ágnes: *Labda* **ABC kuckó / Ny** Miklya Zsolt: *Nyest és nyuszt*

		4. Járgányok és mozgások Gryllus Vilmos: *Biciklizős dal* Bertóti Johanna: *Ha megkapom a rég óhajtott biciklim…* Lackfi János: *Repülős* Lackfi János: *Buszozós* Tarbay Ede: *Országúton* Weöres Sándor: *Kocsi és vonat* Nagy Bandó András: *Jön a vonat* Lengyel Balázs: *U-ta-zunk* (részlet) Bertóti Johanna: *Utazás* **5–6. Utazások, útitervek** Tóth Krisztina: *Dal az utazásról* Bartos Erika: *Buszok*	Illyés Gyula: *Mozdony* (12. o.) Tarbay Ede: *A masina* (részlet) (86. o.) *A két szamár* – La Fontaine nyomán (219. o.)	Közlekedési eszközök / Tersánszky Józsi Jenő: *Misi Mókus kalandjai* (részlet) (II/132–135. o.) Vasúti menetrend / Weöres Sándor: *Kocsi és vonat* (részlet) (II/136–137. o.)	Szárnyaló ősi vágyunk – a repülés története (4. o. II/136–139. o.)	**ABC kuckó / R** Weöres Sándor: *Haragosi* **ABC kuckó / Ty** Kányádi Sándor: *Gágogó* **ABC kuckó / V / Z** *Jön a vonat, megy a vonat* *Fut a vonat, megy a vonat* – magyar népi mondókák **SZGY-FGY 3-4/Május** László Noémi: *Helyszűke* Nyulász Péter: *Combinozni jó* Tóth Ágnes: *Zireg-zörög* Erdős Virág: *Négyeshatos* Orbán Ottó: *Pilóta* (SZGY4: 130–136. o.; FGY: 11-3/3., 4. tanegység)
		7.1 Autós óra Kiss Ottó: *Apa autót vesz* (online) Varró Dániel: *Öt jó autó* (online) Lackfi János: *Legjobb autók* (online)			Az autók világhódító útja – az autógyártás története (4. o. II/126–129. o.)	**ABC kuckó / P** Nemes Nagy Ágnes: *Piros autó* **ABC kuckó / Y** Miklya Luzsányi Mónika: *Mi leszel, ha nagy leszel?* **SZGY-FGY 3-4/Május** Máté Angi: *Volt egyszer egy autó* Mosonyi Aliz: *Autósmesék* (részlet) Lackfi János: *A nagy autóbambulás* (SZGY4: 125–129. o.; FGY: 11-3/2. tanegység)
	4. Pünkösdölő Ünnep, harangszó – mindennapi kenyér, nyelv ajándéka	**1. Pünkösdi játékok** *Piros pünkösd napján* – magyar népi szokásdalok Takács Viktória: *Pünkösdi mese* (részlet)		Pünkösd – pünkösdi népszokások (II/120–121. o.)		
		2. Harangszó, templom Kányádi Sándor: *Ünnep van, ünnep van…* (részlet) *Haranghangok* – magyar népi mondókák *Új hírt hallék* – magyar népi mondóka				**ABC kuckó / G** *Giling-galang…* – magyar népi mondókák **ABC kuckó / H** Miklya Luzsányi Mónika: *Húsvét hétfő*

		Zelk Zoltán: *Hajnali tornyok* Fecske Csaba: *Torokgyulladás* Dávid Ádám: *Hagymakupola*				**ABC kuckó / I-Í** Miklya Luzsányi Mónika: *Igaz istentisztelet* **SZGY-FGY 3-4/Október** Kiss Ottó: *Az igazi dolgok* Miklya Zsolt: *Isten hol lakik?* Kiss Ottó: *Oltár* (SZGY1: 132. o., FGY: 02-4/3., 4. tanegység)
		3 / 6. Zúg a malom, dagaszt a pék / Kenyér, malom, pék Zelk Zoltán: *Te is tudod, ő is tudja* Kányádi Sándor: *A mindennapi kenyér* Nemes Nagy Ágnes: *Vízimolnár* Nemes Nagy Ágnes: *Bors néni a malomban* Tarbay Ede: *Mit beszél a vízimalom a patakkal?*	Tarbay Ede: *Mit beszél a vízimalom a patakkal?* (216. o.) *A part alatt* – magyar népköltés (217. o.)		Szalai Borbála: *Aratás* (3. o. II/141. o.)	**ABC kuckó / S** *Süssünk, süssünk valamit* – magyar népi mondóka **ABC kuckó / G** Weöres Sándor: *Csupa fehér*
		4. Anyanyelvek Kiss Ottó: *Anyanyelv* Kiss Ottó: *Nyelv* Miklya Luzsányi Mónika: *Nyelvtanulás* Miklya Zsolt: *Pünkösdi számmondóka* **7.2 Üzenetek** László Noémi: *Üzenet* (online)			Lázár Ervin: *A nyúl mint tolmács* (3. o. I/94–97. o.) Mit ír az újság? – az újság története (4. o. II/124–125. o.)	**SZGY-FGY 3-4/Október** Károlyi Amy: *Szó* (SZGY1: 139. o., FGY: 02-4/2. tanegység)
		5. Csodaműhely Lackfi János: *Isten rajzol* Markó Béla: *Balázs kertje* László Noémi: *Átváltozások*			Lackfi János: *Isten rajzol* (4. o. I/127. o.)	**SZGY-FGY 3-4/Október / Május** Lackfi János: *Világ vége* Zelk Zoltán: *Tegnap* Lackfi János: *Bújócska* (SZGY1: 132–133. o.; SZGY3: 198. o.; FGY: 02-4/1., 3.; 09-4/2. tanegység)

Mit szeretnénk elérni?

A gyerekek félelmeit szeretnénk oldani az irodalmi művekkel, játékokkal és persze humorral.
Mindezek felett a gyerekek megtanulhatják azt is, hogy a félelmek legjobb ellenszere a szeretet.

Miről szól ez a téma? Miért fontos nekünk?

A betegség, főleg a járványos betegségek, az orvosi és kórházi kezelés sok félelemmel tölti el a gyerekeket, amelyekről ritkán vagy talán sohasem beszélhetnek.

1. tanegység

Fájós

45 perces készségfejlesztő óra
(magyar, ének-zene, tánc és dráma)

FELDOLGOZOTT MŰVEK
Jancsika táncol – francia gyerekdal, fordította: Bertóti Johanna
Janikovszky Éva: *Te is tudod* (részlet)
Lackfi János: *Fájós*

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?
- Szöveggyűjtemény
- Internet, projektor, hangfal

ÉVFOLYAM
1–2. osztály

Miről szól ez a tanegység?

A gyerekek testképének fejlesztése játékos mozgásokkal. A pozitív testképhez hozzátartozik a félelmek oldása, bizalom ébresztése saját testünkkel kapcsolatban.

Áttekintő vázlat

1.1 Fájós	45 perc
1.1a Jancsika táncol	15 perc
1.1b Te is tudod	15 perc
1.1c Fájós	15 perc
Összesen:	**45 perc**

Vedd figyelembe!
A gyerekdalhoz és Janikovszky Éva verséhez távoktatási feladat is készült (lásd a 6. tanegységet).

MIT AKARUNK ELÉRNI?
A gyerekek testképének fejlesztése, testhez kapcsolódó pozitív érzelmek kialakítása.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Énekes, mímes-mozgásos játék
Versolvasás mozgással, hangutánzással
Mozgásos tükörjáték
Versolvasás szerepjátékkal
Ritmusjáték

FELADATOK LEÍRÁSA

45 perc

1.1 Fájós

1.1a Jancsika táncol

15 perc

Nézzük meg egy francia gyermekdal mozgással kísért felvételét Bertóti Johanna előadásában! A videó elején megtanulhatjuk a mozgásokat, így a „Jancsikával” együtt a gyerekek is „táncolhatnak”.
Ha kitáncolták magukat a gyerekek, a dal szövegét elolvashatjuk a szöveggyűjteményből: *Jancsika táncol* – francia gyerekdal, fordította: Bertóti Johanna.

1.1b Te is tudod

15 perc

Olvassuk el Janikovszky Éva *Te is tudod* című művének részletét, ami valójában egy mondóka. Olvassuk, majd mondogassuk, és közben mutogassuk végig a testrészeket!
Azután játsszunk egy tükörjátékot, amikor a mozgásokat kell követni. A pedagógus olvassa vagy mondja a verset, közben mutogassa a testrészeket, a gyerekek pedig utánozzák! Ám időnként mást mutasson, mint amit mond! Aki téveszt, kiesik a játékból.

JEGYZETEIM

A testrészekhez rendeljünk különböző fájdalomkifejező hangutánzó szavakat és mozgást! Például:

- Fej: kéz a homlokhoz, halánték masszírozás, óóóó-óóó.
- Fül: kéz a fülhöz, jaj-jaj.
- Torok: kéz a torokhoz (nyakhoz), torokköszörülés.
- Váll: vállvonogatás, nyaf-nyif.
- Orr: kéz orr elé, haaapci.
- Nyak: nyakforgatás, nyif-nyaf.
- Hát: törzs fordítása, nyújtása, felszisszenés, sziszegés.
- Gyomor: gyomorra a kéz, összegörnyedés, ju-ju-jujj.
- Has: hasra a kéz, összegörnyedés, ja-ja-jajj.
- Láb: lábrázogatás, ajajaj.

Előbb a pedagógus olvassa fel a verset, a gyerekek pedig kövessék az olvasását mozgással, hangutánzással. Majd játszhatjuk úgy is, hogy kivetítjük a verset, a gyerekek némán olvassák, és csak a mozgást, hangutánzást végzik.

1.1c Fájós

15 perc

Olvassuk el Lackfi János *Fájós* című versét, és keressük ki a különböző testrészeket!
A padtársak álljanak párba, egyikük legyen a beteg, a másik az „emberszerelő” orvos, és mozgásokkal kísérjék a versolvasást!
Majd szöveg nélkül, csak pantomimjátékkal is játsszák el a verset!

Az „emberszerelő” mondóka ritmusára is végezhetnek vizsgáló-gyógyító mozgásokat. Ütemhangsúlyos, 4‖3 sormetszetű versről van szó:

Fáj a fül és ‖ fáj a fog,
Kéz is, láb is ‖ fájni fog.
Fáj a fej és ‖ fáj a száj,
Jön a doktor, ‖ ha muszáj.

JEGYZETEIM

2. tanegység

Influenza és társai

Minimum 2 × 45 perces szövegfeldolgozó óra (magyar, kreatív szövegalkotás, technika)

FELDOLGOZOTT MŰVEK
Varró Dániel: *Tüsszentgető*
Rangáné Lovas Ágnes: *Tüsszentettem...*
Békés Márta: *Influenzajárvány*
Smelka Sándor: *Egymondatos* (online)

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

Szöveggyűjtemény

Internet, projektor, hangfal

Nyomtatott szövegek
Maszkkészítés anyagai, eszközei (kendő, hajgumi, papírtörlő, befőttes- vagy mappagumi)
Cédulákon: szmájlik

ÉVFOLYAM
2. osztály

Miről szól ez a tanegység?

Napjainkban az influenza és a többi, járványosan terjedő betegség a koronavírus megjelenéséig nem okozott különösebb aggodalmat. Most már a koronavírus ellen is van védőoltás, de nem árt a gyerekekkel feldolgozni a járvánnyal kapcsolatos ismereteiket és élményeiket, traumáikat. Ráadásul egy olyan maszk készítését is megtanuljuk, amit egyszerűen, gyorsan, szinte bárhol kivitelezhetünk.

Áttekintő vázlat

2.1 Influenza és társai	min. 2 × 45 perc
2.1a Vírusfogó	15 perc
2.1b Tüsszentgető	20 perc
2.1c Járvány	min. 15 perc
2.1d Szájmaszk	40 perc
Összesen:	**min. 2 × 45 perc**

Előkészületek

Smelka Sándor szövegét nyomtassuk ki annyi példányban, hogy mindenkinek (vagy padonként minden párnak) jusson! Készítsünk cédulákon mosolygós és szomorú szmájlikat egyenlő arányban, legalább 10-16 darabot!
Tervezzük meg, melyik maszkot fogjuk elkészíteni, és készítsük elő az anyagait! Textilmaszkhoz a gyerekek hozhatnak kendőt és két hajgumit.

MIT AKARUNK ELÉRNI?
Ismeret- és élményszerzés a fertőző, járványos betegségekkel kapcsolatban – a félelmek, szorongások oldására, a betegség megelőzésére.

FELADATOK LEÍRÁSA

2.1 Influenza és társai

min. 2 × 45 perc

2.1a Vírusfogó

15 perc

Játsszunk a gyerekekkel egy olyan fogójátékot (akár a szünetben), ami a járvány terjedését modellezi! Egy gyereket kijelölünk fogónak, és akit megfog, az is fogóvá válik, és így tovább, minden új megfogott fogó lesz. Hány perc alatt lesz fogó az egész osztály? (Kell-e hozzá egy perc?)

JEGYZETEIM

Ezután nézzük meg egy tankockán a koronavírus terjedésének szimulációját, ami lényegileg ugyanaz, mint az előbbi fogójáték (a tankocka és forrása elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán).
Színkódok: a szürkék a még meg nem fertőzöttek, a narancsok a fertőzöttek, a lilák a fertőzésen átesettek.
Beszéljünk a gyerekeknek arról, hogy az influenza és a járványos gyermekbetegségek (pl. bárányhimlő) is hasonló módon terjednek.

2.1b Tüsszentgető

20 perc

Olvassuk el Varró Dániel *Tüsszentgető* című versét, és keressük meg a hangutánzó szavakat! Hogyan szoktuk még a tüsszentést kifejezni?
Osszuk be a gyerekeket tüsszentési módok szerint! Legyenek, akik azt mondják:

- tüssz,
- prüssz,
- trüssz-prüssz,
- tüssz-tüsssz,
- prüssz-prüssz,
- ha-a-a-a-apci,
- hapci stb.!

Alakítsunk a gyerekekkel hapcikórust, és a pedagógus vezényletével mutassunk be egy hapcikórusművet! A karmester a kézjelével jelzi, melyik szólam mikor lép be, és jelezheti a gyorsuló-lassuló hapcizást, illetve a hangerő fokozását és csillapítását is.

A hapcikórusba beszállhat egy szólam a versszöveg ritmikus mondásával is. Ezt a szólamot a jó ritmusérzékű gyerekekből alakíthatjuk, akik már korábban is ügyesek voltak az időmértékes verseknél.

Tüssz-tüsssz, prüssz-prüssz, takarít az orr.
– – – – | U U – U – tá-tá-tá-tá | ti-ti-tá-ti-tá
Pár pici bacilust kilakoltatol.
– U U U U – | U U – U – tá-ti-ti-ti-ti-tá | ti-ti-tá-ti-tá
Pár pici bacilus, vagy csak a por –
– U U U U – | – U U – tá-ti-ti-ti-ti-tá | tá-ti-ti-tá
tüssz-tüsssz, prüssz-prüssz, takarít az orr.
– – – – | U U – U – tá-tá-tá-tá | ti-ti-tá-ti-tá

Olvassuk el Rangáné Lovas Ágnes *Tüsszentettem…* című versét is! Mitől vicces a vers?
Gyűjtsenek a gyerekek kis csoportokban érveket, hogy miért kell ügyelni a tüsszentésnél, illetve milyen szabályokat kell betartanunk a fertőzés, járvány megelőzése érdekében!
Beszélgessünk az összegyűjtött érvek alapján!

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Mozgásos játék: terjedő fogó
Videófilm megtekintése: a járvány terjedésének szimulációja
Versolvasás, ritmikus versmondás
Hangutánzó játék: hapcikórus
Beszélgetés, mondat- és szövegalkotás
Szövegolvasás, szövegtagolás
Maszkkészítés
Maszkos arcjáték

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?
Nyomtatott szövegek
Maszkkészítés anyagai, eszközei (kendő, hajgumi; papírtörlő, befőttesvagy mappagumi)
Cédulákon: szmájlik

JEGYZETEIM

2.1c Járvány

min. 15 perc

Olvassuk el Békés Márta *Influenzajárvány* című versét, amely lehetőséget ad arra, hogy a gyerekek elmeséljék, kibeszéljék magukból a Covid-időszak alatti frusztrációikat, élményeiket.
A kibeszélést egy játékkal is segíthetjük, amikor a vershez hasonlatos módon a hét napjaival kell kezdeni a mondatot, és egy olyan gondolattal befejezni, amely a Covid-járványra vonatkozik.
A verssorokból a gyerekek rakjanak össze egy új verset kis csoportokban, vagy mindenki alkossa meg a saját Covid-versét!

Vedd figyelembe!

A mondatalkotást és a versalkotást is megnehezítheti, megkötheti a rímkényszer. Ezért hívjuk fel a gyerekek figyelmét, hogy a mondat végének nem feltétlenül kell a hét napjával rímelnie. Az sem baj, ha az alkotott vers rímek nélküli szabadvers lesz. Viszont ne is tiltsuk a rímelést! Akinek a rímjáték könnyen megy, hadd feledkezzen bele! A játék, a humor, az alkotás „láza" oldja a feszültséget, gyógyító hatású.

2.1d Szájmaszk

40 perc

A pedagógus olvassa fel Smelka Sándor *Egymondatos* című szövegét (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán), és beszéljük meg, miről szól, mit értettünk meg belőle! Azután osszuk ki a gyerekeknek a kinyomtatott szöveget, és kérdezzük meg, hogy mi a furcsa benne! Miért írhatta az író egy mondatba az egész gondolatsort? Vajon hiba-e, hogy egy mondat az egész szöveg? Szoktunk-e mi is így gondolkodni?
Mondjuk el a gyerekeknek, hogy ez az írói kifejezőeszköz a gondolattükrözés, ami megpróbálja azt bemutatni, hogyan is járnak a gondolatok a fejünkben.

Kérjük meg a gyerekeket, hogy a kinyomtatott szövegen jelöljék be a mondathatárokat (hol kezdenének új mondatot). Egy-két vállalkozó felolvashatja a szöveget mondatokra tagolva is. Ezután alkossuk meg együtt a vers gondolattérképét! Aki már jártas benne, önállóan is megalkothatja azt.

Végül készítsünk textil- vagy papírmaszkot! A textilmaszk készítéséhez nem lesz másra szükségünk, mint egy kendőre és két hajgumira. A papírmaszk pedig háromrétegű papírtörlőből készül. Elkészítésük módját megnézhetjük egy-egy videófilmen (mindkettő elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán).

Ha megvannak a maszkok, próbáljuk is ki, valóban úgy van-e, ahogy az *Egymondatos*ban olvastuk: lehet-e látni, ha valaki mosolyog a maszk alatt?
Ehhez a játékhoz készítsünk kis cédulákat, mosolygós és szomorú szmájlikkal! Annyi gyerek álljon ki az osztály elé maszkban, ahány szmájlink van! Minden gyerek húzzon egy cédulát, majd annak megfelelően mosolyogjon vagy szomorkodjon! A többiek találják ki, hogy a maszk alatt ki mosolyog!

JEGYZETEIM

Az orvos

Minimum 2 × 45 perces komplex óra (magyar, ének-zene, természetismeret, vizuális kultúra)

3. tanegység

FELDOLGOZOTT MŰVEK
Gryllus Vilmos: *Orvos*
Rangáné Lovas Ágnes: *Orvosnál*
Kiss Judit Ágnes: *Babaróka az orvosnál* (részlet)
Babiczky Tibor: *Ügyelet*

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?
Szöveggyűjtemény
Internet, projektor, hangfal
Orvosi eszközök

ÉVFOLYAM
1–2. osztály

Miről szól ez a tanegység?

A rendelőintézet, a vizsgálat, az orvossal való találkozás félelemmel töltheti el a gyerekeket. Ezért ebben a tanegységben az irodalmi művek, a dalok, a játékok segítségével próbáljuk oldani ezt a fezsültséget.

Áttekintő vázlat

3.1 Orvost hívjál, ha baj van!	min. 2 × 45 perc
3.1a Orvost hívjál, ha baj van!	10 perc
3.1b Matrica	15 perc
3.1c Babaróka orvosnál	20–40 perc
3.1d Ügyelet	20 perc
Összesen:	**min. 2 × 45 perc**

Előkészületek

Ha van rá lehetőségünk, szerezzünk be egy vagy több fonendoszkópot, és vihetünk be vérnyomásmérőt, pulzusszámlálót is. A legjobb az lenne, ha az órára be tudnánk hívni egy gyermekorvost.

FELADATOK LEÍRÁSA

3.1 Orvost hívjál, ha baj van!

min. 2 × 45 perc

3.1a Orvost hívjál, ha baj van!

10 perc

Nézzük meg a videón Gryllus Vilmos *Orvos* című versének zenés feldolgozását (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán), majd olvassuk el a verset a szöveggyűjteményből! Keressük ki, hogy milyen betegségeket tud meggyógyítani az orvos! Milyen gyógymódjai vannak?

Figyeljük meg a vers ritmusát: az ütemenként ismétlődő hangsúlyos szótag erős lüktetést ad a versnek. Mintha a vers pulzusát (szívverését) mérnénk.
Tanítói bemutató olvasás után olvassuk együtt a verset, és a főhangsúlyos szótagokra ujjunkkal üssünk a padon/asztalon!

MIT AKARUNK ELÉRNI?
Ismerkedés és barátkozás az orvos munkájával (esetleg az orvossal is).

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Ének, vers tanulása, ritmizálása
Versolvasás, beszélgetés
Matricatervezés
Meseolvasás, projekciós játék
Orvosi vizsgálat, játékos próbák
Beszélgetés az orvossal vagy a pedagógussal

JEGYZETEIM

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?
Orvosi eszközök

Orvost hívjál, ‖ ha baj van,
én segítek ‖ minden bajban!
Torkod, ha fáj, ‖ ne kiabálj!
Kanálba csepp: ‖ az a remek!
Én segítek ‖ minden bajban,
csak orvost hívjál, ‖ ha baj van!

…
Hasad, ha fáj, ‖ nem akadály!
Injekció: ‖ csak az a jó!
…

Majd hallgassuk meg újra a dalt, és próbáljuk meg együtt énekelni az énekessel!

3.1b Matrica

15 perc

Olvassuk el Rangáné Lovas Ágnes *Orvosnál* című versét! Mi az, amiért vicces a vers? Vajon mi történt volna, ha a versbeszélő nem bömböl? Kapott volna akkor is matricát? Ha tudunk rá időt szakítani, a gyerekek tervezzenek matricát, amit szívesen fogadnának az orvostól!

3.1c Babaróka orvosnál

20–40 perc

Kiss Judit Ágnes *Babaróka az orvosnál* című meséjének részlete lehetőséget ad arra, hogy beszélgessünk a gyerekekkel az orvosi rendelőben tapasztalt élményeikről, félelmeikről. Segíthet ebben, ha részletekben olvassuk fel a mesét, és időnként megállunk beszélgetni, hiszen Babaróka helyzetébe könnyen bele tudják képzelni magukat a gyerekek.

1. rész: a mese elejétől… – „amit kap, hogy meggyógyuljon.”
Mit gondoltok, miért nem akart Babaróka elmenni az orvosi rendelőbe? Miért félt? Mi történhetett az előző vizsgálaton?

2. rész: „Majd én elviszlek…” – „fáj a torkom.”
Mit gondoltok, milyen lehetett a váróterem? Hogyan érezhették ott magukat az állatkölykök? Vajon a többiek barátkoztak egymással? Hogyan viselkedtek a váróteremben? Ti tudjátok-e, hogyan kell viselkedni az orvosi váróteremben?

3. rész: „Mikor végre bejutottak…” – a mese végéig.
Milyen vizsgálatokat végzett el az orvos Babarókán? Mit vizsgálhatott volna még meg? Van-e olyan vizsgálat, ami fájhatott volna Babarókának?
Szerintetek Babróka megkedvelte a doktor bácsit? Miért igen, vagy miért nem?

Ha nem tud orvos bejönni az órára, akkor ezen a ponton a gyerekek „végezzék el” a mesében olvasott vizsgálatokat!

JEGYZETEIM

Ha van rá lehetőségünk (orvos segítségével vagy anélkül), a gyerekek hallgassák meg egymás szívét, tüdejét, pocakját fonendoszkóppal! A hasat ne hagyjuk ki, mert nagyon vicces, ahogy zuborognak a belek! Próbálják meg kitapintani a gyerekek a saját pulzusukat, mérjük meg a vérnyomásukat, pulzusszámukat!

3.1d Ügyelet

20 perc

Olvassuk el Babiczky Tibor *Ügyelet* című versét, majd beszélgessünk!
Ki beszél a versben? Miből derül ez ki?
Milyennek látja a rendelőt a gyerek? Keressük meg azokat a kifejezéseket, képeket, amelyek a téli világot idézik fel benne!
Miért illik a tél hangulata a gyerek hangulatához?
Hogyan változik meg ez a hangulat a vers végén? Milyen évszakváltozás jelzi ezt?

Milyen kérések merülnek fel a versbeszélő gyerekben? Keressük meg mind! Számára ezek feszítő és nehéz kérdések.
Ha van orvos vendégünk, akkor beszélgessünk vele ezekről a dolgokról! Ha nincs, akkor a tanító próbálja megbeszélni a gyerekekkel, akik feltehetik a saját kérdéseiket is.

Vedd figyelembe!

A *klór, klórszagú* szavakat valószínűleg meg kell magyarázni a gyerekeknek. Kellemetlen, szúrós szagú fertőtlenítő anyagról van szó. Lehet, hogy van, aki ismeri is ezt a szagot.

Felmerülhet a kérdés, hogy a *hószinü csempék* és *rossz izü emlék* kifejezésekben miért rövid az *i* és *ü* betű. A verssorok dallama, időmértékes ritmusa miatt. Ezzel az írásmóddal a két kifejezés ritmusa: tá-ti-ti-tá-tá (adóniszi sor: daktilus + spondeus).

JEGYZETEIM

4. tanegység

A fogorvos

Választhatóan 2 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó óra vagy minimum 3 × 45 perces témanap látogatással a fogorvosi rendelőben (magyar, természetismeret)

FELDOLGOZOTT MŰVEK
Egér, egér, kisegér… – magyar népi mondóka
Tóth Krisztina: *Fogas kérdés*
Tóth Krisztina: *Foghíj*
Szabó T. Anna: *Fogmosóvers*
Kertész Erzsi: *A fogorvosi eset* (részlet – online a teljes szöveg)

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

Szöveggyűjtemény

Internet, projektor, hangfal

Fogmosó felszerelés

ÉVFOLYAM
1–2. osztály

Miről szól ez a tanegység?

Már a tejfogak elvesztése is félelemmel töltheti el a gyerekeket, nem beszélve a fogfájásról vagy a fogorvosi kezelésről. Ebben a tanegységben az irodalom és a játékos tevékenységek segítségével próbáljuk oldani ezt a frusztrációt. Segíthet az is, ha ellátogatunk együtt a gyermekfogorvosi rendelőbe. Ha ez nem sikerül, akkor egy rövidebb foglalkozást tartsunk az osztályban!

Áttekintő vázlat

4.1 Foghíj	45 perc
4.1a Egér, egér, kisegér	15 perc
4.1b Fogas kérdés	15 perc
4.1c Foghíj	15 perc
4.2 Fogorvosnál	min. 2 × 45 perc
4.2a Mofom a fogam	min. 25–45 perc (fogmosással)
4.2b Fogorvosnál	20–45 perc
Összesen:	**min. 3 × 45 perc**

Előkészületek

A gyerekek hozzák be a fogmosó felszerelésüket! Ha van rá lehetőségünk, menjünk el együtt egy fogorvosi rendelőbe! A látogatást természetesen előre meg kell szervezni. Felkészülhetünk a várakozás alatti mesélésre, Arika történetének folytatására.

MIT AKARUNK ELÉRNI?
A tejfogak elvesztése miatti félelem oldása.

FELADATOK LEÍRÁSA

45 perc

4.1 Foghíj

15 perc

4.1a Egér, egér, kisegér

A gyerekek álljanak fel szétszóródva, de nem túl nagy területen, ők az egerek. Egy gyerek álljon ki eléjük, ő most szerepe szerint is gyerek. Fogjon a kezébe egy pingponglabdát, ez lesz a tejfoga. Álljon háttal a többieknek, és mondja el az *Egér, egér, kisegér* kezdetű magyar népi mondókát! Amikor végzett, a feje felett dobja hátra a labdát! Aki elkapja, az lesz a következő mondikáló gyerek. De előbb adjon az előző gyereknek vasfogat: két ökle között szorítsa meg kicsit a társa állkapcsát!

JEGYZETEIM

Vedd figyelembe!
Ezt a játékot a szünetben, az udvaron is játszhatjuk.

4.1b Fogas kérdés

15 perc

A gyerekek alkossanak csoportokat a következőképpen:
- akiknek nem esett még ki foguk;
- akiknek már kiesett, legalább egy;
- akik most is foghíjasok.

Vannak-e olyanok, akik egyszerre két csoportba is beletartoznak?

Olvassuk el Tóth Krisztina *Fogas kérdés* című versét, és keressük ki, milyen módszerek merülnek fel a tejfog kihúzására! Adjunk tanácsokat a versbeszélő gyereknek, hogyan húzza (vagy ne húzza) ki a tejfogát! (A felszólító mondatokat is előkészíthetjük ezzel a feladattal.)
Olvassuk el újra a verset, és számoljuk meg, hányszor szerepel a *fog* (akkor is, ha nem önálló szó)! Mikor mit jelent?
Végezetül számolja meg mindenki, hány csontfoga van!

Vedd figyelembe!
A versben a címmel együtt 18-szor szerepel a *fog,* ha az olyan szavakat is figyelembe vesszük, mint a *nyafogjak.* Majdnem annyi foga van a versnek, mint ahány tejfoga egy gyereknek (húsz).

Variáció
Ha van kedvünk hozzá, rendezzünk napraforgómag-törő versenyt: egységnyi idő alatt ki tud a legtöbb napraforgómagot a fogával megtörni? De ügyeljünk arra, hogy a maghéjak végül a kukába kerüljenek!

4.1c Foghíj

15 perc

Olvassuk el Tóth Krisztina *Foghíj* című versét is, majd a gyerekek készüljenek fel arra, hogy felolvassák „pöfén” úgy, hogy minél viccesebb legyen! Keressük meg azokat a szavakat, amelyekben más hang/betű szerepel, mint a valóságban! Ejtsük ki a szavakat úgy, ahogyan le vannak írva, és úgy is, ahogyan valóban vannak! Melyik hang mire változott? A versben jelölve és a sorok végére az eredeti betűt beírva készíthetünk hangtérképet is:

Kie**f**ett a fogam,	s
kie**f**ett kö**v**épen,	s, z
nem tudok mo**f**t **f**otyolá**v**ni,	s, sz, z
se be**f**élni **f**épen.	sz, sz

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Mozgásos játék
Csoport/halmazalkotás
Vers olvasása, értelmezése
Tanácsadás, felszólító mondat előkészítése
Azonos alakú szavak, szóelemek keresése, szómagyarázat
Hang- és betűtranszformáció felismerése, alkalmazása
Olvasás pösze és helyes hangoztatással

JEGYZETEIM

Kie**f**ett a fogam,	s
nem i**f** olyan dur**f**a,	s, v
pont befér a **f**ívó**f**ál a	sz, sz
kettő kö**f**ti lyukba.	z
Kie**f**ett a fogam,	s
ti**f**ta vámpír lettem,	sz
mindenkinek megmutatom,	
itt **f**an a **v**ebemben!	v, zs

Láthatjuk, hogy a legtöbb *s*, és minden *sz, z, zs f*-re vagy *v*-re változott, néhol a *v* is *f*-re.
Bár nem tananyag, megfigyelhetjük a gyerekekkel a hangképzés helyét is! Mely hangokat képezzük a fogunkon vagy a fogínyünkön?

Végül olvassuk el a verset úgy is, hogy kinőtt a fogunk, vagyis helyesen ejtve a szavakat!

Vedd figyelembe!

A képzés helye szerint:
- foghang: *z, sz,*
- ínyhang: *zs, s,*
- ajak-foghang: *v, f.*

A hang- és betűtranszformáció nyelvi játékához lásd még Kiss Ottó *Bandarin* című versét az *Egyéb ötletek* között (7. tanegység).

Variáció

Keressenek a gyerekek egy rövid verset vagy prózaszöveget a szöveggyűjteményben, amiben sok *s, sz, z, zs* vagy *v* hang van! Jelöljék előbb például bekarikázással ezeket a hangokat, majd olvassák fel pöfén, a *Foghíj* logikája szerint (*f* vagy *v* hangokkal)!

MIT AKARUNK ELÉRNI?
A fogorvostól való félelem oldása, kedvcsináló a fogmosáshoz.

4.2 Fogorvosnál

min. 2 × 45 perc

4.2a Mofom a fogam

min. 25–45 perc

Olvassuk el Szabó T. Anna *Fogmosóvers* című versét is! Miben hasonlít az előző, *Foghíj* című versre? Miben különbözik? Itt most miért beszél pöszén a versbeszélő? Mikor beszél pöszén? Mikor beszél tisztán?
„Fordítsuk le” és ejtsük tisztán a pöszén szereplő sorokat is!

JEGYZETEIM

Ezután nézzük meg a Szabó T. Anna versét feldolgozó zenés videófilmet, ami épp olyan hosszú, mint amilyen egy alapos fogmosás (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán). Maga a dalszöveg is hosszabb, talán épp azért, hogy legyen idő zenehallgatás közben a fog minden részét alaposan megmosni. Ha a gyerekeknek tetszik a zene, ajánljuk nekik otthoni fogmosáshoz! Az órán is végezhetnek fogmosó mozdulatokat, miközben hallgatják a zenét.

Fontos, hogy a gyerekek megtanulják a rendes fogmosást, legjobb, ha ezt a fogorvos mutatja be, de a tanító is megteheti. Az ajánlott videón egy fogorvos magyarázza el a helyes fogmosás minden csínját-bínját (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán). A videó a pedagógusnak szól, a gyerekeknek mi magunk mutassuk meg a helyes fogmosás módját. A szakember ajánlja a zenehallgatást is, ami kedvet csinál az alapos fogmosáshoz.

4.2b Fogorvosnál

20–45 perc

Olvassuk el Kertész Erzsi *A fogorvosi eset* című meséjének bevezető részletét a szöveggyűjteményből! Mit gondoltok, vajon igazat beszélt Arika? Tényleg olyan hősiesen viselkedhetett a fogorvosnál? Vajon miért füllenthetett?

Ha el tudunk menni az orvosi rendelőbe, próbáljuk ki mindazt, ami Arikával történt a fogorvosi rendelőben! A gyerekek üljenek a fogorvosi székbe, mondják, hogy ááää, nézzék meg a fogorvos eszközeit, illetve bármit, amit a fogorvos be szeretne mutatni a gyerekeknek!
Ha nem tudunk elmenni a fogorvoshoz, akkor olvassuk fel a gyereknek a mese folytatását is, amit online találunk meg a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán. Keressük ki a szövegből, hogy minek látta Arika a fúrót! Vajon miért? Miért találta ki ezt az egész mesét? Miért jó a mese a félelem ellen? Milyen csodás hőstetteket hajthatott még végre Arika a fogorvosnál? Alkossunk közösen mesét!

Vedd figyelembe!

A tanegység feladatait a fogorvos-látogatás előkészítéseként, még az osztályteremben is elvégezhetjük, Arika története várakozás közben, az orvosi rendelőben is jól jöhet. Itt felolvasás helyett hatékonyabb lehet az élő mesélés, amire a pedagógus fel tud készülni előre.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Vers olvasása, értelmezése
Zenehallgatás mozgással
Helyes fogmosás bemutatása, gyakorlása
Meserészlet olvasása
Ismerkedés a fogorvosi rendelővel, vagy a mese folytatása, megbeszélése

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?

Fogmosó felszerelés

JEGYZETEIM

5. tanegység

Beteg vagyok

4 × 45 perces komplex témanap (magyar, technika)

FELDOLGOZOTT MŰVEK

Miklya Zsolt: *Láz*
Balázs Ágnes: *Láz*
Máté Angi: *Volt egyszer egy háromlábú*
Kiss Ottó: *A puhaságról*
Egyed Emese: *Elalvás előtt*
Bálint Ágnes: *Nagyot nézhetnek a szitakötők* (regényrészlet)
A szeretetben nincs félelem... – János első levele 4,18
Csoóri Sándor: *Ha elmész*
Ágai Ágnes: *[A kórházban]*
László Noémi: *Pizsamaparti*
Turbuly Lilla: *Talált szív* (részlet) (online)

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

Szöveggyűjtemény

Internet, projektor, hangfal

Lázmérők
Kollázskészítés anyagai, eszközei
Tűpárnához szükséges anyagok, eszközök: piros filc, tömőanyag, fonal, tű, olló (papír szívsablon)

ÉVFOLYAM

1–2. osztály

Miről szól ez a tanegység?

A betegség, a kórház sok félelemmel jár. Ezt az állapotot írják le a költők és az írók. De a gyerekek azt is nagyon jól tudják, hogy a gyógyír a gondoskodás és a szeretet. Ebben a tanegységben a félelmek oldása mellett az emberi kapcsolatokra, a szeretet fontosságára szeretnénk súlyt helyezni.

Áttekintő vázlat

5.1 Láz	45 perc
5.1a Zörömbölnek házamban	15 perc
5.1b A háromlábú	30 perc
5.2 Ami gyógyít	45 perc
5.2a Ami gyógyít	15 perc
5.2b A Szitakötők Szigetén	20 perc
5.2c Ha elmész	10 perc
5.3 A kórház	45 perc
5.3a A kórházban	15 perc
5.3b Pizsamaparti	10 perc
5.3c Talált szív	20 perc
5.4 Piros szív	45 perc
Összesen:	**4 × 45 perc**

Előkészületek

Vegyük ki a könyvtárból Bálint Ágnes *A Szitakötők Szigetén* című mesekönyvét (Holnap Kiadó, Bp., 2014), aminek utolsó fejezetéből fogunk felolvasni. Mindez könyvajánló is lehet.
Szerezzünk be, ha lehet, érintésmentes, esetleg digitális lázmérőt (ha digitális, lehet több is).
A papírkollázshoz vigyünk be minél többféle színes papírt, csomagolópapírt! Fontos, hogy sokféle vörös, piros, piros mintás papír legyen, illetve hasznos lehet a bodza ábrázolásánál csipkés tortapapír is.
A tűpárnakészítés anyagait, eszközeit szerezzük be, és készítsünk előre egy mintadarabot, illetve papírsablonokat a szívforma rajzolásához, kivágásához! Az öltésfajtát a gyerekek készségeihez mérve válasszuk ki!

JEGYZETEIM

FELADATOK LEÍRÁSA

5.1 Láz

MIT AKARUNK ELÉRNI?
A lázas állapottól való félelem oldása.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Dalhallgatás, versolvasás
Beszélgetés a versről, betegségről
Hőmérsékletmérés
Mesehallgatás
Meseolvasás, szógyűjtés
Kollázskészítés

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?
Lázmérők
Kollázskészítés anyagai, eszközei

5.1a Zörömbölnek házamban

15 perc

Hallgassuk meg a Miklya Zsolt *Láz* című verséből készült dalt egy kislány, Paulik Eliza előadásában (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán), majd olvassák el a gyerekek a verset a szöveggyűjteményből, és beszélgessünk!
Ki beszél a versben? Kislány? Kisfiú? A betegségnek mindegy, hogy fiút vagy lányt támad meg. Milyennek mutatkozik ez a betegség a versben? Milyen a lázas állapot? Mit jelent az, hogy zörömbölnek házamban? Milyen szavakra emlékeztet a *zörömböl* szó? (Dörömböl, zörög.) Mit jelent a versben a ház? (A gyerek testéről, mellkasáról van szó, amiben a tüdő ziháló, zörgő hangot ad, mint például tüdőgyulladáskor.)
Mitől nyugszik meg a beteg gyerek?

Mérjük meg mindenkinek a testhőjét, tanítsuk meg, hogyan kell leolvasni a kijelzőt, illetve azt, hogy mennyi a normális testhőmérséklet! Mikortól nevezzük hőemelkedésnek, mikortól láznak?
Álljanak a gyerekek sorba aszerint, kinek mennyi a testhőmérséklete! Melyik testhőmérsékletből volt a legtöbb az osztályban?

Vedd figyelembe!
A normál testhőmérsékletről olvasható tájékoztató cikk elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán.

5.1b A háromlábú

30 perc

Hallgassuk meg Máté Angi *Volt egyszer egy háromlábú* című meséjét (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán). Mesehallgatás előtt a gyerekek tippeljék meg, ki lehet az a háromlábú!
Ki volt a háromlábú, és miért volt szüksége három lábra? Hová költözött? Mit művelt a Dorka-házban? Ki szállt vele szembe?
Olvassuk el a mesét, és keressünk olyan kifejezéseket, amivel az írónő leírja a lázat és a bodzát! Mit gondoltok, mivel győzött a bodza?

A gyerekek papírkollázs-technikával készítsék el a háromlábú és a bodza portréját! Dolgozhatnak párban is.

JEGYZETEIM

MIT AKARUNK ELÉRNI?
A gyerekek szerezzenek benyomást arról, hogy a legjobb gyógyír a gondoskodás, a szeretet.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Versek olvasása, értelmezése
Beszélgetés
Mesehallgatás, mese folytatása
Versjáték ritmikus mozgással
Szóbeli mesealkotás közösen

5.2 Ami gyógyít

45 perc

5.2a Ami gyógyít

15 perc

Olvassuk el Kiss Ottó *A puhaságról* című versét, és beszélgessünk arról, miért gyógyíthat a puhaság, az ölelés! Téged mi az, ami „meggyógyít", ha beteg vagy? Mit szokott csinálni anyukád, hogy jobban érezd magad?

Olvassák el a gyerekek Balázs Ágnes *Láz* című rövid szövegét is! Itt mitől nyugszik meg a beszélő gyerek? Mi a kívánsága? Miért akar lázas lenni?
Egyed Emese *Elalvás előtt* című versében az édesanya több mindennel „gyógyítja" a beteg gyermekét. Olvassuk el a verset, és keressük ki, mi mindent tesz az anya, hogy a beteg gyerek jobban érezze magát! Mi az, ami viszonylag megszokott, és mi az, ami furcsa? Vajon miért „faragott" papírból mackót, miért rajzolt különböző dolgokat?

Gondolkodjunk el azon, hogy mik lennének ehhez hasonló, különleges dolgok, amivel egy anya meg tudná „gyógyítani" a gyermekét!
Majd minden gyerek írjon le legalább három olyan különleges dolgot, amitől ő biztosan meggyógyulna! Aki szeretné, fel is olvashatja, és meg is indokolhatja, számára miért hatékony az adott „gyógyszer".

Vedd figyelembe!
A gyógyító különlegesség természetesen nem csak az anyával kapcsolatos lehet. De jó, ha a családban marad (apa, tesó, nagyszülő), és valamilyen kapcsolati értékre hívja fel a figyelmet.

Szómagyarázat: rucatoll = kacsatoll.

5.2b A Szitakötők Szigetén

20 perc

Olvassuk fel részletekben Bálint Ágnes *Nagyot nézhetnek a szitakötők* című meséjének részletét *A Szitakötők Szigetén* című mesekönyvéből (44–49. o.)! A gyerekek próbálják meg kitalálni minden részlet végén, vajon hogyan folytatódhat a mese!

Első rész:
A mese elejétől – „elsettenkedett a csalánbokrokig."
Második rész:
„Ott álldogált..." – „hogy elmúljék a köhögése."
Harmadik rész:
„Jó, rendben van... – „néhány lépést megtenni!"
Negyedik rész:
„Ki tudja meddig..." – „miközben visszaadta az üres kannát."

JEGYZETEIM

Mivel tudott jobbulást szerezni Giduci és Kecske mama a tigrisnek? Mi segített inkább: a forró, mézes tej vagy a törődés, gondoskodás? (Vagy a kettő együtt?) Mi győzte le Giduci félelmét? Elmondhatjuk, elolvashatjuk a jánosi igét: „A szeretetben nincs félelem, sőt a teljes szeretet kiűzi a félelmet” (1János 4,18). A teljes szeretetet Istenben találhatjuk meg.

5.2c Ha elmész

10 perc

Sokszor bizony az a legjobb orvosság, az gyógyít a legjobban, ha ott van mellettünk, akit szeretünk. Erről szól Csoóri Sándor *Ha elmész* című verse is. Üljünk le körbe a szőnyegen, jó szorosan egymáshoz, és ringatózva, egymásba kapaszkodva mondikáljuk a verset, az alábbi ritmusban! Soronként dőlhetünk jobbra-balra.

Ha elmész, ha itt hagysz,	⎡⎤⎡⎤⎡⎤	ti-ti-ti-ti-ti-ti
megbetegszem –	⎡⎤ | |	ti-ti tá-tá
arany szalmaszálra	⎡⎤⎡⎤⎡⎤	ti-ti-ti-ti-ti-ti
hanyatt fekszem –	⎡⎤ | |	ti-ti tá-tá
Bagoly-gyűrűt húzok	⎡⎤⎡⎤⎡⎤	ti-ti-ti-ti-ti-ti
ujjaimra,	⎡⎤ | |	ti-ti tá-tá
s mire visszajössz majd,	⎡⎤⎡⎤⎡⎤	ti-ti-ti-ti-ti-ti
nem ismersz meg.	⎡⎤ | |	ti-ti tá-tá

Vajon mit hozhat a bagoly-gyűrű a versbeszélő számára? Találjunk ki közösen egy mesét, amiben a bagoly gyógyulást hoz.

Vedd figyelembe!

A bagoly titokzatos madár, mivel éjszakai életet él, nappal inkább rejtve marad. Ezért a bagoly jelenthet bajt vagy veszélyt, de jelenthet bölcsességet, sőt gyógyító erőt is. Csoóri Sándor versében is ott van ez a kettősség, a bagoly titka.

5.3 A kórház

45 perc

5.3a A kórházban

15 perc

Senki sem szeret kórházba menni. De vajon miért félünk tőle?
Mi a legfélelmetesebb a kórházban? A gyerekek számára jelöljünk ki a teremben egy egyenest (például a terem átlóját vagy középvonalát). Az egyenesre rakjunk ki néhány széket, ezek lesznek a fokok, fokozatok (mint a hőmérő skáláján). Az egyes számú szék azt jelenti: „egyáltalán nem félek”, az utolsó (mondjuk, ötös számú) szék azt jelenti: „nagyon félek, rettegek”. A gyerekek döntsék el, mi a viszonyuk az adott dologgal, és álljanak az egyenes megfelelő pontja mellé:

MIT AKARUNK ELÉRNI?
A kórházi félelmek enyhítése.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Érzelemhőmérő: mozgásos játék
Versolvasás, beszélgetés a versek alapján
Halmazba rendezés, szógyűjtés
Meseolvasás, beszélgetés
Mozzanatok időrendbe rendezése

JEGYZETEIM

- tű (injekció, vérvétel),
- orvosi rendelő,
- idegen szag,
- egyedüllét,
- kezelések,
- a többi ismeretlen gyerek,
- mentőautó, szirénázás,
- hogy ott hagynak a szüleid,
- vizsgálat (sztetoszkóp-hallgatózás)!

Olvassuk el Ágai Ágnes *[A kórházban]* című versét, és beszéljük meg, mivel ijesztgették a versbeszélő gyereket a kórházban! Volt már nektek is ilyen vagy hasonló élményetek? Hogyan oldotta meg a problémát a versbeszélő gyerek? Te hogyan, mivel nyugtatod meg magad a kórházban, vagy mi az, ami lenyugtat?

5.3b Pizsamaparti

10 perc

Mielőtt elolvasnánk László Noémi *Pizsamaparti* című versét, tisztázzuk, mi az a pizsamaparti! Mit gondolnak a gyerekek a cím alapján, miről szólhat a vers? Olvassuk el a verset, és beszéljük meg, mi benne a meglepő? Hogyan látja a versbeszélő gyerek a kórházat? Mi a véleménye róla?

Rajzoljunk fel a táblára két, egymást metsző halmazkarikát, aminek van közös része! Az egyik legyen a kórház, a másik a pizsamaparti! Gyűjtsünk a versből olyan kifejezéseket, szavakat, amelyek a pizsamapartira és/vagy a kórházra vonatkoznak! Mely szavak kerülhetnek a közös részbe?
Gyűjtsünk további szavakat mindhárom halmazrészbe: olyanokat, amelyek csak egy pizsamapartira vagy a kórházra igazak, illetve olyanokat, amelyek mindkettőre igazak!

5.3c Talált szív

20 perc

Olvassuk fel a gyerekeknek Turbuly Lilla *Talált szív* című versét, amit a téli szöveggyűjteményben találunk meg (február, barátság téma: 6-3/5)! A versből nem derül ki, hogy ki beszél. De Turbuly Lilla folytatta a verset, és egy hosszú mese, mesekönyv lett belőle.
A *Talált szív* című mesében egy kisfiú, Pepe egy bársonyos, puha, tenyérbe simuló szívet talál. De vajon ki veszíthette el? Pepe elhatározza, hogy megkeresi a piros szív gazdáját. Kalandos nyomozás kezdődik, végül Pepe eljut a kórházba. Olvassuk fel a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán található részletet, ami elmeséli, mi történik vele a kórházban!
Kérdezzük meg a gyerekek véleményét: miért volt jobb döntés a beteg kislánynak adni a szívet, mint megkeresni a szív eredeti gazdáját?

JEGYZETEIM

Rendezzük sorba a mese eseményeit a *Talált szív* című tankockán (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)!

A kisfiú megtalálja a piros szívet
Keresi a szív gazdáját
Eljut a kórházba
Találkozik a doktor nénivel
Találkozik a szívbeteg kislánnyal
Odaadja neki a szívet
A szív útjára indul a beteg gyerekek között

5.4 Piros szív

A gyerekek készítsenek piros filc anyagból pelenkaöltéssel vagy tűzőöltéssel tűpárnát!
A pelenkaöltést lépésről lépésre bemutatja egy rövid, baglyos tűpárna készítéséről szóló videófilm. A tűzőöltéssel készült szív alakú tűpárna készítésének lépéseit pedig egy képekkel és videófelvétellel ellátott oldalon követhetjük végig. (Mindkét anyag elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán.)

MIT AKARUNK ELÉRNI?
Tűpárna készítése, egyszerű öltések elsajátítása.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Tűpárna készítése textilanyagból

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?
Tűpárnához szükséges anyagok, eszközök: piros filc, tömőanyag, fonal, tű, olló (papír szívsablon)

JEGYZETEIM

6. tanegység

A jó orvosság

60 perces távoktatási óra (magyar, ének-zene, tánc és dráma, természetismeret)

FELDOLGOZOTT MŰVEK
Jancsika táncol – francia gyerekdal, fordította: Bertóti Johanna
Janikovszky Éva: *Te is tudod* (részlet)
Móra Ferenc: *A jó orvosság*
Rangáné Lovas Ágnes: *Utálom a spenótot*

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

Szöveggyűjtemény

Füzet, íróeszköz

Digitális eszköz (számítógép, okostelefon a gyerekek számára)
Online óra anyaga (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)

ÉVFOLYAM
2. osztály

Miről szól ez a tanegység?

A gyerekek testképének fejlesztése, egészséges életmódra nevelés.

Áttekintő vázlat

6.1 Ez vagyok én!	60 perc
6.1a Jancsika táncol	15 perc
6.1b Te is tudod!	15 perc
6.1c A jó orvosság	15 perc
6.1d Mi legyen a tányérodon	15 perc
Összesen:	**60 perc**

Előkészületek

A távoktatási órához a feladatsor dokumentumát osszuk meg a gyerekekkel. A megoldáshoz szükségük van digitális eszközre és online kapcsolatra.
A gyerekdalra és Janikovszky Éva versére jelenléti óra is épül (lásd az 1. tanegységet), amit bővíthetünk a Móra-mesével.

MIT AKARUNK ELÉRNI?
A gyerekek testképének fejlesztése, egészséges életmódra nevelés.

FELADATOK LEÍRÁSA

6.1 Ez vagyok én!

60 perc

A feladatleírások a gyerekeknek szóló nyelvezettel szerepelnek. A teljes feladatsor, valamint a tankockák és videófilmek elérhetők a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán.

6.1a Jancsika táncol

15 perc

Nézd meg a francia gyermekdal mozgással kísért felvételét Bertóti Johanna előadásában. A videó elején megtanulhatod a mozgásokat, így a dallal együtt te is „táncolhatsz”.
Ha kitáncoltad magad, a dal szövegét is elolvashatod, megtalálod a szöveggyűjteményben: *Jancsika táncol* – francia gyerekdal, fordította: Bertóti Johanna.

JEGYZETEIM

6.1b Te is tudod!

15 perc

Olvasd el Janikovszky Éva *Te is tudod* című művének részletét, ami valójában egy mondóka. Mondogasd, és közben tedd a kezed a megfelelő testrészedre. Aztán jelöld be a tankocka képén a megfelelő testrészeket!

6.1c A jó orvosság

15 perc

Mi kell az egészséghez? Mi kell ahhoz, hogy az egész tested életerőtől kicsattanó legyen? Olvasd el Móra Ferenc *A jó orvosság* című meséjét, majd keresd meg a jó válaszokat a hozzá kapcsolódó tankockán! Vigyázz, több válasz is lehetséges!

6.1d Spenót és társai

15 perc

Olvasd el Rangáné Lovas Ágnes *Utálom a spenótot* című versét, majd válogasd ki a tankockán, mi az, amit nem szeret a versbeszélő gyerek! A zöldségek nevét megtalálod, ha az *i* betűre teszed a „mutatóujjat” (a kurzort).

Nézz meg egy animációs filmet, amely arról szól, milyen ételekre van szükséged ahhoz, hogy egészséges legyél. Segítségével állítsd össze a napi étrendedet!

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Ének, mozgás
Vers- és meseolvasás
Interaktív feladatok: testrészek jelölése, feleletválasztás, képválogatás
Oktató animáció megtekintése a helyes táplálkozásról
Napi étrend terve

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?

Digitális eszköz (számítógép, okostelefon a gyerekek számára)
Online óra anyaga (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)

JEGYZETEIM

7. tanegység

MIT AKARUNK ELÉRNI?
Torzított és helyes szöveg kontrasztjának felismerése, játékos alkalmazása.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Jelentésjáték
Vers olvasása, értelmezése
Hang- és betűtranszformáció felismerése, alkalmazása
Szógyűjtés, mondatalkotás
Kitalálós játék

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?
Multimédiás eszköz (a vers elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)

Egyéb ötletek

7.1 Bandarintünetek

Mondjuk el a gyerekeknek, hogy Kiss Ottó *Bandarin* című versét fogjuk elolvasni, de előbb próbáljuk meg kitalálni, mi lehet az a „bandarin”! Akinek van ötlete, elmondhatja. (Aki már ismeri a verset, most ne beszéljen!)
Ezután olvassuk el a verset (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)! Kinek lett igaza? Van-e, aki eltalálta, mit jelent a cím? Fogalmazzuk meg újra, most már a versbeszélő szavaival, mit jelent a bandarin.
Tényleg anya találta ki a szót? Mi a véleményetek?

Gyűjtsük ki a hasonló „szótalálmányokat” a versből, amiket a megfázásnak köszönhet anya. Melyik hang mire változott? (Legtöbb esetben: *m* → *b*, néhol: *n* → *d*.)

Alkossunk mondatokat *m*, esetleg *n* betűs szavakkal, és mondjuk el ezeket „náthásan” is!
Játszhatunk bandarintalálóst is: Ki tud minél érdekesebb és nehezebben érthető „náthás” szót vagy mondatot alkotni? A többiek ki tudják-e találni, hogy hangzik egészségesen?

Vedd figyelembe!
Tóth Krisztina *Foghíj* és Szabó T. Anna *Fogmosóvers* című versében hasonló szójátékkal találkozunk (lásd a 4. tanegységet). Ott a foghíj és fogmosás okozta a hangok változását, itt az eldugult orr, ami szintén részt vesz a hangképzésben.
A rokon jelenség miatt nyugodtan összekapcsolhatjuk a három vers feldolgozását.

JEGYZETEIM

Mit szeretnénk elérni?

A tavasz hírnökeinek felismerése, az öröm, az Isten iránti hála lehet tavaszi témánk kulcsa, hogy valóban ünneplőbe öltöztessük a szívünket. Az ünnepek sorában az 1848-as forradalomról még nem kell pontos történeti információkkal traktálni a gyerekeket, fontosabb, hogy a megújulás lelkületét hazájukkal kapcsolatban is átéljék.
A gyerekek értsék meg, hogy a tavasz örömeit és szépségeit is Istentől kapjuk.

Miről szól ez a téma? Miért fontos nekünk?

A tavaszi kicsattanó öröm valóban olyan, mint egy örömünnep. A tavaszi ünnepek sorába tartozik egyik legbecsesebb nemzeti ünnepünk, március tizenötödike is.

1. tanegység

Három vándor

Választhatóan 45 vagy 2 × 45 perces készségfejlesztő óra (magyar, technika)

FELDOLGOZOTT MŰVEK
Weöres Sándor:
Tavaszköszöntő
Rákos Sándor:
Három vándor

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

Szöveggyűjtemény

Internet, projektor, hangfal

Cédulák
Filctollak
Zsineg, csipesz

ÉVFOLYAM
2. osztály

Miről szól ez a tanegység?

Naptárhasználat, ábécérend gyakorlása a pragmatikus célunk egy olyan névsoron keresztül, amit már minden bizonnyal hallottak, ismernek is a gyerekek. Ám a három név felidézése évről évre hozzátartozik a tavasz köszöntéséhez is.

Áttekintő vázlat

1.1 Három vándor	min. 45 perc
1.1a Sándor, József, Benedek	min. 30 perc
1.1b Benedek, József, Sándor	15 perc
Összesen:	**min. 45 perc**

Előkészületek

Készítsük elő az öröknaptár kellékeit, vágjuk ki előre a számkártyák, évszak-, hónap- és napnevek céduláit névtípusonként egységes méretben (leghosszabbak a hónapnevek). Készíthet az osztály egy öröknaptárt, aminek feladatait szétosztjuk majd a gyerekek között. De készíthetnek a kis csoportos munkában több öröknaptárt is, sőt az egyéni naptárkészítést is vállalni lehet, ha rá tudunk szánni egy plusz órát.

MIT AKARUNK ELÉRNI?
Naptárhasználat, ábécérend és a tavaszhozó névsor gyakorlása.

FELADATOK LEÍRÁSA

1.1 Három vándor

min. 45 perc

1.1a Sándor, József, Benedek

min. 30 perc

A gyerekek már biztosan ismerik Weöres Sándor *Tavaszköszöntő* című versét, illetve dalát. Nézzük meg az animációt, ami hozzá készült, és énekeljük is el a dalt (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán).

Vigyük be vagy vetítsük ki egy névnapokat tartalmazó naptár márciusi oldalát, és a gyerekek keressék meg, mikor van Sándor, József és Benedek napja (március 18., 19. és 21.)! Melyik nemzeti ünnepünkhöz van közel?
(A 2021-es naptári év névnapokat is tartalmazó március havi naptára letölthető formátumban elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán.)
Kinek van még márciusban a névnapja? Keressük ki a naptárban!
És a születésnapja? Ki született márciusban?

JEGYZETEIM

Hallgassuk meg újra a dalt, és írjuk be a naptárba, hogy mi történik Sándor, József és Benedek napján! Adjuk ki feladatként a gyerekeknek, hogy figyeljék meg az adott napokon az időjárást, hogy valóban megszakad-e a tél (vége lesz-e a télnek), megszűnik-e a szél, és megérkezik-e a meleg.

Készítsünk a gyerekekkel öröknaptárt (képe elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán). Elég hozzá egy kifeszített zsinór, négy-öt ruhacsipesz, illetve kis kartonlapok, amelyekre a gyerekek ráírják az évszakok, hónapok, napok nevét és a számokat nullától kilencig (az egyesből és kettesből két-két lapot kell írni). Ha előre felvágjuk a kis kartonlapokat, akkor a feladat néhány perc alatt megoldható, hiszen a gyerekeknek csak egy-két szót vagy számot kell írni:
- 4 évszak neve,
- 12 hónap neve,
- 11 számjegy,
- 7 nap neve,

összesen 34 kártya.

Ha rá tudunk szánni egy teljes órát, a gyerekek maguknak is elkészíthetik az öröknaptárt, amit azután otthon felfüggeszthetnek.
A képen látható kosarak praktikusak, de elhagyhatók, illetve nem kell feltétlenül a zsinór alatt tárolni a számokat, szavakat tartalmazó kartonlapokat.

Ha a gyerekek elkészültek a kartonok megírásával, akkor végezzenek a szó- és számkártyákkal csoportosításokat! (A kártyák mágnessel vagy Blu Tackkal rögzíthetők a táblán.)
Csoportosítás szempontjai:
- évszakok a hozzájuk tartozó hónapokkal,
- hónapok sorba rendezése,
- napok sorba rendezése.

Logikai játék a hónapokkal, napokkal, például: melyik az a hónap/nap, amelyik a tavaszhoz tartozik, és a márciust követi?

1.1b Benedek, József, Sándor

15 perc

Olvassuk el és tanuljuk meg Rákos Sándor *Három vándor* című versét!
A gyerekek figyeljék meg, milyen rend szerint következnek itt egymás után a nevek! (Fordítva, mint a *Tavaszköszöntő*ben és a naptárban, de ábécérendben.)
Ha a gyerekeknek jól megy már az ábécébe rendezés, akkor álljanak sorba a keresztnevük ábécérendje szerint! Ha még nehezen megy, akkor mindenki írja fel a keresztnevét egy írólapra, és az írólapokat először a táblán vagy a földön rendezzék a gyerekek betűrendbe!

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Énekes animáció megtekintése, éneklés
Naptárhasználat
Naptárkészítés
Szóképek csoportosítása
Versolvasás
Ábécérend gyakorlása
Sorakozó, ütemes versmondás

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?
Cédulák
Filctollak
Zsineg, csipesz

JEGYZETEIM

Ha sikerült sorba állni, fordítsuk meg a sort, vagyis fordítson mindenki hátat! Most az kerül előre, akinek a neve utolsó betűrend szerint. De hisz a három vándor is így halad: a betűrendben hátul álló jön elöl, és így tovább a többiek.

Ha kialakult a fordított sorrend, tegyék egymás vállára a kezüket a gyerekek, és járjunk körbe ütemesen, mondikálva a *Három vándor* versét!

Baktat három | vándor:	⎡⎤⎡⎤ | |	ti-ti-ti-ti tá-tá
Benedek, József, | Sándor –	⎡⎡⎤⎡⎤ | |	ri-ri-ti-ti-ti tá-tá
elöl megy | Sándor,	⎡⎤ | | |	ti-ti-tá tá-tá
Sándor után | József,	⎡⎤⎡⎤ | |	ti-ti-ti-ti tá-tá
József után | Benedek:	⎡⎤⎡⎤⎡⎡⎤⎡⎤ |	ti-ti-ti-ti ti-ti-tá
ők hozzák a | meleget!	⎡⎤⎡⎤⎡⎡⎤⎡⎤ |	ti-ti-ti-ti ti-ti-tá

JEGYZETEIM

Kicsi világ

2.
tanegység

2 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó óra (magyar, ének-zene, testnevelés, vizuális kultúra)

Miről szól ez a tanegység?

A tavaszvárás örömét előbb a versekhez kapcsolódó mozgásokkal fejezhetik ki a gyerekek, majd megismerkedhetnek Blanka világával, és megalkothatják a sajátjukat is költői képekből vagy éppen színekből.

Áttekintő vázlat

2.1 Süss fel nap	45 perc
2.1a Süss fel nap	15 perc
2.1b Télűző	20 perc
2.1c Tavasz-ébresztő	10 perc
2.2 Kicsi világ	45 perc
2.2a Kicsi világ	5–10 perc
2.2b Blanka birodalma	35–40 perc
Összesen:	**2 × 45 perc**

Előkészületek

Az első óra mozgásaihoz nagyobb térre van szükség, ezért alapos teremrendezést kíván, vagy ha van rá lehetőség, tarthatjuk a tornateremben is.

FELDOLGOZOTT MŰVEK

Naphívogató – magyar népi mondókák
Bertóti Johanna: *Télűző*
Csanádi Imre: *Tavasz-ébresztő* – online
Miklya Zsolt: *Kicsi világ*
Balázs Imre József: *Blanka birodalma*

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

- Szöveggyűjtemény
- Füzet, íróeszköz
- Internet, projektor, hangfal

Papír, olló (fésű, kefe)
Rajzlap, rajz- és/vagy festőeszközök

ÉVFOLYAM

1–2. osztály

FELADATOK LEÍRÁSA

2.1 Süss fel nap

45 perc

2.1a Süss fel nap

15 perc

Olvassuk el és tanuljuk meg énekelni a *Nyisd ki, Isten, kiskapudat…* kezdetű naphívogató mondókát, amiben egy hangfelvétel segít (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán).

A *Süss ki, meleg, ház alá…* kezdetű naphívogató mondókát is énekelhetjük a fenti dallam nyomán (dallamtranszformációval), illetve egy másik változatot is meghallgathatunk hozzá (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán).

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A gyerekek kövessék testmozgással a versek sorait, így éljék át a tavasz változásait.

JEGYZETEIM

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Mondókázás, éneklés
Énekes kapusjáték, mímes-mozgásos játék
Versolvasás, szógyűjtés
Fogójáték
Ütemező olvasás
Mozgásos játékok

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?
Papír, olló (fésű, kefe)

A dalt énekelve a gyerekekkel először játsszuk az ismerős kapusjátékot: ketten kaput tartanak, a többiek kézen fogva haladnak át a kapu alatt, amely a dal utolsó soránál lecsapódik két gyerek között, „foglyul ejtve" őket mint új párt, akik az új kapusok lesznek.

A naphívogató mondókákra játszhatunk mozgásos játékot is. A gyerekek álljanak körbe, fogják meg (alsó tartásban) egymás kezét, majd végezzék az alábbi mozgásokat:

- *„Nyisd ki, Isten, kiskapudat"* – kapunyitás: összefogott kezeket magasra emeljük, boltívszerűen,
- *„hadd lássam meg szép napodat!"* – arc égbolt felé fordul, mintha napfürdőznénk,
- *„Süss fel, nap, fényes nap!"* – kezek magastartásban, ujjak széttárva, mintha napsugarak lennénk,
- *„Kertek alatt a ludaim megfagynak"* – karokat behajlítjuk, szorosan a testhez zárjuk,
- *„Süss ki, meleg, ház alá"* – magasra emelt kezünkön kitárjuk az ujjainkat, és ritmusosan mozgatjuk, a napsugárzást imitálva,
- *„bújj be, hideg, föld alá!"* – összekucorodunk, „bebújunk" a föld alá,
- *„Süss ki, süss ki"* – felemelkedünk, magasba nyújtózunk,
- *„Isten napocskája!"* – mutatjuk a napsugárzást, mint az első sornál, de intenzívebben.

2.1b Télűző

20 perc

Olvassuk el Bertóti Johanna *Télűző* című versét, majd próbáljuk elmondani csúfolóként az első két versszakot, mintha tényleg kicsúfolná, és ezzel űzné el a telet. Majd következhet az ujjongó harmadik szakasz.

Kérjük meg a gyerekeket, hogy gyűjtsék ki azokat a szavakat, amelyekkel a költő a telet jellemzi.
Mutassuk meg, milyen a lomha, a bágyadt, a morgós, a zordon! Gyűjtsünk még hasonló jelentésű szavakat, és azokat is játsszuk el!
Mi a különbség a futás és az iramodás között? Mutassuk meg ezt is!

Játsszunk télkergetőt!
A gyerekek sorakozzanak fel a terem végében egy vonalban! A terem közepére álljon egy vállalkozó gyerek, ő lesz a tél. A többiek mondják csúfolódva Bertóti Johanna versének első két szakaszát. Az utolsó mondatnál iramodjanak meg, és próbálják elkapni a telet! Ha a tél hamarabb ér a tornaterem túlsó végéhez, és megérinti azt, akkor bizony ő győzött, és még marad egy kicsit. Ha sikerült elkapni, akkor örömének ként mondikálhatják a gyerekek a vers harmadik szakaszát.

JEGYZETEIM

2.1c Tavasz-ébresztő

10 perc

Olvassuk fel Csanádi Imre *Tavasz-ébresztő* című versét (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán), és mondogassuk felelgetve, ütemesen úgy, hogy minden sort egy ütemnek tekintünk. A főhangsúly így a sorok elejére esik, ahol koppanthatunk is egyet:

Ébredj, új tavasz,
jégtörő, sugaras,
gallyat gombosító,
rügyet rojtosító,
mindenféle madarakat
víg versre tanító.

A vershez mozgásokat párosíthatunk, és a víg verset játék közben meg is tanulhatják a gyerekek:

- Jégtörés/sótörés: két gyerek a karjával egymásnak háttal összekapaszkodik, az egyik meghajol derékban, ezzel felemelve a földről a társát, majd fordítva.
- Gombosítás: ing, kabát ki- és begombolása, akár versenyszerűen, időre, vagy lépegetés a mutató- és hüvelykujjunkkal a gombjainkon le és fel.
- Rojtosítás: rojtnyírás papírból vagy szőnyegrojt fésülése.

2.2 Kicsi világ

45 perc

2.2a Kicsi világ

5–10 perc

Olvassuk el Miklya Zsolt *Kicsi világ* című versét, majd hallgassuk meg a Paulik Családi Zenekar előadásában (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)!
Kísérjük mozgással is a verset/dalt:

- Guggoljunk le, húzódjunk egészen kicsire össze,
- berzenkedjünk, vagyis borzongjunk a nyirkos hidegben,
- tartsuk az arcunkat az eső felé,
- majd emelkedjünk fel és nyújtózzunk ki, mint a kikelet (keljünk ki a gubózásból).

Mozgás közben dúdolhatjuk a dalt, és ha a gyerekeknek van hozzá kedve, meg is tanulhatjuk.

MIT AKARUNK ELÉRNI?
A gyerekek azonosuljanak a versek világképével, majd írják vagy rajzolják le a saját világukat.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Versolvasás, dalhallgatás
Mozgásos, dúdoló kíséret, daltanulás
Vers olvasása, értelmezése, csoportosítás
Saját világ építése: kreatív írás vagy rajz/festés

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?
Rajzlap, rajz- és/vagy festőeszközök

JEGYZETEIM

2.2b Blanka birodalma

35–40 perc

Olvassuk el Balázs Imre József *Blanka birodalma* című versét! Mi minden van Blanka birodalmában? Melyik versszak a legjellemzőbb most? Keressünk a tavaszhoz illő sorokat a versben!

Blanka kincsei között vannak olyanok, amelyek kézzel megfoghatók, és amelyek nem. Gyűjtsük ki ebbe a két csoportba a kincseket úgy, hogy két külön csomagolópapírra írjuk a megnevezésüket! Majd minden gyerek írjon mind a két csoporthoz olyan dolgot, amelyet szívesen látna a saját világában!

Ezután alkossunk közösen verset a költőhöz hasonlóan! A vers a „Megmondhatok valamit?" sorral induljon, amihez mindenki fűzzön egy-egy saját mondatot!

Végül a gyerekek választhatnak két kreatív feladat közül:

- megírják saját világversüket (pl. Lackó birodalma, Betti birodalma stb.) vagy
- lerajzolják, lefestik azt.

Vedd figyelembe!

A versírást választókkal ritmizálhatjuk a verset, és megfigyelhetjük a rímeket is. A rímjáték lényege: páros rímekről van szó, és a rímszavak legtöbb esetben nagyon hasonlítanak egymáshoz (három szótag, azonos magánhangzók és toldalékok):

Megmondhatok | valamit?	a
Színes rétet, | tavaszit,	a
Könnyű záport, | szivárványt,	b
Zöld ruhában | királylányt.	b

JEGYZETEIM

Meddig ér a rigófütty?

2 × 45 perces szövegfeldolgozó óra hittartalommal (magyar, természetismeret, kreatív szövegalkotás, technika)

3. tanegység

Miről szól ez a tanegység?

A tavasz első hírnökei az énekes madarak. Az ő hangjukra lombosodnak a fák, nyílnak ki a virágok, nem csoda, ha a költők és írók gyakran megéneklik őket, a mi szívünkben pedig kinyílik a hála virága.

Áttekintő vázlat

3.1 Meddig ér a rigófütty?	45 perc
3.1a Tavaszleső	20 perc
3.1b Meddig ér a rigófütty?	25 perc
3.2 Tavaszi ének	45 perc
3.2a A levél	15 perc
3.2b Tavaszi ének	30 perc
Összesen:	**2 × 45 perc**

Előkészületek

Kányádi Sándor meséjének csoportmunkában való feldolgozásához nyomtassuk ki a kérdéssort, vagy készítsük elő vetítésre! Félíves kartonra vagy pauszra rajzoljuk fel egy csupasz fa körvonalait, amire a gyerekek ráragaszthatják majd a zöld leveleket! A levél hajtogatását érdemes előre megtanulni, mert a személyes bemutató hatékonyabb, mint a videófilm.

FELDOLGOZOTT MŰVEK

Kányádi Sándor: *Tavaszleső*
Kányádi Sándor: *Meddig ér a rigófütty*
Kiss Ottó: *Levél*
Nemes Nagy Ágnes: *Tavaszi ének*

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

Szöveggyűjtemény

Internet, projektor, hangfal

Tábla, kréta/táblafilc
Zöld papírok, íróeszköz
Félíves fehér karton vagy pausz, előre megrajzolt fa
Ragasztó

ÉVFOLYAM

2. osztály

FELADATOK LEÍRÁSA

3.1 Meddig ér a rigófütty?

45 perc

3.1a Tavaszleső

20 perc

Nézzünk meg a gyerekekkel egy videót, amelyen azoknak a madaraknak a képét láthatják és hangját hallhatják, amelyek kora tavasszal énekelnek (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)!
Ismernek-e közülük néhányat? Melyiket?
Nézzük végig újra a videót, az érdekesebb madárhangoknál állítsuk meg, és a gyerekek próbálják meg utánozni a madár hangját füttyel vagy más hanghatással!

MIT AKARUNK ELÉRNI?

Tavaszi hangulat megteremtése képekkel, hangokkal, beszélgetéssel a szövegek feldolgozása során.

JEGYZETEIM

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Videófilm, hangfelvétel megtekintése, meghallgatása
Vers olvasása, szógyűjtés
Hangutánzás, madárkórus
Kreatív szövegalkotás
Találós kérdésre válaszkeresés
Mese olvasása, értelmezése csoportmunkában
Hangutánzó játék
Képgaléria megtekintése

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?
Kérdéssor kivetítve vagy kinyomtatva (csoportonként)

Olvassuk el Kányádi Sándor *Tavaszleső* című versét!
Milyen madárhangokkal találkozunk? Milyen szavakkal, kifejezésekkel (ezekben milyen beszédhangokkal) festi le a különböző madárhangokat a költő?

- Könnyen felismerhető hangutánzók: „kell-e dió”, fitty-fütty, triccs-traccs.
- Rejtettebb hangutánzó, hangfestő szavak: csörög, harácsot szed, csivitelők, kerepelők.

Szómagyarázat:

- harácsot szed: adót szed (a harács török adóforma volt),
- basáskodik: hatalmaskodik (a basa török tartományi kormányzó volt, aki az adók beszedését felügyelte).

Keressük meg, milyen madarak szerepelnek konkrét névvel a versben! Emlékszünk-e, melyiknek hallottuk a hangját a videón?
A költő szerint mit „mond” a sárgarigó? Hallgassuk meg külön is a sárgarigó énekét, és próbáljuk „alászinkronizálni”, miről csicsereghet! (Másik, bővebb felvétel elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán.)

Hallgassuk meg azt is, hogyan cserreg a szarka (videófelvétel szintén a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)! Próbáljuk meg utánozni őt is! Vajon miről beszélhet?

Alkossunk mi is madárkórust! Mindenki válasszon ki egy madárhangot (megnézhetjük újra az első videót), és azt utánozva zengjük be az osztálytermet tavaszi madárdallal!

3.1b Meddig ér a rigófütty?

25 perc

Tegyük fel a gyerekeknek a furfangos találós kérdést, mintha csak spontán, az eddigiekből következne: „Mit gondoltok, meddig ér el a rigófütty?”
Hallgassuk meg a gyerekek válaszait, ötleteit, de ne értékeljük! (Ha valakinél egyértelmű, hogy ismeri a mesét, próbáljuk néma jelzéssel tudtára adni, hogy ne lője le a poént.)

Majd alakítsunk a gyerekekből 5-6 fős kis nyomozó csoportokat, amelyek elindulnak a találós kérdés nyomában. (A kérdések a csoportok számára nyomtatható és vetíthető változatban elérhetők a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán.)
Olvassátok el Kányádi Sándor *Meddig ér a rigófütty* című meséjét, és nyomozzátok ki a következő kérdésekre a választ!

JEGYZETEIM

Ki tette fel a találós kérdést?
Kik és hogyan próbálták megfejteni a találóst?
Hogyan lehet mértéket venni a rigó hangjáról?
Mivel csalogatták magukhoz a fák a rigókat?
Ki adott választ? A helyes válasz mit jelent?
Mi lett a megfejtés jutalma?

A csoportokat úgy osszuk be, hogy mindben legyen néhány jobban olvasó gyerek, ők olvashatják fel a mesét a többieknek. A kérdéseken viszont mindenki törje a fejét, és közösen beszéljék meg a válaszokat!

A csoportmunka után közösen vegyük végig a kérdéssort, és a csoportok képviselői mondják el, illetve egészítsék ki a válaszokat! Van, ahol több válaszlehetőség is van, ami lehetőséget nyújt különböző véleményekre, értelmezésekre.

Tegyük fel a kérdést: látott-e már valaki virágzó sombokrot? Valószínűleg kevesen, ezért nézzük meg a *Som aranyruhában* című tankockát (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)!

Végül játsszuk is el, meddig ér a rigófütty! Álljanak körbe a gyerekek a fal mentén! Egy talpraesett vállalkozó gyerek utánozza a rigófüttyöt (nem baj, ha nem tud fütyülni, hangutánzás is jó), a mellette álló válaszoljon, aztán a következő, és így sorban, amíg körbe nem ér a termen a rigófütty! Miután sikerült a staféta, megpróbálhatjuk úgy is, hogy a válasz hol innen, hol onnan hallatszik, míg végül betölti az egész termet.

3.2 Tavaszi ének

45 perc

3.2a A levél

15 perc

Olvassuk el Kiss Ottó *Levél* című versét, és beszéljük meg, milyen üzeneteket küldenek a fák a napnak! Hogy tudja azokat a napfény elolvasni? Mi a nap válasza? Fogalmazzunk meg emberi nyelven és írjunk egy levelet a napnak! Közösen állítsuk össze, mi legyen benne! Hogyan szólítsuk meg a napot? Hogyan adjunk elő kérést? Hogyan búcsúzzunk? Stb.

3.2b Tavaszi ének

30 perc

A napon túl vajon kinek kell még hálát adnunk a tavaszért? Olvassuk el Nemes Nagy Ágnes *Tavaszi ének* című versét, és gyűjtsük ki, mi mindenért ad hálát a versben megszólaló Istennek! Gyűjtsünk mi is olyan jó dolgokat, amelyek a tavaszhoz kötődhetnek, és hálát adhatunk érte Istennek!

MIT AKARUNK ELÉRNI?
A gyerekek adjanak hálát Istennek a tavasz örömeiért.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Versek olvasása, értelmezése
Kreatív szövegalkotás: levél közös fogalmazása, hálaadó imádság egyéni megfogalmazása írásban
Falevél hajtogatása
Fa-, illetve napkép összeállítása

JEGYZETEIM

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?
Tábla, kréta/táblafilc
Zöld papírok, íróeszköz
Fél- vagy negyedíves fehér karton vagy pausz, előre megrajzolt fa
Ragasztó

A vers gondolatait követve a gyerekek írjanak hálaadó imádságot Istennek (nem kell, hogy rímeljen)! Zöld papírra írják az imádságot, amiből aztán levelet hajtogatnak. A leveleket ragasszák rá az előre megrajzolt csupasz fa ágaira! (A reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán elérhető egy egyszerű levélhajtogatás bemutató videója.)

Variáció

Ha a leveleket vékonyabb zöld papírból hajtogatjuk, akkor áttetszőek lesznek, és a napfény szépen átvilágítja őket. Pauszpapíron készíthetjük el a fát, amit aztán az ablakra ragaszthatunk. Így a napfény is olvasni fogja a levélimáinkat.

Vedd figyelembe!

Nemes Nagy Ágnes: *Tavaszi ének* című verséhez szövegkiegészítő tankockát találunk a 6. tanegységben.

JEGYZETEIM

Csatadal

3 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó óra (magyar, ének-zene, kreatív szövegalkotás, vizuális kultúra, technika)

4.
tanegység

FELDOLGOZOTT MŰVEK
Petőfi Sándor: *Csatadal* (részlet)
Sarkady Sándor: *Zeneszó zeng*
Weöres Sándor: *Megy az úton a katona*
Simai Mihály: *Szárnyas lovon három huszár*
Krúdy Gyula: *A vörös Medveczky* – online

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?
- Szöveggyűjtemény
- Füzet, íróeszköz
- Internet, projektor, hangfal

Rajzlap, rajzeszköz
Kokárdakészítés anyagai, eszközei

ÉVFOLYAM
1–2. osztály

Miről szól ez a tanegység?

A gyerekek már biztosan sok mindent tudnak nemzeti ünnepünkről, de nem árt évről évre gazdagítani és differenciálni az ismereteiket. A cél azonban nem a történelmi adatok megtanulása, hanem a forradalmi érzés átélése, ami hasonló a tavaszi megújuláshoz.

Áttekintő vázlat

4.1 Csatadal	3 × 45 perc
4.1a Csatadal	15 perc
4.1b Megy az úton a katona	20 perc
4.1c Három huszár	10 perc
4.1d A három huszár meséje	25 perc
4.1e A vörös Medveczky	20 perc
4.1f Kokárdakészítés	45 perc
Összesen:	**3 × 45 perc**

Előkészületek

A szóbeli vagy írásbeli szövegalkotás feladatát eleve differenciált munkában szervezhetjük, amihez készítsük elő a rajzolás lehetőségét is!
A kokárdakészítést egyéni vagy csoportmunkában is szervezhetjük, az anyagokat és eszközöket ennek megfelelően készítsük elő!

FELADATOK LEÍRÁSA

4.1 Csatadal

4.1a Csatadal

Hallgassuk meg Petőfi Sándor *Csatadal* című versének részletét a Hangraforgó együttes előadásában (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)! Az előadásmód, a dobkíséret és a kétszer ismételt „Előre!” lelkesítő hangulatot teremt.
A gyerekek olvassák el a verset magukban, és figyeljék meg, miben különbözik az írott vers attól, amit hallottak! Bizonyára észreveszik a refrént, ami három soronként ismétlődik ugyan, de csak egyszer, míg a dalban kétszer.

MIT AKARUNK ELÉRNI?
A gyerekek éljék át a forradalmi lelkesedés hangulatát, ami számukra a mesebeli hősök világát idézi.

JEGYZETEIM

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Zenehallgatás
Versek olvasása, ritmusjáték
Menetelés
Vers és mese értelmezése
Mesei elemek gyűjtése
Kreatív szövegalkotás, képírás
Mesehallgatás, beszélgetés
Kokárdakészítés

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?
Rajzlap, rajzeszköz
Kokárdakészítés anyagai, eszközei

Olvassuk el a versrészletet váltó olvasásban úgy, hogy minden mondatot más gyerek olvas, a refrént („Előre!") pedig közösen kiáltsuk! Ha a gyerekek lelkesek, és többen is szeretnének olvasni, a váltó olvasást többször is megismételhetjük.

Az ütemhangsúlyos vers erőteljes ritmusú, aminek főhangsúlyos szótagjaira dobolhatunk a padon vagy valamilyen ritmushangszeren:

Trombita harsog, | dob pereg,
Kész a csatára | a sereg.
Előre!
Süvít a golyó, | cseng a kard,
Ez lelkesíti | a magyart.
Előre!

Föl a zászlóval | magasra,
Egész világ hadd | láthassa.
Előre!
Hadd lássák és hadd | olvassák,
Rajta szent szó van: | szabadság.
Előre!

A hangjáték után beszélgessünk arról, hogy mit tudnak a gyerekek március tizenötödikéről és Petőfi Sándorról! Már biztosan sok mindent, de nem árt pontosítani az ismereteiket. (A cél azonban nem a történelmi adatok megtanulása, hanem a lelkesítő, forradalmi érzés átélése.)

4.1b Megy az úton a katona

20 perc

Olvassuk el Sarkady Sándor *Zeneszó zeng* című versét, és folytassuk a lelkesítő hangulatot a vers ritmizálásával, ritmikus felolvasásával! Ebben a versben nemcsak az ütemhangsúly, hanem az időmérték is erősen érvényesül, ami bemutatás után, felelgető versmondással könnyen átvehető, hiszen végig ti-ti-tá-tá a versmérték, mintha csak pergő dob szólna:

Zeneszó zeng, | menetelnek,	U U — — | U U — —	ti-ti-tá-tá | ti-ti-tá-tá
süt a napfény, | fut a felleg;	U U — — | U U — —	ti-ti-tá-tá | ti-ti-tá-tá
fel a zászlót, | fel az égre –	U U — — | U U — —	ti-ti-tá-tá | ti-ti-tá-tá
Magyarország | örömére!	U U — — | U U — —	ti-ti-tá-tá | ti-ti-tá-tá

Az ütemhangsúlyt és időmértéket együtt is érzékeltethetjük, ha a ti-ti-tá-tá ritmust az ujjunkkal doboljuk a padon, és az első, hangsúlyos (de rövid) szótagra mindig erősebbet (tehát nem hosszabbat) ütünk.

JEGYZETEIM

Olvassuk el Weöres Sándor *Megy az úton a katona* című versét, amire próbáljunk meg menetelni is! Ütemes versmondással követhetjük a menetelés ritmusát, ütemenként kettőt lépve (bal-jobb), ami a második szakaszban a kar jobbra-balra vágásával (a kardvágás imitálásával) is kiegészülhet. Kellő távolságban álljunk fel egymástól, és vigyázzunk, meg ne üssünk valakit!

Megy az úton | a katona,	⎡⎤⎡⎤⎡⎤⎡⎤	ti-ti-ti-ti ti-ti-ti-ti
zúg a vihar, | fúj a szél,	⎡⎤⎡⎤⎡⎤ |	ti-ti-ti-ti ti-ti-tá
zúg-búg, | fúj a szél,	| | ⎡⎤ |	tá-tá ti-ti-tá
a katona | sose fél.	⎡⎤⎡⎤⎡⎤ |	ti-ti-ti-ti ti-ti-tá
Mitől félne? | Kezibe kard,	⎡⎤⎡⎤⎡⎤⎡⎤	ti-ti-ti-ti ti-ti-ti-ti
gonoszoknak | odavág,	⎡⎤⎡⎤⎡⎤ |	ti-ti-ti-ti ti-ti-tá
dirr-durr, | odavág,	| | ⎡⎤ |	tá-tá ti-ti-tá
sose bántsák | a hazát.	⎡⎤⎡⎤⎡⎤ |	ti-ti-ti-ti ti-ti-tá

A Hangraforgó együttes ezt a verset is megzenésítette (a felvétel elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán). Hallgassuk meg, és figyeljék meg a gyerekek, miben más a dal ritmusa, mint amilyen ritmusra meneteltünk! Próbáljuk meg tapssal követni a dal jellegzetes ritmusát is! Vajon mit fejez ki ez a vidám ritmus?

4.1c Három huszár

10 perc

Olvassuk el Simai Mihály *Szárnyas lovon három huszár* című versét! A gyerekek keressék meg a versben a mesei elemeket! Vajon igazi huszárokról van szó? Miért igen, vagy miért nem? Keressünk a szövegben olyan kifejezéseket, amelyek azt bizonyítják, hogy a huszárok a meséből érkeztek!

Ezzel a beszélgetéssel előkészíthetjük a gyerekeknél a monda fogalmát. Beszéljük meg, hogy a huszárok valóságos katonák voltak, sok hőstettet vittek véghez. Ezek a hőstettek az idők folyamán megszépültek, mesei elemekkel is keveredhettek, vagy mesei elemmé váltak.
Milyen valóságalapja lehet a „szárnyas lónak”? – Úgy vágtat, mintha repülne, szállna.
Milyen mesealapja van a „szárnyas lónak”? – Népmeséink táltos lova, ami úgy repül, mint a szél vagy a gondolat.

4.1d A három huszár meséje

25 perc

A gyerekek ezután háromfős csoportokban írjanak vagy szóban alkossanak egy rövid mesét, ami a három huszár hőstetteiről szól! A szóbeli mesealkotást kiegészítheti a mese egy-egy jelenetének lerajzolása is.

JEGYZETEIM

4.1e A vörös Medveczky

20 perc

Krúdy Gyula *A vörös Medveczky* című történetében is keveredik a mese és a valóság, bár nem a tündérmesék, inkább a példamesék (tanítómesék) logikájával. A történet elég hosszú, ezért kuckózzunk be hozzá, és a tanító olvassa fel (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)! A gyerekek figyeljék meg, hogy melyek lehetnek a valós, és melyek a mesei elemek!

Vedd figyelembe!

Ebben a mondában nem lovagolnak szárnyas lovakon a huszárok, felhőket sem kaszabolnak, de az, hogy egy kisgyerek nekiszalad a világnak, és megmenti a hazát, nyilvánvalóan mesei elem. Sőt, olyan vágykivetítés, amihez hasonlót a csúfolódást elszenvedő gyerekek gyakran átélhetnek. Fontos, hogy Krúdy meséje kapcsán beszélhetünk a csúfolódásról, és arról, hogy valakinek az értékét nem a külső tulajdonságai határozzák meg.

4.1f Kokárdakészítés

45 perc

A dalok, mesék felnagyítják az ábrázolt hangulatot, eseményt. Március 15. ünnepéhez is hozzátartozik ez a lelkesítő, felnagyító vonás. Készítsünk most kokárdát a szokásosnál nagyobb méretben! Ezt nem a ruhánkra tűzzük, hanem az ajtóra fogjuk kiakasztani, mint ahogy adventkor is szokás koszorút tenni az ajtóra. Egy videón követni tudjuk a kokárdakészítés lépéseit (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán). A gyerekek kis csoportokban vagy egyénileg is dolgozhatnak. Ha mindenki készít egy kokárdát, haza is vihetik. De azért ne feledkezzünk meg az osztálytermünk ajtajáról sem, oda is jusson!

JEGYZETEIM

Nő már a nap

3 × 45 perces komplex témanap (magyar, ének-zene, tánc és dráma, vizuális kultúra, természetismeret)

Miről szól ez a tanegység?

A tavaszvárás örömének átélése. A gyerekek értsék meg, hogy a tavasz örömeit is Istentől kapjuk! Majd tegyünk egy sétát, ahol a tavasz jeleit keressük!

Áttekintő vázlat

5.1 Nő már a nap	45 perc
5.1a Egy, kettő, három, négy	15 perc
5.1b Nő már a nap	15 perc
5.1c Nyúl tavaszi éneke	15 perc
5.2 Isten napocskája	45 perc
5.2a Nyisd ki, Isten, kiskapudat…	10 perc
5.2b Jó reggelt	15 perc
5.2c Veteményes	20 perc
5.3 Tavaszi séta	45 perc
Összesen:	**3 × 45 perc**

Előkészületek

A nyúlsalátához készítsünk elő egy salátástálat, egy-két ív zöld csomagolópapírt, és vágjunk ki előre annyi sárga, tenyérnyi papírkorongot, hogy mindenkinek jusson!
A séta megfigyelő játéka akkor lesz teljes, ha a végén megbeszélhetjük, ki mit „talált”. A séta útirányát, a beszélgetés helyét és idejét is tervezzük meg!

FELADATOK LEÍRÁSA

5.1 Nő már a nap

45 perc

5.1a Egy, kettő, három, négy

15 perc

Hallgassuk meg Zelk Zoltán *Tavaszi dal* című versét a Manó Swing együttes előadásában (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)!

Ha van táncos előképzettségünk, a gyerekekkel elővehetjük a szving alaplépéseit, és táncolhatunk is a zenére. Az alaplépéseket megtaláljuk egy oktatóvideón, ami

5. tanegység

FELDOLGOZOTT MŰVEK
Zelk Zoltán: *Tavaszi dal*
Április Lajos: *Nő már a nap*
Varró Dániel: *Nyúl tavaszi éneke*
Naphívogató – magyar népi mondókák Kamarás István: *Jó reggelt, világmindenség!* (részlet)
Kiss Ottó: *Nagypapa vet majd*
Janikovszky Éva: *Tavasz-keresősdi* (részlet)

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?
Szöveggyűjtemény
Internet, projektor, hangfal

Sárga lufik
Egy-két ív zöld csomagolópapír, tenyérnyi sárga papírkorongok (előre kivágva), íróeszköz
Salátástál
Füzet/írólap, íróeszköz
Rajzlap/írólap, rajzeszköz

ÉVFOLYAM
1–2. osztály

MIT AKARUNK ELÉRNI?
Tavaszi öröm átélése a versek hangulatán és dalain, játékain keresztül.

JEGYZETEIM

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Zenehallgatás, táncta-nulás
Örömtánc, vershangjáték
Lufifújás
Versek olvasása, értel-mezése
Szavak, kifejezések, rímszavak gyűjtése, meg-figyelése
Animációs film megte-kintése
Projekciós játék

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?
Sárga lufik
Egy-két ív zöld csomago-lópapír, tenyérnyi sárga papírkorongok (előre kivágva), íróeszköz
Salátástál

a táncot tanító pedagógusnak szól (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjte-mény aloldalán).
Lényege a tá-tá | ti-ti-tá | ti-ti-tá lépésritmus.
(A szving lépéseivel már találkozhattunk Tóth Krisztina *Dal az ébredésről* című dalánál a januári második téma 5. tanegységében: 5-2/5.)

Ha nem akarunk konkrét tánclépéseket tanítani, akkor a gyerekekkel álljunk kör-be, és járjunk spontán örömtáncot a zenére, mintha egy erdei ünnepen lennénk!

Majd üljünk le körben, és olvassuk el Zelk Zoltán versét! Osszuk ki a szerepeket, és szereposztás szerint is olvassuk fel a verset! A gyerekek próbálják utánozni hangjukkal az állat karakterét!

5.1b Nő már a nap

15 perc

Vegyük elő a sárga lufikat, és rendezzünk lufifújó versenyt! A lufi jelképezi a napot. Figyeljük meg, hogy nő egyre nagyobbra és nagyobbra a nap! Kié lesz a legnagyobb?

Olvassuk el Áprily Lajos *Nő már a nap* című versét, és figyeljük meg a tél és a tavasz képeit! Keressük ki azokat a kifejezéseket, amelyek arra utalnak, hogy a tél még itt van! Keressük ki azokat is, amelyek a tavasz közeledtére utalnak!
Mit jelent az, hogy a „gond sem él mindig”? Kinek milyen gondja lehet? Milyen gondja van a koldusnak?
Mit jelent az a kép, hogy ragadd meg a gondot, és vidd a hóra? Miért? Mi történik nemsokára a hóval? Mi történik a gonddal?
Milyen lesz a kedvünk, ha felfele száll, mint a léggömb?

Olvassuk fel újra a verset ringatózó hangon, mintha szél ringatná a verssorokat is! A jambikus versforma a ti-tá lüktetésével él, amit csak a spondeusok tá-tá-ja nyújt meg néhol egy kicsit:

Ember, ne félj: nő már a nap!	– – | U – | – – | U –
A jégfogú szél nem harap.	U – | U – | – – | U –
A koldus is dúdolva jár,	U – | U – | – – | U –
ragyog rongyán a napsugár.	U – | – – | U – | U –

JEGYZETEIM

5.1c Nyúl tavaszi éneke

15 perc

Nézzünk meg egy animációt, ami Varró Dániel *Nyúl tavaszi éneke* című versére készült (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)! Majd a gyerekek olvassák el a verset, és keressék ki, mi mindennek örül tavasszal a nyúl!

Figyeljük meg, hogy a verssorok végén milyen vidáman csattannak a rímek! Keressük ki a rímpárokat! Mely sorok rímelnek egymással? (A-b-a-b, amit keresztrímnek nevezünk.)
Mitől vicces a *sárba lép – sárgarép* rímpár? Mi az a „sárgarép”?
És mitől vicces a *lenge nyúl – alkonyul* rímpár? Mit jelent az, hogy alkonyul?

Készítsünk nyúlsalátát! Vigyünk be egy ív zöld csomagolópapírt, és előre kivágott sárga korongokat! Tépjen le mindenki egy salátalevél formájú darabot, vagy vegyen el egy sárgarépakorongot (lehet mindkettőt), és írja rá, hogy ő minek örül a tavaszban vagy mit vár a tavasztól! A „saláta- és répafalatokat” olvassák fel a gyerekek, aztán rendezzük el szépen együtt egy salátástálban!

5.2 Isten napocskája

45 perc

5.2a Nyisd ki, Isten, kiskapudat…

10 perc

Játsszuk el a *Naphívogató* mondókákhoz kapcsolódó mímes-mozgásos játékokat (leírásukat lásd a 2. tanegységben)!

5.2b Jó reggelt, világmindenség

15 perc

Olvassuk fel a gyerekeknek Kamarás István *Jó reggelt, világmindenség!* című meséjének első bekezdését a „Jó reggelt, földigiliszták!” mondatig! Vajon ki köszöngethet így ezen a szép reggelen? Találgassunk!

Olvassuk tovább a meserészletet, és kérjük meg a gyerekeket, hogy próbáljanak választ találni benne a kérdésre!
Valószínűleg a napra fognak gondolni, hogy ő köszön. Ekkor kérjük meg őket, hogy olvassák el újra figyelmesen a giliszta és a súrolókefe párbeszédét! Ha megtalálták a jó megoldást, beszélgessünk arról, hogy a nap miért lehet jó jelképe Istennek! Végül beszéljük meg, hogy a nap is Isten teremtménye, tehát Isten a napot is köszöntheti.

Ki mindenkinek köszönhet még Isten egy ragyogó tavaszi reggelen? Köszönjünk mi is a különböző, csodaszép tavaszi dolgoknak, majd alkossunk együtt szóban egy hálaadó imát a tavaszért! Az imádságot a pedagógus kezdje, például ezzel a formulával: „Köszönöm, Istenem, hogy nyílnak a tulipánok!” Majd minden gyerek fűzzön az imához egy hasonló szerkezetű mondatot!

MIT AKARUNK ELÉRNI?
A gyerekek értsék meg, hogy a tavasz örömeit is Istentől kapjuk.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Mímes-mozgásos játékok
Mese olvasása, értelmezése, beszélgetés
Közös szövegalkotás: hálaadó ima
Vers olvasása, értelmezése
Kerttervezés: lista írása és/vagy rajz felülnézetben

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?
Füzet/írólap, íróeszköz
Rajzlap/írólap, rajzeszköz

JEGYZETEIM

5.2c Veteményes

20 perc

Beszélgessünk arról, mi minden nő a veteményeskertben! Mi kell ahhoz, hogy ezek a növények megteremjenek? Ki veti el a magot, dugványozza el a palántát? Utána mi történik? Mi kell a növények növekedéséhez? Ki adja az esőt és a napsugarat?

Olvassuk el Kiss Ottó *Nagypapa vet majd* című versét, és gyűjtsük ki, milyen zöldségeket ültet nagypapa!

Végül a gyerekek tervezzék meg a saját kiskertjüket! Ezt megtehetik egyszerű listaírással, felsorolva a növények nevét, de megtehetik rajzos formában is, színekkel jelölve, hova milyen növényt ültetnének (ötletadó tervrajz elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán).

5.3 Tavaszi séta

45 perc

MIT AKARUNK ELÉRNI?
Vegyük észre a tavasz jeleit a történetben és a környezetünkben is!

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Szövegolvasás
Séta, megfigyelés: tavasz-keresősdi
Beszélgetés

Olvassuk el Janikovszky Éva *Tavasz-keresősdi* című történetének részletét, majd menjünk ki sétálni, és a gyerekek keressék, gyűjtögessék össze gondolatban a tavasz jeleit!

A séta végén tarthatunk egy tavaszi jelbörzét: ki mit talált?

JEGYZETEIM

Tavaszkikiáltó

45 perces távoktatási óra
(magyar, természetismeret)

Miről szól ez a tanegység?

Csodálkozzanak rá a gyerekek a tavasz szépségére, és adjanak érte hálát, ami a verseken, dalokon, madárhangokon és imádságon keresztül bármikor, bárhol lehetséges. A tanóra jelenléti óraként is megtartható.

Áttekintő vázlat

6.1 Kikiáltom a tavaszt	45 perc
6.1a Szélkiáltó	15 perc
6.1b Szárnyas ünnep	15 perc
6.1c Hálalista	15 perc
Összesen:	**45 perc**

Előkészületek

Távoktatási órához a feladatsor dokumentumát osszuk meg a gyerekekkel. A megoldáshoz szükségük van digitális eszközre és online kapcsolatra.
Nemes Nagy Ágnes: *Tavaszi ének* című versére jelenléti óra is épül (lásd a 3. tanegységet).

FELADATOK LEÍRÁSA

6.1 Kikiáltom a tavaszt

45 perc

A feladatleírások a gyerekeknek szóló nyelvezettel szerepelnek. A teljes feladatsor, a videófilm és a tankockák elérhetők a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán.

6.1a Szélkiáltó

15 perc

Hallgasd meg Tamkó Sirató Károly *Szélkiáltó* című versét Sebestyén Márta és a Sebő együttes előadásában!

Nézz meg egy rövid videót a szélkiáltóról, és hallgasd meg a hangját! (A szélkiáltó másik neve: nagy póling.)

Olvasd el a verset a szöveggyűjteményből, és válaszolj a kérdésekre a *Szélkiáltó kérdések* című tankockán!

6.
tanegység

FELDOLGOZOTT MŰVEK
Tamkó Sirató Károly: *Szélkiáltó*
Gyárfás Endre: *Szárnyas ünnep*
Nemes Nagy Ágnes: *Tavaszi ének*
Gerle-ének – Énekek éneke 2,11–12

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?
Szöveggyűjtemény
Füzet, íróeszköz
Digitális eszköz (számítógép, okostelefon a gyerekek számára)
Online óra anyaga (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)

ÉVFOLYAM
2. osztály

MIT AKARUNK ELÉRNI?
Csodálkozzanak rá a gyerekek a tavasz szépségére, és adjanak érte hálát otthon is!

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Dal, madárhang meghallgatása
Versolvasás
Interaktív feladatok: feleletválasztás, kép-hang párosítás, szövegkiegészítés
Hálalista írása, imádság

JEGYZETEIM

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?
Digitális eszköz (számítógép, okostelefon a gyerekek számára)
Online óra anyaga (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)

6.1b Szárnyas ünnep

15 perc

Olvasd el Gyárfás Endre *Szárnyas ünnep* című versét, és párosítsd össze a madarakat a hangjukkal a *Szárnyas ünnep* című párosító tankockán!

Keresd meg a versben, milyen kifejezésekkel illeti ezeket a madárhangokat a költő!

6.1c Hálalista

15 perc

Olvasd el Nemes Nagy Ágnes *Tavaszi ének* című versét! Mi mindent köszön meg a költő? Ha ráklikkelsz az üres helyre, lenyílik a hálalista. Egészítsd ki a verset a megfelelő szavakkal a *Tavaszi ének* című tankockán!

Gondolkozz el azon, hogy te mi mindenért lehetsz hálás Istennek! Készítsd el a hálalistádat, majd köszönd meg mindezt a sok szépet és jót Istennek egy rövid imában! (Az imádságot nem kell leírni, csak Istennel oszd meg a gondolataidat!) Elolvashatod hozzá a bibliai Énekek éneke *Gerle-ének*ét is (Énekek éneke 2,11–12).

JEGYZETEIM

Egyéb ötletek

7.1 Tavaszi világképek

45 perc

7.1a A nagy felforgató

10 perc

A pedagógus olvassa fel Markó Béla *Ki járt a fűvel, fával?* című versét szakaszonként (a vers elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)! Az első versszak felolvasása után tegye fel a találós kérdést a gyerekeknek: Ki lehet ez a felforgató?
Hallgassa meg a válaszaikat, de ne értékelje! Majd olvassa fel a következő szakaszt, és keressék újra a választ a gyerekek!
Ki melyik szakasz után jön rá a megoldásra?

A vers teljes megismerése után beszélgessünk: mi mindent rendez még át ez a nagy felforgató?

7.1b A kis világjáró

10 perc

A pedagógus olvassa fel Szabó Lőrinc *Csigabiga* című versét, a gyerekek behunyt szemmel hallgassák, majd számoljanak be róla, ki mit látott! Értelmezzük az utolsó sorokat! Egy csiga számára mi a világ? Ő mit láthat a botszemeivel? Mi tartozik még a „világképébe”?

7.1c Apró nézőpontok

25 perc

Készítsenek a gyerekek rajzot a csiga vagy más apró lény, egy hangya, egy madár, egy bogár szemével! Mit láthat ő tavasszal? Milyennek látja a megváltozott világot?

7.
tanegység

MIT AKARUNK ELÉRNI?
Vegyük észre, hogy a tavaszt különös nézőpontokból is szemlélhetjük.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Versek hallgatása, olvasása
Találós kérdés, értelmező válaszok
Beszélgetés
Belső kép szemlélése
Nézőpontváltás: egy csiga világképe
Tavaszi rajz készítése egy apró lény nézőpontjából

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?
Multimédiás eszköz (a versek elérhetők a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)
Rajzlap, rajzeszköz

JEGYZETEIM

Mit szeretnénk elérni?

Fontos, hogy a gyerekek megismerjék, bemozogják szűkebb és kicsit tágabb környezetüket. Először csak az iskolaépületben, iskolaudvaron mozgunk, azután kimerészkedünk a környező utcákra, a játszótérre, megismerjük a város forgatagát, és teszünk egy rövid kirándulást a természetbe is. Egy virtuális (vagy valódi) budapesti sétával zárhatjuk ezt a témát.

Miről szól ez a téma? Miért fontos nekünk?

Végre itt a tavasz! A sok hideg, borongós nap után kimozdulhatunk egy kicsit a szabadba. Éppen ezért szinte minden tanegységhez terveztünk valami kinti tevékenységet, az időkeretet is így adtuk meg, de a feladatok nagy része működik az osztályteremben is.

Sétálunk

45 perces készségfejlesztő óra
(magyar, tánc és dráma, testnevelés)

1.
tanegység

FELDOLGOZOTT MŰVEK
Sétálunk, sétálunk – magyar népi mondóka, Tenke (Bihar)
László Noémi: *Lépcső-mese*

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?
Szöveggyűjtemény
Internet, projektor, hangfal
Papírlapok (A4-es másolólap vagy karton)
Külső tér: lépcső

ÉVFOLYAM
1–2. osztály

Miről szól ez a tanegység?

Kisgyerekek számára a mondókák általában valamilyen játékmozgással járnak. Most szó szerint járni, járkálni, sétálni, guggolni, lépcsőzni fogunk, méghozzá mondókák, versek nyomán. Mindez a mozgáskészség, koordinációs készség fejlesztését jelenti, de komplex módon: a mozgásformákhoz a dalt, a ritmikus szöveget is társítva.

Áttekintő vázlat

1.1 Sétálunk	45 perc
1.1a Sétálunk	15 perc
1.1b Mocsáron át	15 perc
1.1c Lépcső-mese	15 perc
Összesen:	**45 perc**

Előkészületek

Az órát kezdhetjük a teremben, de a végén érdemes kimenni az udvarra vagy a lépcsőházba. Jó időben a teljes órát tarthatjuk a szabadban is.
A mocsárjáráshoz készítsünk elő kellő számú A4-es lapot! Legegyszerűbb, ha másolólapot vagy csomagolópapírt használunk, de jobb, ha vastagabb kartont tudunk szerezni, mert az kevésbé gyűrődik. Műanyag vagy szivacslapok is alkalmasak a játékhoz, ha nem csúsznak a felületen.

FELADATOK LEÍRÁSA

1.1 Sétálunk

45 perc

1.1a Sétálunk

15 perc

A *Sétálunk, sétálunk…* kezdetű magyar népi mondókára (Tenke, Bihar) játsszuk el a gyerekek által jól ismert játékot a klasszikus formában: kört alkotva, egymást kézen fogva, énekelve sétálunk, a dalocska végén pedig, a *csüccs* szóra leguggolunk vagy lecsücsülünk. Egy animációs kisfilm segítségével megérthetjük a játékot, és megtanulhatjuk az ének dallamát is (a film elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán). Itt a gyerekek sorban vonulnak, ami megmutatja, hogy vonulós játékként is játszhatjuk.

MIT AKARUNK ELÉRNI?
Mozgáskészség, koordinációs készség fejlesztése mondókák bevonásával.

JEGYZETEIM

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Mondókázás
Énekes, csücsülő körjáték
Egyéni és társas mocsárjárás
Versolvasás
Mímes-mozgásos játék
Lépcsőjáró gyakorlatok

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?
Papírlapok (A4-es másolólap vagy karton)
Külső tér: lépcső

A klasszikus változat után játsszuk úgy a játékot, hogy a gyerekek körben járnak, és a „csüccs”-re várnak, mert akkor le kell guggolniuk. A pedagógus énekli a mondóka első két sorát, folyamatosan, többször ismételve, és egy váratlan pillanatban mondja azt, hogy „csüccs”. A gyerekek leguggolnak, majd felállnak, és a játék hasonlóan folytatódik.

A csücsültető mondóka egyik változata így szól, tanuljuk meg ezt a változatot is, a csücsülést is eljátszhatjuk:

Mi csak mindig megyünk, megyünk,
egy kis dombon lecsücsülünk,
csüccs.

1.1b Mocsáron át

15 perc

Most nemcsak egyszerűen sétálunk, hanem egy mocsáron megyünk, lépdelünk keresztül. A mocsárjáró játék lényege: a játékos kap három papírlapot, és úgy halad át a mocsáron, hogy két lapon áll, a harmadikat maga elé teszi, majd előrelép mindkét lábával, és a háta mögött lévő lapot újra maga elé teszi. A játék logikáját egy filmfelvételen is megfigyelhetjük (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán).

A mocsárjárást versenyszerűen, egyszerre több gyerek is végezheti, és sorversenyt is rendezhetünk belőle.

Ennél is izgalmasabb azonban, amikor egymás nyomában lépkedve kel át a mocsáron egy két-három fős kis csapat. A játékosok egymás mögött helyezkednek el, mindenki kap két-két lapot, amire rálép, egy plusz lapot pedig maga elé tesz az első játékos. Mindenki előrelép egyet, a hátsó játékos felveszi az üres lapot, előreadja, az első leteszi, és megint előrelép egyet a sor. És így tovább.

Játék végén tovább alakíthatjuk a mondókaváltozatot:

Mocsáron át megyünk, megyünk,
egymás nyomába lépkedünk.

1.1c Lépcső-mese

15 perc

Megint egy érdekes járásforma következik. Olvassuk el László Noémi *Lépcső-mese* című versét, majd a gyerekek imitálják a mozgásokat:
1. versszak – mintha könnyedén futnánk lefelé a lépcsőn,
2. versszak – mászunk fel a lépcsősoron, egyre nehezebben, egyre lihegősebben,
3. versszak – álldogálunk, nézelődünk lefele, fölfele,
3. versszak – fütyülünk a világra (legalábbis megpróbáljuk), és fütyörészve lépkedünk fel-le.

JEGYZETEIM

Ezek után csináljuk végig a mozgássort „élőben” is! Keressünk ehhez az épületben vagy az udvaron egy biztonságos lépcsőt, lépcsőszakaszt!
A versben megjelenő mozgásokat kiegészíthetjük más gyakorlatokkal is, például:

- kettesével szedni a lépcsőfokokat,
- páros lábbal ugrálni,
- guggoló járásban felmenni legalább egy fordulót.

A lépcsőzés kiváló állóképesség-fejlesztő gyakorlat.

JEGYZETEIM

2. tanegység

Itt lakunk mi!

Minimum 2 × 45 perces szövegfeldolgozó óra sétával (magyar, ének-zene, testnevelés, környezetismeret, vizuális kultúra)

FELDOLGOZOTT MŰVEK
Nemes Nagy Ágnes: *Ugróiskola* (részlet)
Nemes Nagy Ágnes: *Budai utca*
Berg Judit: *Tündérváros* (részlet)

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?
Szöveggyűjtemény

Okoseszközök
Rajzolás eszközei

ÉVFOLYAM
1–2. osztály

Miről szól ez a tanegység?

A gyerekek járják be a környékbeli utcákat, ismerkedjenek szűkebb környezetükkel. Tegyék meg ugyanezt képzeletben más helyszíneken is az irodalmi műveken keresztül.

Áttekintő vázlat

2.1 Itt lakunk mi!	min. 2 × 45 perc
2.1a Járok az utcán	min. 15 perc
2.1b Ez az utca	15 perc
2.1c A mi városunk	min. 60 perc
Összesen:	**min. 2 × 45 perc**

Előkészületek

Az órát érdemes az udvaron kezdeni, és innen indulni a sétára.
A digitális tartalmak okostelefonról lejátszhatók.
Az óra természetesen átszervezhető úgy is, hogy előbb vesszük az irodalmi szövegeket az applikációkkal, és utána megyünk el sétálni. Így azonban az irodalmi művek kevésbé átélhetők.

MIT AKARUNK ELÉRNI?
A gyerekek ismerkedjenek játékosan a szűkebb környezetükkel.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Zenehallgatás, kisfilm megtekintése
Mozgásos játékok: ugróiskola, ütemes járás
Vers olvasása, értelmezése
Térképnézegetés
Séta a környéken
Meseolvasás
Utcanévadás
Mesés térképrajz

FELADATOK LEÍRÁSA

min. 2 × 45 perc

2.1 Itt lakunk mi!

min. 15 perc

2.1a Járok az utcán

Hallgassuk meg a gyerekekkel Nemes Nagy Ágnes *Ugróiskola* című versét a Sebő együttes előadásában (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)! Érdemes a videót is megnézni, mert a zenészek nagyon jól bemutatják a mozgásformákat, amelyeket akár zenére is végezhetünk a gyerekekkel. Ezután játsszunk ugróiskolát! (A játék a teremben is megvalósítható.)

Olvassuk el a vers szöveggyűjteményben közölt részletét, ami olyan, mint egy járó-kelő mondóka. Tanuljuk meg, és járkáljunk a vers ütemére (ütemenként egy lépés), az „itt-ott”-ra pedig álljunk meg:

JEGYZETEIM

Járok az | utcán,	| ⎡⎤ | |	tá-ti-ti tá-tá
kip-kop, | kip-kop,	| | | |	tá-tá tá-tá
még meg is | állok	| ⎡⎤ | |	tá-ti-ti tá-tá
itt-ott, | itt-ott.	| | | |	tá-tá tá-tá

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?
Okoseszközök
Rajzlap, rajzolás eszközei

Vedd figyelembe!
Nemes Nagy Ágnes *Ugróiskola* című verse teljes terjedelmében szerepel a 3–4. osztályos szöveggyűjtemény *Napraforgó* című nyári kötetében (68. oldal), valamint a júniusi negyedik téma 1. tanegységében (10-4/1).

2.1b Ez az utca

15 perc

Olvassuk el Nemes Nagy Ágnes *Budai utca* című versét, és beszéljük meg, mit jelenthet az, hogy az utca budai! Miért biztos, hogy ez az utca Budán található? (Buda: Budapest egyik fele a Duna jobb oldalán.)
És ha nagy kezdőbetűvel írnánk: Budai utca, akkor hol lehetne az utca? (Kecskeméten például van egy Budai utca.)
Mi a különbség a budai utca és a Budai utca között?

Ki a húg és ki a báty?
Tudjuk-e, hogy az iskolánk milyen utcán található? Mi az utca neve? Ismerünk-e kisebb és nagyobb utcákat ennél? Melyik utca lehet a bátyja, és melyik lehet a húga a mi utcánknak?
Keressük ki az iskola épületét is a Google Maps 3D-s verzióján! Itt jól látszanak a kisebb és nagyobb utcák is.
Induljunk el, járjunk be néhány utcát a környéken. Fedezzük fel a mi utcánk húgait és bátyjait!
(Az időtervbe nem számoltuk bele a sétára szánt időt!)

2.1c A mi városunk

min. 60 perc

Telepedjünk le egy nyugalmas helyre, akár egy szökőkút mellé, egy pad köré! Nézzük meg a Google Maps segítségével felülről az egész települést, ahol élünk! Mely épületeket, utcákat ismerjük fel?

Olvassuk fel Berg Judit *Tündérváros* című meséjének részletét! Milyen utcanevekkel találkoztunk a mesében? Most úgy járjuk végig a jól ismert utcákat, hogy adjunk nekik más nevet, olyat, ami jobban kifejezi, milyen is az adott utca!
Ha hazaértünk, a gyerekek rajzoljanak „térképet” az iskola környékéről, a bejárt helyekről! De ne a valódi utcanevekkel, hanem az új, „mesebeli” nevekkel. A „térképnek” természetesen nem kell „valódinak”, méretarányosnak lennie.

JEGYZETEIM

3. tanegység

Séta a parkban, erdőben

Minimum 2 × 45 perces komplex óra (magyar, ének-zene, technika, természetismeret, testnevelés)

FELDOLGOZOTT MŰVEK
Kányádi Sándor: *Somvirággal, kakukkfűvel*
Egyed Emese: *Eltévedt pöttyök, hópelyhek*
Szepesi Attila: *A feketerigók*
Marék Veronika: *A fűtenger*

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

Szöveggyűjtemény

Internet, projektor, hangfal vagy okoseszközök

Anyagok, eszközök a fűfej készítéséhez (harisnyanadrág, fűmag, forgács, olló stb.)

ÉVFOLYAM
1–2. osztály

Miről szól ez a tanegység?

Ha jó az idő, kicsit nagyobb sétát is megtehetünk, a parkba vagy a közeli erdőbe, rétre. A versek, dalok segítségével egyre jobban érezzük a tavasz közeledtét. A séta során (vagy az osztályteremben) megismerkedhetünk az alapvető turistajelekkel, bújócskázhatunk, és ha fűbabát nem is, Fű Benőt biztosan készíthetünk.

Áttekintő vázlat

3.1 Somvirág, kakukkfű és barátaik	min. 45 perc
3.1a Háton hátizsákkal	min. 30 perc
3.1b Feketerigók	15 perc
3.2 Fű Benő	45 perc
Összesen:	**min. 2 × 45 perc**

Előkészületek

A tanegység letanítható egy hosszabb séta, rövidebb kirándulás során, és az osztályteremben is. A kiránduláson elővehetjük az okoseszközeinket egy-egy feladathoz. Elég, ha a szöveggyűjteményt a pedagógus viszi magával. Megfelelő terepen felkészülhetünk egy bújócskára.
Osztályteremben inkább fűfejek készítésére készülünk fel, amit leghatékonyabban csoportmunkában végezhetnek a gyerekek.

MIT AKARUNK ELÉRNI?
Séta a természetben vagy virtuális séta az osztályban.

FELADATOK LEÍRÁSA

3.1 Somvirág, kakukkfű és barátaik

min. 45 perc

3.1a Háton hátizsákkal

min. 30 perc

Olvassuk el Kányádi Sándor *Somvirággal, kakukkfűvel* című versét, majd hallgassuk meg Gryllus Vilmos előadásában (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)!

A dallam és a szöveg is egyszerű, ráadásul nagyon jól lehet rá tempósan járni, úgyhogy érdemes megtanulni. Ha kirándulunk vagy sétálunk, talán van olyan szerencsénk, hogy látunk virágzó sombokrot, fűzfát, vagy rábukkanunk egy kis kakukkfűre, esetleg kakukkszót is hallunk. Ha nem, akkor nézzük meg a *Somvirággal,*

JEGYZETEIM

kakukkfűvel című tankockán, milyen is a somvirág, a kakukkfű és a virágzó fűzfa! (A képek klikkeléssel nagyíthatók.) Majd hallgassunk egy kis kakukkszót! (A tankocka és a videó elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán.)

A kakukkfű könnyen beszerezhető, ismerős fűszer. Vigyünk be egy kicsit, szagolják meg a gyerekek. Ha van rá mód (szünetben, délután), készítsünk kakukkfűteát, ami a hurutos betegségek kezelésére való. Ha tudunk, vigyünk be somlekvárt is, azt is kóstolják meg a gyerekek!
Fűzfasípot szerezni vagy készteni már nehezebb, de nem lehetetlen. Érdeklődjünk, hogy a szülők, nagyszülők közül tudna-e valaki csinálni! Ha nincs rá vállalkozó, magunk is kipróbálhatjuk egy képes bemutató alapján (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán). Ha sikerül a vers mellé egy fűzfasípot megfújni, biztosan sikere lesz.

Egyed Emese *Eltévedt pöttyök, hópelyhek* című versét is egy kirándulás ihlette.
Kivel, mivel találkozott a versbeszélő az erdőben?
Mit jelentenek ezek a kifejezések? Hogyan lehet másképp mondani?

Folyondár-függöny: fáról, bokorról lógó kúszónövény,
összevissza ág: sűrű, gubancos ágak,
szűrt fény: ágak, levelek közt átszűrődő napfény,
messze felhő: távoli felhő,
csöpp madarak: apró madarak,
késő pelyhek: kései hópelyhek.

Ha valaki őzek nyomán lépked, bizony sok érdekes dologgal találkozik. De ha csak az őznyomra hagyatkozik, könnyen el is tévedhet.
Hogy ne tévedjünk el kirándulás közben, érdemes megismerni a környék turistautait. Egy applikáció segítségével a gyerekekkel együtt felderíthetjük, milyen turistautak vannak a környékünkön (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán). Ha van rá mód, tehetünk egy rövid sétát, kirándulást valamelyik úton, ösvényen.

A térképolvasáshoz nem árt tisztában lenni a turistajelekkel, amelyeket egy összefoglaló kép segítségével ismerhetnek meg a gyerekek a *Turistajelzések* című tankockán (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán). A térképszínekhez érdemes még tudni, hogy általában (de nem mindig!) a zöld a legkönnyebb, a piros pedig a legnehezebb út. A kép klikkeléssel nagyítható.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Ének-, zenehallgatás
Daltanulás
Séta, menetelés ritmusra
Képek megfigyelése
Vers olvasása, értelmezése
Térképismeret
Multimédiás interaktív feladat: képi feleletválasztás

JEGYZETEIM

3.1b Feketerigók

15 perc

A feketerigók mára már városi madarak lettek. Szepes Attila *A feketerigók* című verséből jól megismerhetjük őket. A vers címét viselő tankocka segítségével keressük meg a jó megoldást a feltett kérdésekre a vers alapján (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)!
Séta vagy kirándulás közben szóban is elvégezhetjük a feladatot. Miután felolvastuk a verset, kérdezzük meg a gyerekektől:

- Láttatok már feketerigót? A vers alapján milyennek képzelitek el?
- Hol laknak a feketerigók?
- Milyen a feketerigó tojása?
- Milyen ennivalót keresnek a feketerigók?

3.2 Fű Benő

45 perc

MIT AKARUNK ELÉRNI?
Fűjáték készítése, a fű sarjadásának megfigyelése.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Mesehallgatás
Bújócska játék
Fűhajú babafej készítése
Fűmag locsolgatása

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?
Anyagok, eszközök a fűfej készítéséhez

Indukciós anyagként olvassuk el Marék Veronika *A fűtenger* című meséjét!
Ha terepen vagyunk, bújócskázzanak a gyerekek egy jót! Sajnos márciusban még nem nagyon lehet fűbabát készíteni, de Fű Benőt igen, még akkor is, ha bent maradtunk az iskolában.
A fűfej készítését lépésről lépésre megtaláljuk egy kézműves oldalon (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán).

JEGYZETEIM

Játszótéren

Minimum 3 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó és szövegalkotó óra játszóterezéssel (magyar, kreatív szövegalkotás, testnevelés)

4. tanegység

FELDOLGOZOTT MŰVEK
Dávid Ádám: *Ádi Davidzon*
Lackfi János: *Első biciklizés*
Berg Judit: *Bojti...* (részlet)
Berg Judit: *Bojti és Tücsök* (részlet) (online)
A kockásfülű nyúl – Kriszta a játszótéren (rajzfilm, online)
Révész Emese: *Nem vagyok én denevér* (részlet)

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?
Szöveggyűjtemény
Internet, projektor, hangfal
Labda, ugrálókötél, bicikli

ÉVFOLYAM
2. osztály

Miről szól ez a tanegység?

Szűk helyen is lehet intenzív mozgásokat végezni, nem kell ehhez feltétlenül nagy túrát tenni. A játszótér a gyerekek kedvenc helye, de itt is előfordulhatnak konfliktusok. A szövegterek is válhatnak játszótérré, ezt közösen átélhetjük a szövegfeldolgozás és szövegalkotás során. A végén azonban nem maradhat el a mozgás, a játszótéri játék sem.

Áttekintő vázlat

4.1 Bringák és társaik	45 perc
4.1a Bringák és társaik	10 perc
4.1b Ádi Davidson	15 perc
4.1c Az első biciklizés	20 perc
4.2 Játszótéren	min. 2 × 45 perc
4.2a Bojti biciklije	25 perc
4.2b Kockás fülű nyúl	min. 20 perc
4.2c Játszótéri tesi	min. 45 perc
Összesen:	**min. 3 × 45 perc**

Előkészületek

Jó esetben az iskolaudvaron is vannak játszótéri játékelemek, és van hely bőven a mozgásos játékra. Ha nem így van, megszervezhetjük, hogy az utolsó órán kimegyünk egy játszótérre. Több labdára és ugrókötélre, valamint néhány kerékpárra lesz szükség. A kerékpáros ügyességi bemutatót nem érdemes megspórolni, ez nagyon motiváló lehet. Itt olyan gyerekek is kitűnhetnek a mozgásintelligenciájukkal, akik az osztályteremben kevésbé érvényesülnek.

FELADATOK LEÍRÁSA

4.1 Bringák és társaik

45 perc

4.1a Bringák és társaik

10 perc

Nézzük meg az *Ádi Dávidzon* című tankocka járműveit (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)! A képek klikkeléssel nagyíthatók.

MIT AKARUNK ELÉRNI?
A biciklizés örömének felidézése.

JEGYZETEIM

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Interaktív multimédiás feladat: szubjektív és objektív képválasztás
Mímes-mozgásos, hangutánzó játék
Versolvasás, beszélgetés
Szójáték megfejtése
Nagypapás emléknyomok felidézése
Projekciós játék: kihangosítás
Önálló történetolvasás, írói eszközök keresése

Beszélgessünk a kérdések nyomán:

- Ha nagy lennél, melyik járművet választanád, amivel legszívesebben utaznál? Indokold is meg, miért!
- Most mely járművekkel szoktál járni?

4.1b Ádi Dávidzon

15 perc

Tudjuk-e, mi az a Harley Davidson? (A tankockán látható motor.)
Játsszuk el, hogy egy ilyen nagy motoron ülünk! Rúgjuk be a pedált, adjunk gázt, berregjünk, bőgessük egy kicsit a motort, aztán induljunk neki nagy sebességgel! Dőljünk be a kanyarokban jobbra is, balra is, végül szép lassan guruljunk be a célba!
Ezek után olvassuk el Dávid Ádám *Ádi Dávidzon* című versét! Miben hasonlít a nagypapa álomjárgánya Ádi biciklijére? Keressük meg az azonosságokat!
Vajon miért írta rá Ádi a bicajára az *Ádi Dávidzon* nevet? Mit gondoltok, mit szólt hozzá a nagypapája?

Észrevettétek-e a névben rejlő játékot?
Nyomozzuk ki, honnan származik a bicaj neve! Két nyomvonalon haladhatunk:

Harley Davidson (angol) → Hárli Dévidzn (magyar kiejtés)
Ádi Dávidzon → Ádi Dávid → Dávid Ádi → Dávid Ádám

A nyomozás eredménye: a versbeszélő maga a költő, aki gyerekkorára és nagypapájára emlékezik.

Ti mit szoktatok együtt csinálni a nagypapával? Van-e valakinek nagypapás emléke, amit szívesen elmesélne? Hallgassunk meg egyet-kettőt!

4.1c Az első biciklizés

20 perc

A gyerekek hajtsák le a fejüket a padra, és a tanító mondatait követve képzeljék el magukat az adott szituációban! Hangosítsák ki az érzéseiket, a gondolataikat!

- Kicsi vagy még, nem tudsz kétkerekű biciklin kerékpározni. Mit érzel, mit gondolsz, amikor látod, hogy a nagyok mind kerékpároznak?
- Szülinapodra kapsz egy kétkerekű kerékpárt. Mi az első gondolatod, amikor meglátod? Mi a második? És a harmadik?
- Apa segít megtanulni biciklizni. Most mentek ki először a játszóra kétkerekűvel. Apa tartja a biciklid, neked csak tekerned kell vagy kellene. Milyen érzések kavarognak benned?
- Hirtelen lendületet veszel, és csak úgy „magától” elindul veled a bicikli. Mit érzel, mit gondolsz?

Ezek után a gyerekek olvassák el Lackfi János *Első biciklizés* című történetét, és gyűjtsék ki azokat a szavakat, kifejezéseket, gondolatokat, amelyek jól bemutatják a főszereplő gyerek érzéseit!
Végül beszéljük meg, mit találtak, és átéltek-e ők is hasonlót!

JEGYZETEIM

4.2 Játszótéren

min. 2 × 45 perc

MIT AKARUNK ELÉRNI?
A játszótéri konfliktusok oldása.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Meseolvasás
Szituációs játék
Mese közös befejezése
Rajzfilm megtekintése, közös vázlatalkotás
Vázlat bővítésével szóbeli szövegalkotás
Mesehallgatás, beszélgetés
Játszótéri mozgásos feladatok

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?
Labda, ugrálókötél, bicikli

4.2a Bojti biciklije

25 perc

Olvassuk el Berg Judit *Bojti…* című játszóteres meserészletét, majd a gyerekek kis csoportokban jelenítsék meg az alábbi szituációkat:
1. Bojti megjelenik a játszón az új bicajával.
2. Mindenki csodálja a bicajt.
3. Bojti néhány gyereknek odaadja a bicajt.
4. Visszakéri a biciklit, a többiek otthagyják.
5. Bojtival nem játszik senki.

Minden csoport mutassa be a saját szituációját, majd közösen alakítsunk ki egy (vagy több) olyan szituációt, ami a megoldása, zárása lehet a történetnek!
Végül a pedagógus olvassa fel a mese befejezését! (A mese online megtalálható a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán.)

4.2b Kockás fülű nyúl

min. 20 perc

A kockásfülű nyúl című rajzfilmsorozat *Kriszta a játszótéren* című részében a gyerekek szintén egy játszótéri konfliktust élhetnek végig. Nézzük meg a rövid animációs filmet, ami a képek nyelvén mesél (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)! Majd alkossuk meg közösen a mese vázlatát úgy, hogy újranézzük, és a szakaszhatároknál megállítjuk a filmet! Megbeszéljük, mi történt, majd megpróbáljuk az eseményeket egy mondatban összefoglalni.
A vázlatpontokat (amit még nem kell vázlatként megneveznünk!) írjuk fel a táblára egymás alá!

A mese végeztével mondjuk el a gyerekeknek, hogy a rajzfilm forgatókönyvét Marék Veronika írta, aki például a *Boribon*t vagy *Kippkopp és Tipptopp* meséit is. Igen ám, de mi már a kész filmet látjuk. Vajon mi szerepelhet az eredeti forgatókönyvben? Hogyan szól a mese? A gyerekek bővítsék ki néhány mondattal a vázlatpontokat úgy, hogy ezáltal rekonstruáljuk a mesét!

4.2c Játszótéri tesi

min. 45 perc

Olvassuk el Révész Emese *Nem vagyok én denevér* című meserészletét, és beszéljük meg, itt milyen konfliktusok vannak a gyerekek között! Ki provokálja a társait? Hogyan reagálnak a gyerekek Pistyur viselkedésére? Szerintetek melyik a helyes? Mi lenne a jó megoldás? Vajon miért ilyen undok Pistyur? Hogyan tudnának a gyerekek segíteni neki?
Mi a különbség Gáspár és Simi között? Mi lenne számukra a jó megoldás? Adjatok tanácsot Lizának, Pistyurnak, Gáspárnak és Siminek is!

JEGYZETEIM

Révész Emese és Marék Veronika meséjében több olyan mozgásforma van, amit a gyerekek kipróbálhatnak a játszótéren. Megfelelő biztonsági felügyelettel próbálják ki a lógázást a mászókán (nem feltétlenül fejjel lefelé), a mászókafogót, a labdaadogatást, ugrálókötelezést stb.!
Az első óra biciklis témájára támaszkodva mindenki bemutathatja bicikliző tudományát is. De vigyázzunk, ne gyorsasági verseny, hanem ügyességi bemutató legyen belőle!

JEGYZETEIM

A város

3 × 45 perces komplex témanap (magyar, kreatív szövegalkotás, környezetismeret, vizuális kultúra, ének-zene, tánc és dráma)

5. tanegység

FELDOLGOZOTT MŰVEK
Birtalan Ferenc: *Teremtéstörténet*
Bartos Erika: *Dugó*
Kántor Péter: *Körúti szél*

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

Szöveggyűjtemény

Internet, projektor, hangfal

Rajzlap, színes papírok
Olló, ragasztó
(Blu Tack vagy zsineg, csipesz a galériához)

ÉVFOLYAM
1–2. osztály

Miről szól ez a tanegység?

Van, aki falun él, van, aki városban, van, aki a fővárosban. Akár így, akár úgy, mindenkinek van valamilyen képe a városról, amit lehet építeni, differenciálni. A fővárosról pedig akkor is érdemes a gyerekeknek többet megtudni, ha már jól ismerik, vagy ha még sosem jártak ott. Mindezt szövegeken, dalokon, képeken, mozgáson, minél több érzékleten keresztül.

Áttekintő vázlat

5.1 A város	3 × 45 perc
5.1a A világ és a lakótelep teremtése	25 perc
5.1b Dugó	20 perc
5.1c Körúti szél	30 perc
5.1d Fura városkép	15 perc
5.1e Saját városkép	45 perc
Összesen:	**3 × 45 perc**

Előkészületek

Előkészületek szempontjából sem mindegy, milyen településen élünk a gyerekekkel. A feladatok súlyozása, feldolgozási módja döntően ezen is múlik. Ha vidéken élünk, és Budapest világa távoli a gyerekeknek, akkor is érdemes megismerkedni a nagyvárosi élet mindennapjaival, képeivel. Ne féljünk hát a budapesti óráktól!
A képalkotáshoz most egyszerű, sima színes papírokra van szükség. A képeket Blu Tack gyurmaragasztóval faliújságra, szekrényajtóra ragaszthatjuk. Vagy kifeszített zsinegekre csipeszekkel erősíthetjük fel a képeket, mintha egy udvar szárítókötelein lógnának. Ez is városképi hangulatot idéz.

JEGYZETEIM

MIT AKARUNK ELÉRNI?
A (nagy)városi élet felidézése minél érzékletesebben.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Animációs film megtekintése, bibliai történet felidézése
Vers olvasása, értelmezése
Közös szóbeli mesealkotás
Versolvasás, ritmizálás mozgással
Zenehallgatás
Versből szógyűjtés, hangutánzók
Hangutánzás, mozgás zenére
Képgaléria megtekintése
Festmény megtekintése, képolvasás
Papírkollázs készítése
Egymás képeinek megtekintése, beszélgetés

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?
Rajzlap, színes papírok
Olló, ragasztó
(Blu Tack vagy zsineg, csipesz a galériához)

FELADATOK LEÍRÁSA

5.1 A város

3 × 45 perc

5.1a A világ és a lakótelep teremtése

25 perc

Egy animációs kisfilm segítségével idézzük fel a gyerekekkel a teremtés hét napjának eseményeit (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény alóldalán)! Az eredetileg angol nyelvű film hang nélkül került *A teremtés hét napja* című tankockára, így a képeket látva mi magunk mesélhetjük el, mi történik éppen.

Olvassuk el Birtalan Ferenc *Teremtéstörténet* című versét, és keressük meg a leviccesebb sorokat!
„Javítsuk ki" a verset! Melyek azok a sorok és gondolatok, amelyek egyeznek a Bibliával, és melyek nem? Van-e olyan sor, ami önmagában igaz, de „rossz helyen" van? Kinek adta Isten a lelkét a leheletével?
Szerintetek ki meséli el ezt a teremtéstörténetet? Hol él az illető? Mi utal rá, hogy még gyerek?

Birtalan Ferenc versében a versbeszélő gyerek igazából azt meséli el, hogyan lett a világ, ami lakótelepekből áll. Valószínűleg ő is egy lakótelepen él. Mindezt a világ teremtésének mintájára képzeli el.
És a mi településünk vajon hogyan keletkezett? Alkossunk erről közösen egy legendamesét, ami kezdődhet így:
Egyszer régen, nagyon régen az Úristen lenézett a Földre, és meglátta… (a település neve, ahol élünk).
– Ej de jó kis hely ez – gondolta az Úristen. – Itt biztosan boldogan élhetnének az emberek! De ahhoz, hogy boldogok legyenek, előbb teremtenem kell… – innen a gyerekek folytathatják, mi mindent teremtett az Isten a településükön, hogy boldogan élhessenek a lakói.

5.1b Dugó

20 perc

A városban, főleg a nagyvárosban, ahol nagyon sok ember él, nem mindig könnyű az élet. Beszélgessünk arról, hogy ki ült már olyan autóban, ami dugóba ragadt? Mi történik ilyenkor? Tegyünk úgy, mintha dugóban ülnénk! Utánozzuk a dudák, a kürtök hangját!
Erről szól Bartos Erika *Dugó* című verse is. Olvassuk el a verset, majd a gyerekek álljanak fel a helyükről! A tanító olvassa ritmusosan az ütemhangsúlyos verset, a gyerekek pedig topogjanak helyben, majd tegyenek néhány apró lépést elő-re-hátra, nézzenek jobbra-balra, forgolódhatnak is egy kicsit.
A helyben topogás sokáig lassú: minden ütem első, főhangsúlyos szótagjára lépjenek egyet. Türelmetlenné az utolsó előtti sorban válik, ahol minden szóra toppantsanak:

JEGYZETEIM

Dugó van a | Nagykörúton,
Nagyon lassan | haladunk!
Biztos, hogy még | fél órán át
Benzingőzben | maradunk.
...
Dugó van a | Nagykörúton,
Várakozunk | mérgesen,
Mikor | érünk | végre | haza?
Jobb, ha meg sem | kérdezem.

Andorka Péter, kortárs zeneszerzőnk gyerekeknek szóló kórusművet alkotott Bartos Erika versét felhasználva. Hallgassuk meg a zeneművet, és nézzük meg a hozzá készült animációt (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)! Beszéljük meg, mivel fejezi ki a zeneszerző a feszültséget, fejetlenséget, amit a dugó okozott!

Vedd figyelembe!
Tisztázzuk a gyerekekkel, hol van a Nagykörút, és milyen szerepet tölt be Budapesten! A legfontosabb információkat megtaláljuk a Wikipédián (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán is).

5.1c Körúti szél

30 perc

Ha már a körúton járunk, hallgassuk meg Kántor Péter *Körúti szél* című versét a Cimbaliband előadásában (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)!

Mielőtt a verssel foglalkoznánk, kérjük meg a gyerekeket, hogy sorolják fel, milyen hangszereket ismertek fel a videóban! A gitárt, a dobot biztosan mindenki felismeri. Valószínűleg észreveszik a rövid időre feltűnő hegedűt is. A nagybőgő viszont már kevésbé ismert, nem beszélve a cimbalomról, amiről a nevét kapta a zenekar.

Ezután olvassuk el Kántor Péter versét, és figyeljük meg, mi mindent csinál ez a szél a körúton! Milyen szavakkal jelzi a költő, hogy fúj a szél? Keressünk a versben hangutánzó szavakat!
Mivel fejezi ki a költő, hogy ez a szél eléggé szemtelen, nem nagyon tanult illemet? Miért illik ide az egyébként elég durva *belepofázik* kifejezés?
Most próbáljuk utánozni a szél hangját úgy, ahogy a versben szerepel: morogjunk, nevetgéljünk, zokogjunk, huhogjunk, tütüljünk, fütyörésszünk, sóhajtozzunk, torombitáljunk, hegedüdüljünk!
Vajon miért használja ilyen furán ezt a két zenei kifejezést a költő? Milyen hangra emlékeztet így a két szó?

JEGYZETEIM

Nemcsak a szélhangok, hanem a szél mozgásai is jellegzetesek a versben. Hallgassuk meg újra a dalt, és a gyerekek improvizáljanak spontán mozgást a zenére, mintha ők lennének a körúti szél!

Állítsuk meg a videót a végén, és nézzük meg jól a záróképet! Mit veszünk észre? Mi hiányzik a képről? (A Körút.)
Hallgassuk meg a gyerekek válaszait, és ha nem jönnek rá, végül mondjuk meg mi a választ! Ha valaki rájön, máris kapcsolódhatunk hozzá.

Bizony, a Körút – akár a Nagykörút, akár a Kiskörút – hiányzik a zenészek körül. Biztosan nehezebb lett volna a felvételt ott elkészíteni.
Tegyünk most egy virtuális sétát: nézzünk meg néhány képet Budapest körútjairól a *Körúti séta* című tankockán (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)! Klikkeléssel a képek nagyíthatók. Az *i* betűre helyezve a kurzort megjelenik a kép felirata is.

5.1d Fura városkép

15 perc

Kántor Péter szeles városképe elég fura. Most nézzünk meg a gyerekekkel egy másik fura városképet: Paul Klee *Városkép* című festményét (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán, a *Városkép* című tankockán)! A képre kattintva a festmény kinagyítható.

Milyen formákból építette fel a város képét a festő? Miből látszik, hogy ez egy város? Miért nem falu vagy erdő? Mit fejeznek ki a szoros formák?
Hogyan jelenhetne meg a képen a szél?

Nézzünk meg néhány gyerekmunkát is a tankockán, ami a *Városkép* nyomán készült! Melyik a leginkább „szeles”? Miért?

5.1e Saját városkép

45 perc

Készítsenek a gyerekek hasonló képet a saját településükről geometrikus elemek kivágásával színes papírból!

Az elkészült munkákból készítsünk galériát, és nézzük meg egymás munkáit! Kinek melyik tetszik, és miért?
Nevezzünk meg legeket! Melyik a legszebb, a legszelesebb, a legszínesebb, a legfurább, a legérdekesebb, a leg...? (A gyerekek folytathatják a sort.)

JEGYZETEIM

Budapesti séta

45 perces távoktatási óra
(magyar, környezetismeret)

6.
tanegység

FELDOLGOZOTT MŰVEK
Szabó Imola Julianna: *Közlekedés*
Gáll Viktória Emese: *Borsi mesék – A Vár* (részlet)

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?
Szöveggyűjtemény
Digitális eszköz (számítógép, okostelefon a gyerekek számára)
Online óra anyaga (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)

ÉVFOLYAM
2. osztály

Miről szól ez a tanegység?

Virtuális sétát teszünk Budapesten, akár itt élünk, akár nem. A fővárosunkat akkor is jobban meg kell ismerni, ha helybeliek, vagy ha vidékiek vagyunk. Segítenek ebben az irodalmi szövegek és a képek is. Az óra jelenléti óraként, az 5. tanegységhez kapcsolódva is megoldható.

Áttekintő vázlat

6.1 Budapesti séta	45 perc
6.1a Közlekedés	20 perc
6.1b Budapesti séta	10 perc
6.1c Borsi Budapesten	15 perc
Összesen:	**45 perc**

Előkészületek

Távoktatási órához a feladatsor dokumentumát osszuk meg a gyerekekkel! A megoldáshoz szükségük van digitális eszközre és online kapcsolatra.

FELADATOK LEÍRÁSA

6.1 Budapesti séta

45 perc

MIT AKARUNK ELÉRNI?
Budapest kimeríthetetlen szépségű város, ebből kapunk ízelítőt egy virtuális sétán keresztül.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Szövegolvasás
Interaktív feladatok: kép-szöveg párosítás, feleletválasztás
Városnézés zenés videófilmen

A feladatleírások a gyerekeknek szóló nyelvezettel szerepelnek. A teljes feladatsor és a tankockák elérhetők a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán.

6.1a Közlekedés

20 perc

Budapesten nagy távolságokat kell megtenni. Erről szól Szabó Imola Julianna *Közlekedés* című verse, amely több „találós kérdést” is tartalmaz. Olvasd el a verset a szöveggyűjteményből, aztán húzd össze a verssorokat a megfejtésükkel a párosító tankockán! Az *i* betűre kattintva elolvashatod a közlekedési eszköz nevét is.

Mit jelenthet a versben a következő kifejezés: *Nincs autónk, csak „békás vonalunk”*? Válaszd ki a helyes választ a szómagyarázó tankockán!

JEGYZETEIM

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?
Digitális eszköz (számítógép, okostelefon a gyerekek számára)
Online óra anyaga (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)

Mihez hasonlítja a költő a különböző közlekedési eszközöket? Húzd össze a képet a versben található kifejezéssel a hasonlító tankockán!

6.1b Budapesti séta

10 perc

Egy rövid sétára hívunk Budapesten, és megmutatunk néhány nevezetességet. Próbálj meg válaszolni a film közben feltett kérdésekre a *Budapesti séta* című tankockán!

6.1c Borsi Budapesten

15 perc

Borsi kutya Budapestre kirándul. Olvasd el Gáll Viktória Emese *Borsi mesék – A Vár* című meserészletét, és keresd ki, hova fog ellátogatni a kutyus! Majd a párosító tankockán húzd össze a képeket a nevezetességek nevével!

JEGYZETEIM

Egyéb ötletek

7.1 Felhőtúra

45 perc

Mielőtt elolvasnánk Balázs Imre József: *Kirándulás a felhőben* című versét, próbáljuk megfejteni a címet, mint egy találós kérdést! Hogy lehet kirándulni a felhőben?
Hallgassuk meg a gyerekek válaszait, de ne értékeljük! Olvassuk el a verset, és ők maguk keressék a választ a vers alapján!
Majd kérdezzük meg a gyerekeket, ki járt már a hegyek között sűrű ködben! Az ilyen sűrű köd távolról olyannak látszik, mint egy felhő. És az is, hiszen a talaj közelében keletkező köd is felhő, vagyis sűrű vízpára.
Mutassunk a gyerekeknek néhány festői képet az interneten (lásd a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán elérhető képeket)!

Festői kép a felhőibolya és szellőrózsa is, főleg, ha szaltózik. Milyennek képzelitek, amikor a felhőkben készülődik a tavasz?
Fessetek ilyen felhőképeket!

Vedd figyelembe!
A rőf régi hosszmérték, de nem volt egységes a különböző országok, területek között, kb. 60–80 cm között változott. A magyar rőf, más néven sing kb. 62 cm. A hét rőfös tisztás kb. 4,5 m széles.

7. tanegység

MIT AKARUNK ELÉRNI?
A képzelőerő színesítése, gazdagítása a vers képein keresztül.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Vers olvasása, értelmezése
Szavak, kifejezések magyarázata
A vers képeinek elképzelése
Felhőképek nézegetése
Felhőképek festése

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?
A vers elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán
Rajzlap, festőeszközök

JEGYZETEIM

Mit szeretnénk elérni?

A téma során a gyerekek a lakókörnyezetünkben élő madarakat és kerti virágokat ismerik meg kicsit jobban. Mindeközben a szeretetről, gondoskodásról és a jó ügy melletti kiállásról is példát kapnak a verseken, meséken, tevékenységeken keresztül.

Miről szól ez a téma? Miért fontos nekünk?

A tavasz érkeztével madárcsicsergéssel és virágillattal telik meg a levegő. A madarak és a virágok itt vannak körülöttünk, így érdemes egy kicsit jobban odafigyelni rájuk.

Én kis kertet kerteltem

1.
tanegység

45 perces készségfejlesztő óra
(magyar, ének-zene, dráma, testnevelés)

Miről szól ez a tanegység?

Ráhangolódás a témára mondókák, játékok segítségével, miközben a mozgáskoordinációt, szövegmondást, hangos olvasást is fejlesztjük.

Áttekintő vázlat

1.1 Én kis kertet kerteltem	45 perc
1.1a Én kis kertet kerteltem	10 perc
1.1b Tuli-tuli, tulipán	10 perc
1.1c Madarak voltunk	10 perc
1.1d Egyedem-begyedem	15 perc
Összesen:	**45 perc**

Előkészületek

Az óra több fogójátékot is tartalmaz, ezért tarthatjuk részben a szabadban (például az óra az udvaron kezdődik) vagy a tornateremben, esetleg az osztályteremben, a bútorokat előzetesen a fal mellé tolva.

FELDOLGOZOTT MŰVEK
Én kis kertet kerteltem… – magyar népi mondóka
Tuli-tuli, tulipán… – magyar népi mondóka, Tallós (Pozsony)
Madarak voltunk – magyar népi mondóka
Móricz Zsigmond: *A veréb*

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?
Szöveggyűjtemény
Internet, projektor, hangfal

ÉVFOLYAM
1–2. osztály

FELADATOK LEÍRÁSA

ABC kuckó · 45 perc

1.1 Én kis kertet kerteltem

10 perc

1.1a Én kis kertet kerteltem

Játsszuk a gyerekekkel párban az *Én kis kertet kerteltem…* kezdetű tenyeresdi mondóka eredeti játékát úgy, hogy a párok egyik tagja kézbe veszi a társa tenyerét, és a mondókát énekelve végzi a játékmozgásokat! Majd szerepet cserélnek a párok, és fordítva megismétlik a játékot:

Én kis kertet kerteltem, – a társunk tenyerében ujjunkkal körzünk,
bazsarózsát ültettem, – ujjunkkal bökdössük a tenyerét,
szél, szél fújdogálja, – két tenyerünk közé fogva lengetjük a kezét,
eső, eső veregeti, hú! – paskoljuk, majd a „hú”-ra eldobjuk a kezét.

MIT AKARUNK ELÉRNI?
Önfeledt játékélményen keresztül fejlesztő mozgás-, hang- és szöveggyakorlatok.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Mímes-mozgásos játék
Mondóka éneklése, ritmikus mondogatása
Kiszámoló és fogójátékok
Vers hangos olvasása párban, párbeszédesen
Szómagyarázatok
Madárhangfelvétel meghallgatása

JEGYZETEIM

A dal kottával, hangzó anyaggal elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán.

A dal követhető mímes nagymozgásokkal is, ahol mindenki ugyanazt a mozgást végzi:

Én kis kertet kerteltem, – körbemutatunk, körbeforgunk magunk körül,
bazsarózsát ültettem, – ásó, megvető mozdulatot teszünk,
szél, szél fújdogálja, – karunkat lengetjük, mintha a szél fújná,
eső, eső veregeti, – ujjainkat mozgatjuk lefelé, mintha eső esne,
hú! – leguggolunk.

1.1b Tuli-tuli, tulipán

10 perc

A *Tuli-tuli, tulipán…* kezdetű kiolvasó mondóka (magyar népi mondóka, Tallós [Pozsony]) fogójátékot indít. A gyerekek körbeállnak, valaki a mondóka ütemére kiszámol, és akire az utolsó szótag jut, az a fogó. A gyerekek azonnal szétfutnak, a fogó pedig utánuk ered. Akit megfog, az lesz az új fogó.

Tuli-tuli, tulipán,	⌈⌉⌈⌉⌈⌉ |	ti-ti-ti-ti ti-ti-tá
tuli-tuli tarka,	⌈⌉⌈⌉ | |	ti-ti-ti-ti tá-tá
kezdődik már a játék,	⌈⌉⌈⌉⌈⌉ |	ti-ti-ti-ti ti-ti-tá
ez a fogó, rajta!	⌈⌉⌈⌉ | |	ti-ti-ti-ti tá-tá

Néhány fogókör után alakítsuk át az egyszerű fogójátékot színfogóvá, aminek két változatát is játszhatjuk:

1. változat:
Valaki mondja a kiszámolót, akire az utolsó szótag jut, mond egy színt, majd kergetni kezdi a többieket. Csak azt foghatja meg, akin a mondott szín rajta van. Akit sikerül megfogni, az lesz a következő fogó, de előbb ő is mond egy színt (ugyanazt nem lehet, ami már korábban elhangzott), és a játék hasonlóan folytatódik tovább.

2. változat:
Hasonló az előző játékhoz, de most a szín védelmet ad. Akin a mondott szín van, azt nem lehet megfogni, sőt védelmet is nyújthat valakinek, ha megfogja a kezét. (A kézfogással párba állók megállnak. Ha elengedik a kezüket, és futni kezdenek, a fogó újra kergetheti a védelemből kilépőt.)

JEGYZETEIM

1.1c Madarak voltunk

10 perc

A *Madarak voltunk…* kezdetű magyar népi mondóka szintén kiolvasó, ezzel folytassuk a fogójátékot! Valaki a mondóka ütemére kiszámol, és akire az utolsó szótag jut, mond egy számot (tízes vagy húszas számkörben). A kiszámoló számolással folytatja, akire az utolsó szám jut, az a fogó. A többiek szétrebbennek, mindenki kiterjesztett karral fut, mintha szárnyai lennének.

1.1d Egyedem-begyedem

15 perc

A tanító olvassa fel Móricz Zsigmond *A veréb* című versét, majd a gyerekek is olvassák el párban, mintha két veréb beszélgetne, illetve „csarálna” együtt. A párok maguk osszák fel a verssorokat szerepek szerint: lehet párbeszéd, lehet közös csarálás (együtt mondják ugyanazt), és lehet egy mesélő is, aki az első két sort olvassa (a többi verébszöveg).
A párok párhuzamosan, egymás mellett olvasnak, így lesz nagy csarálás a teremben, de nem baj, most ez a célunk. Ilyen egy „veréblakodalom” is.

Végül néhány vállalkozó pár mutassa is be a saját hangjátékát, amit a többiek hallgassanak meg! Többféle megoldás is szerepeljen!

Végül meghallgathatjuk a házi veréb hangját képek kíséretében (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán).

Vedd figyelembe!

Néhány régies kifejezés vagy szóhasználat magyarázatra szorulhat:

- *Csarál:* verébhangon (csicseregve) mondja a magáét.
- *Jó vón:* jó volna.
- *Ne begyem:* nesze, begyem.

Variáció

A veréb című vers és az alapjául szolgáló népi mondóka átirata, új változata olvasható az *ABC-kuckó* 35. oldalán, az *e* betű szövegei között, *Veréb-mese* címmel. Ezt is játékba vonhatjuk, akár mesemondás, közös szövegalkotás is lehet belőle.

JEGYZETEIM

2. tanegység

Virágoskert

Minimum 3 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó óra hittartalommal (magyar, kreatív szövegalkotás, vizuális kultúra, dráma, testnevelés, ének-zene, hittan)

FELDOLGOZOTT MŰVEK

Beültettem kis kertemet… – magyar népi mondóka, Uzon (Háromszék)
Gryllus Vilmos: *Virágcsokor*
Zelk Zoltán: *A kis kertész*
(Kiss Ottó: *Kertben)*
Kányádi Sándor: *Néma tulipán*

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

Szöveggyűjtemény

Internet, projektor, hangfal

Írólap, rajzeszköz
Virágok, bazsalikom
Gyerekbiblia
Írólap, filctoll, olló,
Tál vízzel (csoportonként)

ÉVFOLYAM

1–2. osztály

Miről szól ez a tanegység?

A tavasz megjelenését a virágok is jelzik, s ez sok örömet okoz gyereknek, felnőttnek egyaránt. Ezt az örömet szeretnénk felidézni. Miközben a gyerekek jobban megismerhetik kerti virágainkat, a szeretetről, gondoskodásról és a jó ügy melletti kiállásról is példát kapnak.

Áttekintő vázlat

2.1 Beültettem kiskeretemet	45 perc
2.1a Beültettem kiskeretem	20 perc
2.1b A kis kertész	25 perc
2.2 Kinyíló virág	2 × 45 perc
2.2a A néma tulipán	min. 25 perc
2.2b Hitbizonyosság	20 perc
2.2c Kinyíló virág	45 perc
Összesen:	**3 × 45 perc**

Előkészületek

Mivel a mese feldolgozása döntően illatokra, ízérzékelésre épül, érdemes beszerezni és bevinni az órára többféle illatos virágot, valamint tulipánt és bazsalikomot.
A kinyíló virág gyakorlatilag egy kísérlet, amit csoportmunkában lehet a legjobban megszervezni. Így minden gyerek aktív részvétel után, közelről szemlélheti a „csodát”.

MIT AKARUNK ELÉRNI?

Kerti virágok felismerése, azonosulás a virágokkal.

FELADATOK LEÍRÁSA

45 perc

2.1 Beültettem kiskertemet

20 perc

2.1a Beültettem kiskertemet

Énekeljük, majd játsszuk is el a *Beültettem kiskertemet…* kezdetű népi játékot (Uzon [Háromszék])! A gyerekek álljanak körbe, arccal kifelé fordulva! Válasszunk egy vevőt, aki körbejár, amíg a gyerekek az első versszakot éneklik! Amikor vége a dalnak, a vevő megáll valaki előtt, és elénekli a második versszakot.

JEGYZETEIM

Amikor vége a dalnak, ellentétes irányban mindketten körbefutnak. Aki hamarabb ér az üresen maradt helyre, ott marad, aki később, az lesz a vevő, és a játék hasonlóan folytatódik tovább.
A *Beültettem kiskertemet* című tankockáról meg is tanulhatjuk a dalt (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán).

Nézzük meg a gyerekekkel a *Virágoskert* című tankocka virágait (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)! Felismerik-e kép alapján a dalban szereplő virágokat? (Legnehezebb a rezedát felismerni, először csak tippeljenek a gyerekek, melyik lehet az! A virágok nevét az *i* betű alatt találjuk.)
Kinek melyik virág tetszik? Melyiket ültetnéd be a kiskertedbe?
Melyik a „kakukktojás" a virágok között? Miért? (A bazsalikomnak is van virágja, de inkább fűszer- és gyógynövényként ismert, ezért is ültetjük.)

A *Virágoskert* virágai közül három is szerepel Gryllus Vilmos *Virágcsokor* című dalában. Hallgassuk meg a dalt a szerző előadásában (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán), és figyeljük meg, mely virágokról (illetve virágjelmezbe öltözött viráglányokról) van szó! Majd hallgassuk meg újra, és énekeljük mi is a dalt az előadóval! A szöveggyűjteményben megtaláljuk a verset.

2.1b A kis kertész

25 perc

Olvassuk el Zelk Zoltán *A kis kertész* című versét, amelyben szintén három virág van megnevezve. A gyerekek figyeljék meg, melyik ez a három virág, és milyen „nyelven" beszélnek a virágok! Olvasás után beszéljük meg a válaszokat!

Majd olvassuk ritmusosan, mondikálva a vers első szakaszát! Az ütemhangsúlyos vers négyszótagos ütemekre tagolódik (felező nyolcas), ezért könnyen ritmizálható:

Kora reggel | talpon vagyok,
kis kertembe | kiszaladok,
várnak énrám | a virágok,
rózsák, szegfűk, | tulipánok.

Igen ám, de a virágok nem emberi nyelven beszélnek.
Olvassuk együtt a második versszakot, de némán, csak szájmozgással!
Majd álljanak fel a gyerekek, és amíg a tanító olvassa a vers harmadik versszakát, játsszák el mozgással a virágok növekedését, kinyílását, hajoljanak a fény felé, köszönjenek a Napnak! Végül esteledik, és a virágszirmok összezáródnak. A negyedik versszak alatt, amíg a tanító olvas, üljenek le újra, hajtsák fejüket a padra, hunyják le a szemüket, és képzeljék el a virágok álmát!

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Énekes-mozgásos népi gyermekjáték
Kerti virágok felismerése, megnevezése
Dal meghallgatása, éneklés az előadóval
Vers olvasása, értelmezése
Felolvasó, mímes-mozgásos és képzeletjáték
Kreatív szövegalkotás vagy álomrajz

JEGYZETEIM

Ezután két feladat közül választhatnak a gyerekek:
1. Miről beszélgetnek a virágok? Alkossatok virágpárbeszédet párban vagy kis csoportban (most emberi nyelven, élőbeszédben)!
2. Rajzold le írólapra, hogy miről álmodhatnak a virágok! A rajz a virág álmát ábrázolja!

Variáció

A virágpárbeszéd példájaként óra végén felolvashatjuk Kiss Ottó *Kertben* című négysoros versét. Ilyen tömören is szólhatnak a virágok. Bár igaz, hogy ez a „párbeszéd" inkább nekünk, embereknek szól.

2.2 Kinyíló virág

MIT AKARUNK ELÉRNI?
Egy virágmesén keresztül a gyerekek kapjanak képet arról, hogy érdemes a jó ügy mellett kiállni.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Érzékszervi játék: illat- és ízpróba
Meseolvasás
Beszélgetés
Bibliai történet olvasása, párhuzam felfedezése, beszélgetés
Ima
Kinyíló papírvirág készítése

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?
Virágok, bazsalikom
Gyerekbiblia
Írólap, filctoll, olló,
tál vízzel (csoportonként)

2.2a A néma tulipán

Ha van rá lehetőségünk, vigyünk be az osztályba néhány szál illatos virágot (jácint, rózsa, liliom, levendula) és egy szál tulipánt! A gyerekek szagolják meg a virágokat, majd állítsák sorba, hogy melyiknek milyen erős az illata! Mit tapasztalunk? A tulipánnak milyen illata van?

(Ha nem tudunk virágokat bevinni, egyszerűen csak tegyük fel a kérdést, hogy ki szereti a tulipán illatát! Biztosan jelentkeznek majd néhányan. Kérdezzük meg, hogy szerintük milyen a tulipán illata! Engedjük, hogy vita alakuljon ki a tulipán illata felől, mert ez jól felvezetheti a mesét!)

Olvassuk el Kányádi Sándor *Néma tulipán* című meséjét! A gyerekek figyeljék meg, miért nevezi az író némának a tulipánt!
A kerti virágokat bemutató *Virágoskert* című tankockán keressük meg azokat a virágokat, amelyek ebben a mesében is szerepelnek!
Ha van rá módunk, vigyünk be az osztályba bazsalikomot! Szárított formában, fűszerként minden élelmiszerboltban lehet kapni, de gyakran cserepes bazsalikom is beszerezhető néhány száz forintért. Lehetőleg ilyet vigyünk be az osztályba!
A gyerekek adják körbe, nézegessék meg, szagolják meg a levelét! Tépjenek le egy-egy levelet, morzsolják szét az ujjuk között, és akinek van kedve, kóstolja is meg! Kinek ízlett, kinek nem? Kérdezzük meg, ki szereti a pizzát! Lehet, hogy most nem annyira ízlett a bazsalikom illata vagy íze, de a paradicsomszószos olasz ételekben (így a pizzákon is) rendszerint van bazsalikom. A sült húsoknak is kiváló ízt ad. Tehát a bazsalikomnak fontos helye van az életünkben. De el tudunk-e képzelni bazsalikomillatú virágokat? Milyen lenne a világ, ha minden virág bazsalikomillatú lenne?
Hogyan gátolta ezt meg a tulipán? Jól tette-e, hogy ellenállt a kertésznek, aki nagyobb, erősebb volt nála? Voltatok-e már olyan helyzetben, amikor egy nálatok

JEGYZETEIM

nagyobb, erősebb, idősebb valaki olyasmire akart kényszeríteni, amiről tudtátok, hogy nem jó? Mit lehet tenni ilyenkor?

2.2b Hitbizonyosság

20 perc

Az előbbi kérdések komoly beszélgetést is elindíthatnak a gyerekek között, hiszen a felsőbbségnek, a nagyobbaknak való ellenállás a jó ügy érdekében már az első-másodikos gyerekek számára is fontos kérdés. A mesében csodálatos módon kapott olyan erőt a tulipán, hogy a kertész nem tudta kinyitni a szirmait. Ezt a csodát párhuzamba állíthatjuk Dániel történetével (Dániel könyve, 6. fejezet), amikor hite miatt a király parancsának ellenszegülő Dánielt nem bántják az oroszlánok.
Olvassuk fel a történetet egy gyermekbibliából, és beszélgessünk róla, mi vagy ki adhatott erőt Dánielnek kiállni a hite mellett! Nekünk ki adhat erőt?
Ám nemcsak a bezárkózásról, hanem a kinyílásról is szól Kányádi Sándor meséje. Beszélgessünk arról, hogy miért jó dolog nyitottnak lenni a másik ember, a vezetőink, tanítóink, szüleink és Isten szavára!

Végül imádkozhatunk is közösen azért, hogy Isten adjon erőt nekünk ebben a harcban: hogy nyitottak tudjunk lenni a jóra, és határozottan utasítsuk el azt, ami rossz, de ránk akarják kényszeríteni. Mivel ez egy nehéz imádság, nem baj, ha a gyerekek nem imádkoznak hangosan, csak a pedagógus imájára mondanak ámen. De akinek van saját imagondolata, nyugodtan hozzáfűzheti a közös imához.

2.2c Kinyíló virág

45 perc

Folytassuk a csodákat! Készítsünk olyan virágokat, amelyek kinyílnak, ha vízre rakjuk őket! Egy videófilmen követhetjük a virágok elkészítésének módját (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán):

1. Írólapra (gyorsabban felszívja a vizet) vagy géppapírra rajzoljanak a gyerekek a videón láthatóhoz hasonló, sokszirmú virágfejeket!
2. Színezzék és vágják ki ezeket!
3. Hajtogassák a szirmokat középre!
4. Egy tálba öntsünk vizet! A virágokat helyezzék a gyerekek a víz felszínére, és várják meg, amíg kinyílnak!

A gyerekek csoportmunkában dolgozhatnak, és egy-egy tál körül végezhetik a „kísérletet”.

JEGYZETEIM

3. tanegység

Mesebeli madarak – madármesék

2 × 45 perces szövegfeldolgozó óra (magyar, kreatív szövegalkotás, dráma, vizuális kultúra)

FELDOLGOZOTT MŰVEK

Markó Béla:
Szarka-telefon
Móra Ferenc:
Az egyszeri szarka
Smelka Sándor:
Kösz, Csuvi!
Tamkó Sirató Károly:
Öt kis madárka

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

- Szöveggyűjtemény
- Füzet, íróeszköz
- Internet, projektor, hangfal

Előre megírt vagy nyomtatott szókártyák
Tábla, mágnes/Blu Tack
Sálak, kabátok
Írólap/rajzlap, rajzeszköz

ÉVFOLYAM

1–2. osztály

Miről szól ez a tanegység?

A madarakat az írók, költők sokszor felruházzák olyan tulajdonságokkal, amelyek az emberekre jellemzőek. Így a madarakat megismerve magunkat is jobban megismerhetjük.

Áttekintő vázlat

3.1 Mesebeli madarak – madármesék	2 × 45 perc
3.1a Madárhangok	15 perc
3.1b Szarkatelefon	15 perc
3.1c Az egyszeri szarka	15 perc
3.1d Kösz, Csuvi!	25 perc
3.1e Öt kis madárka	20 perc
Összesen:	**2 × 45 perc**

Előkészületek

Írjuk meg vagy nyomtassuk ki előre az első feladathoz szükséges szókártyákat olyan méretben, hogy a táblán elhelyezve is olvasható legyen! (A reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán elérhető az alábbi táblázat *Madárhangok* címen, nagyítható és nyomtatható formában.)
A második óra mese- és versfeldolgozásának időarányain nyugodtan módosíthatunk, ha a beszélgetés miatt szükség van erre.

JEGYZETEIM

FELADATOK LEÍRÁSA

3.1 Mesebeli madarak – madármesék

3.1a Madárhangok

Írjuk fel vadon élő madarak nevét és hangját külön-külön szókártyákra (15 madárnevet és 15 hangutánzó szót sorolunk fel alább)! Minden gyerek kapjon egy szókártyát, és keresse meg a társát! Ellenőrzéskor mondják az állat nevét, és hangoztassák a „hangját” is!

Madár neve	Hangja
Cinege	Nyitni kék! Nyitni kék!
Tengelice	Cipity Lőrinc!
Bagoly	Uhúúú!
Szarka	Csrrrr! Csrrrr!
Csíz	Csíííiiz!
Sárgarigó	Fütyül a rigó!
Veréb	Csip-csip-csip!
Kakukk	Kakukk! Kakukk!
Varjú	Kár-kár-kár!
Bölömbika	Bőőő! Bőőő!
Fecske	Fcs-csíii! Fcs-csíii!
Héja	Hijjűűűű! Hijjjéé!
Fürj, más néven pitypalatty	Pitty-palatty! Pitty-palatty!
Galamb	Burúúúk! Burúúúk!
Vadkacsa	Háp-háp-háp!
Kuvik	Kuvik

A madár-hang párokat rakjuk fel párban a táblára, hogy a gyerekek a későbbiekben is láthassák!

MIT AKARUNK ELÉRNI?
A madarak és mesebeli tulajdonságaik megismerése.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Hangutánzó szavak megismerése, azonosítása, hangoztatása
Vers értelmezése, párbeszédes olvasása
Kreatív szövegalkotás
Közmondások magyarázata
Vers olvasása, értelmezése, szó-kép párosítás, sorba rendezés
Metakommunikációs hangjáték
Meseolvasás, beszélgetés
Versolvasás, projekciós beszélgetés
Fészeképítés, metakommunikációs hangjáték
Rajz

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?
Előre megírt vagy nyomtatott szókártyák
Tábla, mágnes/Blu Tack
Sálak, kabátok
Írólap/rajzlap, rajzeszköz

JEGYZETEIM

3.1b Szarkatelefon

15 perc

Mire hasonlít a szarka hangja? Hallgassuk meg felvételről is (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)!

Olvassa fel a pedagógus Markó Béla *Szarka-telefon* című versét, ügyelve rá, hogy visszaadja a madarak hangját! A varjú károgása lehet lassabb, méltóságteljesebb, míg a szarka hangja csörgő-pörgő, és ezt a pörgést érzékeltethetjük a vers narratív részeiben is. Vajon milyen telefonon beszélget a szarka? Mely szavak utalnak arra, hogy nem mobiltelefonról, hanem vonalas telefonról van szó?

A gyerekek párban készüljenek fel az első versszak felolvasására, ügyelve arra, hogy a madarak hangját jól érzékeltessék!
Ki mindenkivel beszélhet még a szarka? Válasszanak a gyerekek párban egy-egy madarat a táblán lévők közül, és előbb szóban, majd írásban alkossanak párbeszédet, amely a szarka és az adott madár (mondjuk, a kuvik) között lezajlik!
A párbeszédeket úgy alkossák meg, hogy benne legyen a madár hangutánzó szava is szituációba helyezve!

Vedd figyelembe!

A párbeszédeket most nem kell vers formában megírni, erre külön hívjuk fel a figyelmet! Csak a hangutánzó jelleg és a párbeszéd érvényesüljön, dal forma és rímkényszer nélkül!

3.1c Az egyszeri szarka

15 perc

Mit jelenthetnek az alábbi közmondások? A gyerekek próbálják kitalálni (nem baj, ha nem ismerik)! Ha nem sikerült, mondjuk meg a megfejtést!

Csörög, mint a szarka. (Sokat beszél, értelem nélkül.)
Sokat akar a szarka, de nem bírja a farka. (Túl sokat szeretne, de nem bírja megoldani.)
Olyan, mint a szarka fészke. (Lopott holmikkal van tele.)

Olvassuk fel a gyerekeknek Móra Ferenc *Az egyszeri szarka* című verses meséjének első versszakát, majd tegyük fel a kérdést: Mit gondoltok, mi jutott eszébe a szarkának a delelő napról? (Milyen a delelő nap?)
Hallgassuk meg a gyerekek ötleteit, majd olvassuk tovább a mesét!
Mi jutott a szarka eszébe? Hogyan próbálta a tükröt megszerezni? Milyen eredménnyel?
Mit tett a szarka, amikor rájött, hogy ez így nem fog menni?
Hogyan kommentálta a vén veréb az eseményeket? Melyik közmondásra épül a bölcsessége?
A mese egy régi paraszti udvaron játszódik, amelynek épületei, tereptárgyai nem feltétlenül ismerősek a gyerekeknek. Keressük meg *Az egyszeri szarka udvara*

JEGYZETEIM

című tankockán, hogy a meséből kiemelt szavak mely képekhez tartoznak! Ha sikerült, rendezzük őket sorba magasság szerint! (A tankocka elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán.)

3.1d Kösz, Csuvi!

25 perc

Játsszunk szituációs játékot úgy, hogy azonos mondatokat különböző hangon és mimikával kell mondaniuk a gyerekeknek!
Például: Ez ügyes volt! – Legyen előbb valódi dicséret, majd mondjuk haragosan, hízelegve, incselkedve, elismerően, lefitymálva, kicikizve stb.!
A gyerekek keressenek még olyan példákat, amikor a metakommunikációs jelek, illetve a hangsúly, hanglejtés, hangszín módosítja az adott kifejezés jelentését, vagy éppen az ellenkezőjévé fordítja!

Olvassuk fel a gyerekeknek Smelka Sándor *Kösz, Csuvi!* című meséjét, ügyelve, hogy a címadó mondat hatása a szövegnek megfelelően módosuljon! A felolvasás közben a gyerekek figyeljék meg, hányféleképpen hangzott el ez a mondat, és mikor mit jelentett, mit üzent! Olvassák fel ők is így a mesét!

Majd beszélgessünk arról, miért bántak így Csuvival a társai! Végül ki tudta őt elfogadni? Miért?
A mese lehetőséget nyújt egy elmélyült beszélgetésre a kiközösítésről, illetve arról, hogy úgy is megbánthatunk valakit, ha nem mondunk csúnya szavakat, csak „csúnyán” mondjuk.

Vedd figyelembe!

A grincsfa vagy manófa egy modern karácsonyi dekoráció. Úgy néz ki, mint egy összekötözött karácsonyfa, aminek a csúcsa lefelé hajlik, végén egy nagy, színes gömbbel. (Bővebben lásd a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán elérhető szómagyarázatot.)

3.1e Öt kis madárka

20 perc

Olvassuk el Tamkó Sirató Károly *Öt kis madárka* című versét! A gyerekek meséljék el, milyennek képzelik a kis madárkákat! Kik lehetnek ők ott öten? Egy család? Vagy csak a testvérek? Esetleg barátok?

A gyerekek alkossanak ötös csoportokat, és a sáljaikból, kabátjaikból építsenek fészket! Üljenek bele a fészekbe szorosan összebújva, mint a kis madárkák, majd mindegyik madárka csicseregje el, hogy miért is jó kis madárnak lenni! (A csicsergés lehetőséget ad itt is a metakommunikációs játékra, amikor a hangszín, hanghordozás fejezi ki az üzenetet.)

Ha marad időnk (vagy délután, házi feladatként), a gyerekek rajzolják le az öt boldog kis madárkát, összebújva a fészekben!

JEGYZETEIM

4.
tanegység

Ugráljunk, mint a verebek

2 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó óra sétával (magyar, ének-zene, természetismeret)

FELDOLGOZOTT MŰVEK
Bertóti Johanna: *Verébnyelv*
Benedek Elek: *A kis veréb*
Gryllus Vilmos: *Verebek*

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

Szöveggyűjtemény

Internet, projektor, hangfal

ÉVFOLYAM
2. osztály

Miről szól ez a tanegység?

A verebek ott vannak a városokban, a falvakban, a mezőkön, ott vannak mindenütt. Annyira megszoktuk a jelenlétüket, hogy szinte már észre sem vesszük őket. Éppen ezért nem árt, ha most rájuk figyelünk egy kicsit.

Áttekintő vázlat

4.1 Ugráljunk, mint a verebek	2 × 45 perc
4.1a Ugráljunk, mint a verebek	5 perc
4.1b Verébnyelv	10 perc
4.1c A kis veréb	20 perc
4.1d Mezei veréb, házi veréb	10 perc
4.1e Verébles	45 perc
Összesen:	**2 × 45 perc**

Előkészületek

Meseolvasáshoz készüljünk fel a hangzós, a hangokat jól érzékeltető felolvasásra! Ha van mesekuckónk, a gyerekek elhelyezkedhetnek ott is a mesehallgatáshoz.
A verébles olyan séta, ahol megfigyelési szempontokkal próbáljuk irányítani a gyerekek figyelmét. Akkor lesz igazán sikeres, ha lesz mit megfigyelni. Ezért érdemes előre felderíteni a terepet, hol, merre számíthatunk verebekre.

MIT AKARUNK ELÉRNI?
Figyeljünk oda a verebekre is!

FELADATOK LEÍRÁSA

2 × 45 perc

4.1 Ugráljunk, mint a verebek

5 perc

4.1a Ugráljunk, mint a verebek
Hallgassuk meg a verébdalt (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán), tanuljuk is meg, és ugráljunk, mint a verebek!

Ugráljunk, mint a verebek,
rajta, gyerekek!

JEGYZETEIM

4.1b. Verébnyelv

10 perc

Mit mondanak a verebek? Hallgassuk meg a verébhangot (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán), aztán legyünk mi egy verébraj, és utánozzuk a verebek hangját!

Olvassuk el Bertóti Johanna *Verébnyelv* című versét! A gyerekek figyeljék meg, mivel csúfolják az énekesmadarak a verebeket!
Keressünk madárhangokat utánzó szavakat a versben!
Sok *cs* hangot találunk, mintha csak a verebek csicseregnének. Keressük meg a *cs* hangokat tartalmazó szavakat!

Párban beszélgessenek a gyerekek verébül, vagyis verébnyelven! Mondják el egymásnak csicseregve a következőket:

- Nagyon álmos vagyok, mindjárt elalszom!
- Találtam egy fantasztikus morzsalelőhelyet! Gyere velem, nézzük meg!
- Túl sokat ettem, fáj a pocakom!
- Nagyon mérges vagyok rád! Butaságot csináltál! stb.

Vedd figyelembe!

Felidézhetjük Móricz Zsigmond *A veréb* című versét is, amelyben *cs* hangot tartalmazó hangutánzó szó a *csarál.*

4.1c A kis veréb

20 perc

Bevezetőként mondjuk el, hogy a mesevilágban van egy ország, melyet úgy hívnak: Liliput. A liliputi országban törpék és apró lények élnek. Majd olvassuk fel a gyerekeknek Benedek Elek *A kis veréb* című meséjét! Figyeljék meg a gyerekek, mi minden történik a kis verébbel!
Beszéljük meg, mi történt a mesében, majd rendezzük időrendi sorrendbe a mondatokat *A kis veréb* című tankockán (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)!

A kis veréb bekopogtat.
Zsuzsika beengedi a verebet.
A veréb éhes.
Zsuzsika kiszalad a konyhába.
A verebecske morzsát, búzát eszik.
A veréb elmondja, honnan érkezett.
A kis veréb elbúcsúzik.
A veréb végleg búcsút mond.
A veréb elmeséli nagymamának, milyen jószívű Zsuzsika.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Énekes, mozgásos játék
Verébhang megfigyelése, hangutánzás
Versolvasás
Hangutánzó, hangfestő szavak keresése
Kommunikációs játék
Mesehallgatás, események sorba rendezése
Párbeszédes meseolvasás
Énekhallgatás, énektanulás
Madárfajok megkülönböztetése, képek csoportosítása
Madármegfigyelő séta

JEGYZETEIM

Vegyük elő a mese szövegét, keressük meg benne (jelölhetjük is) a párbeszédes részeket! Hogy beszélget a csöpp veréb és Zsuzsika? Hol dalolva (vers formában), hol prózaibb formában, de az is dalba (rímekbe) fordul a végén. És tele van a beszéd hangutánzókkal.
Ezután olvassuk el szereposztással a párbeszédes részeket! Ha jó olvasó csapatunk van, párban olvashatnak egymás mellett a gyerekek. Frontális olvasás esetén váltogassuk a szereplőket!

4.1d Mezei veréb, házi veréb

10 perc

Hallgassuk meg Gryllus Vilmos *Verebek* című dalát, és tanuljuk is meg az éneket (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)!
Mit tudtunk meg a verebekről? Hogyan különböztethetjük meg a mezei és házi verebet?
Nézzük meg, sikerül-e felismerni őket a *Verebek* című tankockán (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)! A képek klikkeléssel nagyíthatók.

4.1e Verébles

45 perc

Ha van rá lehetőségünk, menjünk el sétálni a gyerekekkel, és figyeljük meg a verebeket! Mit csinálnak? Hányan vannak? Ki hány verebet tud összeszámolni a séta során? Meg tudjuk-e különböztetni, melyik a házi, melyik a mezei veréb?

JEGYZETEIM

Madárportrék

4 × 45 perces komplex témanap (magyar, ének-zene, természetismeret, vizuális kultúra, kreatív szövegalkotás)

5. tanegység

FELDOLGOZOTT MŰVEK
Hárs Ernő: *Szarkabolt*
Miklya Zsolt: *Cinegemutatvány*
Szepesi Attila: *Cinkehívogató*
Szepesi Attila: *Csuszka*
Szepesi Attila: *Ökörszem*
Mándy Stefánia: *A falra festett kismadár*

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

Szöveggyűjtemény

Füzet, íróeszköz

Internet, projektor, hangfal, okostelefon

Rajzlap, festés eszközei

ÉVFOLYAM
1–2. osztály

Miről szól ez a tanegység?

Lakókörnyezetünkben sokféle madár él. Most ezek közül ismerünk meg párat versek, dalok tükrében, majd lerajzolhatják a gyerekek saját képzeletbeli madaraikat is, illetve dalt írhatnak, dallamot szerezhetnek. Végül sétát teszünk a környéken, és megfigyeljük, milyen madarak élnek a környezetünkben.

Áttekintő vázlat

5.1. Szarkabolt	45 perc
5.1a Milyenek a madarak?	10 perc
5.1b Szarkabolt	25 perc
5.1c Csön-csön gyűrű	10 perc
5.2 Madárportrék	2 × 45 perc
5.2a Cinegemutatványok	20 perc
5.2b Csuszka	15 perc
5.2c Ökörszem	10 perc
5.2d Képzelt madár	45 perc
5.3 Madárséta	45 perc
Összesen:	**4 × 45 perc**

Előkészületek

A harmadik óra kreatív feladatai választhatók, de valószínű, hogy a gyerekek többsége a festést fogja választani, készüljünk fel erre! Ha az írásos és zenei feladatokat csak néhányan fogják (és tudják) választani, akkor is érdemes rászánni a figyelmet. Nem mindenki fogékony a vizuális nyelvre, van, aki szívesebben ír verset vagy dúdolgat és talál ki dallamot.
A madármegfigyelő séta előtt érdemes terepszemlét tartani, és kiválasztani a legmegfelelőbb helyszínt, amit meglátogathatunk.

JEGYZETEIM

MIT AKARUNK ELÉRNI?
Egy jellemző szarkatulajdonság kiemelése versben és játékban.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Madarak, tulajdonságok párosítása
Versolvasás, madarak, tárgyak párosítása
Kreatív szövegalkotás
Ének, mozgásos játék

FELADATOK LEÍRÁSA

5.1. Szarkabolt könyv reftantár

45 perc

5.1a Milyenek a madarak?

10 perc

A madarakat néha emberi tulajdonságokkal jellemezzük. Húzd össze a madár nevét a hozzá illő tulajdonsággal a *Madártulajdonságok* című tankockán (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)!

5.1b Szarkabolt

25 perc

Milyen tulajdonsággal jellemeztük a szarkát? Ki tudja, miért?
Olvassuk el Hárs Ernő *Szarkabolt* című versét, és figyeljük meg, mi minden kapható a szarka boltjában!
Mit jelenthet az örv? Melyik állatnak van még nyakörve?

Melyik madárnak mit adott el a szarka? Párosítsuk a képeket a *Szarkabolt* című tankockán (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)!

Ha a szarka kiterjesztené az üzletkörét más állatokra is, mit adna el például
- a békának,
- a zsiráfnak,
- az elefántnak,
- a medvének vagy
- a póknak?

Írjanak a gyerekek reklámszöveget, amelyben a szarka a különböző holmikat ajánlgatja az állatoknak! A szövegeket párban vagy kis csoportban is megalkothatják.

5.1c Csön-csön gyűrű

10 perc

Végül játsszuk el a jól ismert *Csön-csön gyűrű* kezdetű játékot a következőképpen! A gyerekek álljanak körbe, énekeljék a dalt, és közben tegyenek úgy, mintha kezükkel valamit átadnának a hátuk mögött a szomszédjuknak! Egy „gyűrűt” vagy valami apró tárgyat valóban adjanak is a hátuk mögött körbe, de vigyázva, ki ne derüljön, hol jár a gyűrű! A szarka álljon középen, és figyelje a körben állókat! Amikor vége a dalnak, mutasson rá, kinél van éppen a gyűrű! Ha eltalálta, cserélnek. Ha nem találta el, marad ő a szarka, és a játék folytatódik tovább. (A játékdal elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán.)

JEGYZETEIM

5.2 Madárportrék

2 × 45 perc

5.2a Cinegemutatványok

20 perc

Olvassuk fel Miklya Zsolt *Cinegemutatvány* című versének első versszakát úgy, mintha találós kérdés lenne, a madár neve nélkül:

Citromsárga mellényt visel,
fekete kendős a nyaka,
ágon táncol, kérgen jár a(z)
… akrobata.

Melyik madárról lehet szó? Mit jelent az, hogy akrobata?
Olvassuk el a teljes verset, és figyeljük meg jól az akrobata mozgását!
Mit mond magáról a cinege? Milyen ételeket szeret? Mi lehet az a pete-pita? És mi a lárva meg a pajor?

Vedd figyelembe!

A rovarok úgy szaporodnak, hogy apró petéket raknak le, amiből lárva fejlődik, majd a lárvából lesz a kifejlett rovar. A bogarak lárváit pajornak nevezzük. (A lepkék lárvája pedig a hernyó.) A pita viszont kelt lepénykenyér, a pete-pita tehát egy szójáték: a cinkék mindennapi táplálékát, a „pete-kenyeret” jelenti.

Kivel vesz részt a mutatványban a széncinege akrobata?
Mi is végezzük el a mutatványt nyelvtörőként! Tanulják meg a gyerekek a harmadik versszakot, és próbálják elmondani párban, minél fürgébben és ügyesebben! (A párok párhuzamosan, egymás mellett gyakorolhatnak.)

A gyerekek szintén párban olvassák el Szepesi Attila *Cinkehívogató* című versét, és készüljenek fel a páros versolvasásra! A két versszak kiváló párbeszéd-lehetőséget kínál: egyik a hívó, másik a válaszoló hangján szólalhat meg. A hangutánzók a madárhangok érzékeltetésére is jó lehetőséget adnak. Ez aztán a nyelvi akrobatika!

Végül hallgassunk meg néhány vállalkozó párost mindkét versmutatványból!

Variáció

Nézzünk meg egy videófilmet, ahol a cinegék „mutatványait” tekinthetjük meg kísérő szöveggel (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)! Ha levesszük a hangot, a vállalkozó gyerekek sportriporterként „közvetíthetik” az eseményeket.

MIT AKARUNK ELÉRNI?
A gyerekek ismerjék meg jobban a környezetükben élő madarakat.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Versek olvasása, értelmezése
Hangdifferenciálás: hangzós hatás, szójáték megfigyelése
Madarak hangjának, mozgásának megfigyelése videófilmen
Szógyűjtés
Hangutánzás, hangjáték
Ritmizálás
Festés
Vers feldolgozása választható kreatív feladatokkal: képalkotás, versírás, dallamszerzés, zenésítés

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?
Okostelefon
Rajzlap, festés eszközei

JEGYZETEIM

5.2b Csuszka

15 perc

Milyen madár lehet a csuszka? Miért kaphatta ezt a nevet?
Olvassuk el Szepesi Attila *Csuszka* című versét, majd nézzük meg egy videón, hogyan közlekedik a fán a csuszka (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)!

Mi mindent csinál a fán a csuszka? Milyen szavakkal mutatja be mozgását a vers? Milyen hangok érzékeltetik a csúszkáláshoz hasonló mozgását? Keressük ki azokat a szavakat, amelyekben *cs* vagy *sz* betű van!
Gyűjtsünk még *cs* vagy *sz* betűs szavakat, amelyek illeszkedhetnek a csuszka mozgásához, életmódjához!

Nyelvgyötrőként megtanulhatjuk az első két sort, amit visszafelé ismételve nehezíthetünk:

Csuszka csusszan
cserfa hosszán,
cserfa hosszán
csuszka csusszan.

A versforma tulajdonképpen felező nyolcas, ahol a sormetszetnél le is törik a sor, így lesz két négyszótagos sor belőle. A második versszak azért különleges, mert itt minden sort egy négyszótagos szó alkot. Figyeljük meg jól a szavakat, és gyűjtsünk hasonlókat, melyekkel a sort folytathatnánk! Például:

- feszegeti,
- nézegeti,
- kóstolgatja,
- csipegeti,
- rázogatja,
- ütögeti,
- kopogtatja,
- ízlelgeti stb.

A gyerekek folytathatják a szógyűjtést egyénileg vagy párban is. Ki gyűjt össze több jó szót? Melyik jellemző a madarakra, más állatokra vagy az emberre?

JEGYZETEIM

5.2c Ökörszem

10 perc

Olvassuk el Szepes Attila *Ökörszem* című versét is! Mi mindent tudunk meg a versből az ökörszemről?
Hallgassuk meg az ökörszem cserregését, és próbáljuk meg utánozni (a videó elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)!

A vers ritmusa ringatózó, mint a berkenyeág, amelyen az örökszem fészke megbúvik. Mondjuk el a verset úgy, hogy közben ringatózunk, mint az ökörszem! Lassú ringatózást eredményez, ha egyik sor alatt jobbra, másik sor alatt balra hajlunk. Gyorsabb ringatózást eredményez, ha minden sor alatt jobbra és balra is hajlunk.

Vedd figyelembe!

A ringatózó hatást a vers dallama kelti, ami időmértékes ritmusra épül. A sok helyen visszatérő alapképlet: daktilus – spondeus/daktilus – csonka spondeus. Majdnem tisztán megfigyelhető az 1. és 3. versszakban, ezeket bátran ritmizálhatjuk a gyerekekkel. A 2. és 4. szakasz variációit csak a jó ritmusérzékű gyerekekkel érdemes kipróbálni:

Barna ökörszem,	– U U – –	tá-ti-ti-tá-tá
cserregető,	– U U –	tá-ti-ti-tá
lomb sürüjében	– U U – –	tá-ti-ti-tá-tá
tovatünő.	U U U –	ti-ti-ti-tá
Fészkedet óvja a	– U U – U U	tá-ti-ti-tá-ti-ti
berkenyeág,	– U U –	tá-ti-ti-tá
szélben-hintáló	– – – – –	tá-tá-tá-tá-tá
kökényvirág.	U – U –	ti-tá-ti-tá
Tarka tojásod	– U U – –	tá-ti-ti-tá-tá
költögeted,	– U U –	tá-ti-ti-tá
fürge fiókád	– U U – –	tá-ti-ti-tá-tá
rejtegeted.	– U U –	tá-ti-ti-tá
Tüskebokorra	– U U – U	tá-ti-ti-tá-tá
dalolva ülsz –	U – U –	ti-tá-ti-tá
inda-bozótba	– U U – U	tá-ti-ti-tá-tá
alámerülsz.	U – U –	ti-tá-ti-tá

JEGYZETEIM

5.2d Képzelt madár

45 perc

Olvassuk fel a gyerekeknek Mándy Stefánia *A falra festett kismadár* című versét, ami olyan, mint egy álommese. Beszélgessünk egy kicsit arról, hogy kinek van ilyen jó barátja, aki félálomban meglátogatja! Miért jó, ha van az embernek ilyen képzeletbeli barátja? Ki mit gondol, miről fütyülhetett a kismadár?

A gyerekek választhatnak a következő feladatok közül:
Fesd le temperával vagy vízfestékkel ezt az álombéli, csodás madarat!
A madár egy dalt dalolt, amit a versbeszélő reggelre elfelejtett. Mi lehetett ez? Írd meg a dal szövegét!
Eldúdolnám neked – mondja a versbeszélő. Próbáld ki, dúdolgass, és találj ki dallamot, amit a madárka énekelhetett! Ha megvan a dallam, ne hagyd elveszni, vedd fel (vegyük fel) telefonnal!
Ha kedved van, Mándy Stefánia dallamos versét is megzenésítheted. (Zenét tanulók, hangszeren játszók itt előnyben.)

Végül mutassák be a vállalkozók az elkészült műveket!

5.3 Madárséta

45 perc

MIT AKARUNK ELÉRNI?
Madarak felfedezése a környezetünkben, élőhelyükön.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Madármegfigyelő séta

A téma tanegységei során – ezen a témanapon is – sokféle madárral ismerkedhettek meg a gyerekek. Záróakkordként tegyünk egy sétát a környéken vagy a közeli parkban, és figyeljük meg a madarakat élőhelyükön! Vajon hány madarat ismerünk fel?

JEGYZETEIM

Vándorok

60 perces távoktatási óra (magyar, ének-zene, természetismeret, vizuális kultúra)

6. tanegység

Miről szól ez a tanegység?

A gyerekek a szövegeken és a multimédiás feladatokon keresztül ismerjék meg még jobban költöző madarainkat és a fecskéket.

Áttekintő vázlat

6.1 Vándorok	60 perc
6.1a Költöző madarak	10 perc
6.1b Füstifecske	10 perc
6.1c Ismered-e a fecskéket?	10 perc
6.1d Madárfészek	30 perc
Összesen:	**60 perc**

Előkészületek

A feladatsor dokumentumát osszuk meg a gyerekekkel! A megoldáshoz szükségük van digitális eszközre és online kapcsolatra.

FELDOLGOZOTT MŰVEK
Lázár Ervin: *Öregapó madarai – Vándorok* (részlet)
Gryllus Vilmos: *Füstifecskék*
Lázár Ervin: *Öregapó madarai – A fecskék* (részlet)

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?
Szöveggyűjtemény
Digitális eszköz (számítógép, okostelefon a gyerekek számára)
Online óra anyaga (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)
Papírtányérok
Fűzőlapok
Olló, ragasztó

ÉVFOLYAM
2. osztály

FELADATOK LEÍRÁSA

6.1 Vándorok

60 perc

A feladatleírások a gyerekeknek szóló nyelvezettel szerepelnek. A teljes feladatsor, a tankockák, a videó és a kép elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán.

6.1a Költöző madarak

10 perc

Itt a tavasz, hamarosan megérkeznek a költöző madarak. Olvasd el a szöveggyűjteményből Lázár Ervin *Öregapó madarai – Vándorok* című történetét, majd oldd meg a csoportosító tankockafeladatot! A képeken látható madarak mind elköltöznek a hideg idő beálltával. Mely madarak szerepelnek a szövegben? Az *i* betű fölött elolvashatod a madarak nevét is.

MIT AKARUNK ELÉRNI?
A fecskék alaposabb megismerése.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Történetolvasás
Interaktív multimédiás feladatok: csoportosítás
Zenehallgatás, dalta-nulás
Madárfészek készítése kollázstechnikával

JEGYZETEIM

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?
Digitális eszköz (számítógép, okostelefon a gyerekek számára)
Online óra anyaga (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)
Papírtányér, színes papír vagy fűzőlap
Vékony gallyak
Olló, ragasztó

6.1b Füstifecske

10 perc

A fecskék leghamarabb március végén érkeznek hazánkba, megvárják az áprilisi enyhülést. A ház körüli állatsereg egyik legkedvesebb madara a fecske. Hallgasd meg Gryllus Vilmos *Füstifecskék* című dalát, és tanuld is meg! A dal szövegét megtalálod a szöveggyűjteményben.

6.1c Ismered-e a fecskéket?

10 perc

Ismered-e a fecskéket? Igen? Ez volt a válasza Jozsónak is, aztán Öregapó tanítványai csak kifogtak rajta! Olvasd el Lázár Ervin regényrészletét a fecskékről (Lázár Ervin: *Öregapó madarai – A fecskék* [részlet]), és a szöveg alapján azonosítsd a fecskéket és az otthonukat is a tankockán!

6.1d Madárfészek

30 perc

Készítsd el a képen látható madárfészket, csak egy kicsit színesebben! Szükséged lesz egy papírtányérra, néhány vékony gallyra, színes papírcsíkokra vagy fűzőlapokra, ollóra, ragasztóra.

1. Válaszd ki a színes lapok vagy fűzőlapok közül, mely színekkel szeretnél dolgozni!
2. Vágj csíkokat a lapokból, vagy vágd le a fűzőlapok szélét, hogy hosszú csíkokat kapj!
3. Ragaszd rá a csíkokat és vékony gallyakat a tányérra a képen látható módon! A papírcsíkok széleit nem kell feltétlenül leragasztani! Túl is lóghatnak a tányéron!
4. A fészek közepére tojásformákat vagy madárformát ragaszthatsz, amit színes papírokból készíthetsz el.

JEGYZETEIM

Egyéb ötletek

7.1 Vándorok, újra

45 + 30 perc

Az itt ajánlott két szöveggel a 6. tanegység *Vándorok* témáját kibővíthetjük, és jelenléti órablokká alakíthatjuk (3 × 45 perc). A szövegek elérhetők a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán.

7.1a Vándorkérdés

5 perc

Óra elején, bevezetőként olvassuk fel Gyárfás Endre *Vándor* című versének első versszakát, és várjuk a gyerekek válaszát a találós kérdésre! Vajon rájönnek a megoldásra?
Olvassuk el a költő válaszát is a második versszakban! Nem mondja ki nyíltan, hogy melyik madár, válaszát képekbe csomagolja. Hogyan? Mi derül ki a képeiből? Mit jelent az utolsó szó (egyben sor): *áthidal*? Milyen szó rejlik a szóban? (Híd.) Mi minden fölött válik híddá a vándormadár – a fecske – a röptével?

7.1b Fecskeváró

20 perc

Csoportmunkában dolgozzuk fel Zelk Zoltán *A fecskék* című meséjét! A gyerekek öt-hat fős kis csoportokban helyezkedjenek el, kapják meg a kinyomtatott szöveget egy példányban, és olvassák el a mesét! (Hogy ki olvas, a csoportok döntik el.)
Majd keressék a választ az alábbi kérdésekre:

- Milyen híreket mondott harangnyelven az öreg templomtorony?
- Mit jelentett a faluban a fecskék érkezése?
- Miért nem örült mindenki?
- Hogyan állt helyre a béke?

Vedd figyelembe!

A *Még a veréb is talál házat…* kezdetű zsoltárvers (Zsolt 84,4) a mese igei üzenete is lehet. Keressük meg a gyerekekkel, hogyan kapcsolódik a történethez az ige! Hogyan gondoskodik Isten az égi madarakról? (Vö. Máté 6,26.)

7.1c Fecskeszemmel

20 + 30 perc

Azt olvastuk a mesében, hogy a fecskék kalandos útjukról és az örök nyár hazájáról, Afrikáról is meséltek. Alakuljanak a csoportok fecskecsoporttá, és meséljenek együtt a kalandjaikról, idézzék fel az átélt élményeiket!

Rajzolják le, amit a fecskeszem láthat! A kép címe lehet: „Fecskeszemmel” vagy „Fecskekaland”.

7. tanegység

MIT AKARUNK ELÉRNI?
A téma bővítésével kapjanak nagyobb figyelmet a vándormadarak, különösen a fecskék.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Verskérdés – találós kérdés megfejtése, beszélgetés
Mese olvasása, értelmezése csoportmunkában
Élménybeszámoló, rajz a madarak nézőpontjából

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?
Multimédiás eszköz (a szövegek elérhetők a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)
Meseszöveg nyomtatva (csoportonként egy)
Rajzlap, rajzeszköz

JEGYZETEIM

Mit szeretnénk elérni?

A húsvéti szimbólumok az élet-halál-újjászületés tárgyköréről szólnak a mese nyelvén. Ne féljünk belefeledkezni egy-egy mesébe, dalba vagy mondókába, éljük át a gyerekekkel együtt a természet, és benne az ember megújulásának lehetőségét! Így amikor Jézus áldozata és feltámadása kerül előtérbe, az sem csak távolról, fogalmi megközelítésben, hanem megelevenedő verseken, dalokon, elbeszéléseken keresztül jut el a gyerekekhez.

Miről szól ez a téma? Miért fontos nekünk?

Húsvétkor Jézus feltámadását ünnepeljük, de azt tudnunk kell, hogy a húsvéti szokások és jelképek jó része még a kereszténység előtti pogány ünnepből ered. A természet ébredése és a megnyúló napok miatt az újjászületést és a fényt ünnepelték a tavaszi nap-éj egyenlőséget követő időszakban. A tojás és a nyúl is az élet keletkezését, a szaporodást jelképezi („szaporodjatok, sokasodjatok”; 1Mózes 1,22). Egyfajta termékenységünnepről van szó, aminek elemeit a kereszténység is átvette. A piros, a vér színe a tojáson az életet, a születést jelképezi, a keresztény szimbolikában pedig Krisztus vérére utal.

Virágos húsvét

45 perces készségfejlesztő óra
(magyar, dráma, kreatív szövegalkotás)

1.
tanegység

FELDOLGOZOTT MŰVEK
Locsolóversek – magyar népi mondókák, Nagybacon, Kézdimárkosfalva (Háromszék)
Szepesi Attila: *Hóvirág, ibolya Haranghangok* – magyar népi mondókák, Bihar, Mezőtelki (Bihar)

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?
- Szöveggyűjtemény
- (Füzet, íróeszköz)
- (Internet, projektor, hangfal)

ÉVFOLYAM
1–2. osztály

Miről szól ez a tanegység?

A húsvét ünnepétől elválaszthatatlanok a húsvéti szokások, hagyományok. Ráhangolódásunk az ünnepre most a locsolóversek, húsvéti mondókák játékba hozásán keresztül történik.

Áttekintő vázlat

1.1 Kertészhúsvét	45 perc
1.1a Kertészlegények és virágszálak	10 perc
1.1b Fiúk-lányok készülnek	10 perc
1.1c Fiúk-lányok egymásnak	10–15 perc
1.1d Húsvéti készülődés	10–15 perc
Összesen:	**45 perc**

Előkészületek

A mozgásos játékhoz nagyobb szabad térre van szükség a teremben, amit előre alakítsunk ki!
A nagy csoportos (fiú-lány bontásban történő) munkát is gondoljuk át előre: hogy tudjuk a legjobban megszervezni, hol tudnak a csoportok összebújni anélkül, hogy zavarnák egymást?

FELADATOK LEÍRÁSA

1.1 Kertészhúsvét

45 perc

MIT AKARUNK ELÉRNI?
Locsolóversek, húsvéti mondókák feldolgozása mozgásos játékkal, hangjátékkal.

1.1a Kertészlegények és virágszálak

10 perc

Kertészkedni fogunk – a fiúk lesznek a kertészlegények, a lányok a virágok. Mímes-mozgásos játékkal játszanak el mindent, amit a tanító mond:

- *A fiúk jöjjenek ki a kertbe (szabad tér a teremben), és ássák fel, gereblyézzék el a földet!* – A fiúk szabad mozgásos játéka.
- *Hozzák ide a virágpalántákat (a lányokat), és ültessék el őket szépen egy körbe!* – A lányok körbe állnak és leguggolnak.
- *A virágok a friss földben még nem éledtek fel, csak kókadoznak.* – A lányok lehajtják a fejüket.
- *A kertészlegények locsolókannával vizet hoznak, és meglocsolják a virágokat.* – A fiúk locsoló mozdulatokkal járnak körbe a lányok körül.

JEGYZETEIM

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Mímes-mozgásos játék
Versolvasás, felkészülés a hangos olvasásra nagy csoportban
Versek felolvasása hangjátékként
(Képek párosítása, virágok és színeik megfigyelése)
Beszélgetés a húsvéti szokásokról
(Kreatív szövegalkotás: locsoló- és virágvers)

- *A virágok felélednek, kinyújtóznak, ki is nyílnak.* – A lányok felemelkednek a földről, kitárják a karjaikat.
- *A kertészlegények és a virágok örülnek egymásnak.* – A fiúk a lányokkal kezet fognak, kézfogással egymás körül megfordulnak. (Ha nem pont párban vannak a fiúk és a lányok, kis hármas körök is kialakulhatnak.)

1.1b Fiúk-lányok készülnek

10 perc

A fiúk és a lányok külön csoportban dugják össze a fejüket, és olvassák el a maguk versét! Készüljenek fel a vers hangos felolvasására közösen! Egy kis hangjátékot is alakíthatnak a felolvasásból.

- Fiúk: *Locsolóversek* – magyar népi mondókák, Nagybacon, Kézdimárkosfalva (Háromszék)
- Lányok: Szepesi Attila *Hóvirág, ibolya*

Vedd figyelembe!

A felolvasásban lehet szóló és kórus is, például az első locsolóverset olvashatja egy vagy két ügyesebb olvasó, a második locsolóverset pedig kórusban mindenki.
A virágos vers is dramatizálható, és a harangok kondulását is eljátszhatják a lányok, akár önálló hangutánzókkal, akár a *Haranghangok* bevonásával.

1.1c Fiúk-lányok egymásnak

10–15 perc

Miután felkészültek, előbb a fiúk, majd válaszként a lányok olvassák fel a verseket, illetve adják elő a belőle készített hangjátékot. A lányok a fiúkat, a fiúk a lányokat hallgatják meg.

Majd együtt kongjunk-bongjunk a harangokkal, olvassuk el közösen és ismételjük többször a *Haranghangok* című mondókákat (magyar népi mondókák, Bihar, Mezőtelki [Bihar])! A mondókázást ütemes mozgással, dülöngéléssel kísérhetjük.

Készíthetünk haranghangjátékot kisharang- és nagyharang-szólamokkal.

Kis harang – fürgébb, gyorsabban üt és magasabb hangon szól:

Giling-| galang,	⎡⎤⎡⎤	ti-ti ti-ti
szól a | harang.	⎡⎤⎡⎤	ti-ti ti-ti

Nagy harang – megfontoltabb, lassabban üt és mélyebb hangon szól:

Ün-nep | hó-nap,	| | | |	tá-tá tá-tá
ün-nep | hó-nap…	| | | |	tá-tá tá-tá

JEGYZETEIM

Vedd figyelembe!

A kis- és nagyharang-csoportokba már ne nemek szerint válasszuk szét a gyerekeket! Nyugodtan választhatnak maguk a gyerekek csoportot, egy-egy karakteresen mély vagy magas hangú gyereknek magunk is tehetünk javaslatot.

Variáció

A *Virághúsvét* című tankockán megfigyelhetjük a Szepesi Attila versében szereplő tavaszi virágokat és színeiket (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán). Van köztük egy „kakukktojás" is. Vajon hogy került oda?
A tankockafeladat így szól:
Felismered a virágokat? Párosítsd a képüket a nevükkel! Melyik szerepel Szepesi Attila húsvéti versében?
Szerinted melyik virág illik legjobban a húsvéthoz? Miért?
(A feladatot lásd még a 6. tanegység távoktatási óráján is.)

1.1d Húsvéti készülődés

10–15 perc

Végül beszélgessünk a húsvéti hagyományokról, illetve arról, mi maradt belőle, hogyan ünnepeljük ma a húsvétot, mi maradt meg a húsvéti szokásokból, stb.!

Vedd figyelembe!

Az olvasókönyvek általában külön is foglalkoznak a témával, amihez köthetjük ezt a készségfejlesztő feldolgozást. A 2. osztályos OFI-s Olvasókönyv 2. részében, a 92–93. oldalon találunk leírást a húsvét eredetéről, szokásairól, illetve olvashatunk néhány locsolóverset is.

Variáció

Fiúk és lányok alkossanak kis csoportokat, és csoportmunkában költsenek (szóban vagy írásban) locsolóverset, illetve locsolást fogadó vagy virágverset! A csoportok a versüket adják is elő (lehet szóló, lehet kórus vagy a kettő kombinációja)!

JEGYZETEIM

2. tanegység

Nyuszis húsvét

3 × 45 perces komplex szövegfeldolgozó és képalkotó óra (magyar, kreatív szövegalkotás, vizuális kultúra)

FELDOLGOZOTT MŰVEK
Csukás István:
Nyuszi-mese (online)
Tóth Krisztina:
Levél a nyúlnak
Nyulász Péter:
Csokinyuszi úrfik
Döbrentey Ildikó:
Húsvéti mese

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

- Szöveggyűjtemény
- Füzet, íróeszköz
- Internet, projektor, hangfal

Írólap, rajzeszköz
Rajzlapból kivágott tojásformák
Festés anyagai, eszközei (tempera, vízfesték)
Zsírkréta, kihegyezett gyertya

ÉVFOLYAM
1–2. osztály

Miről szól ez a tanegység?

A húsvéti nyuszi a gyerekek számára inkább legyen élő mesealak, mint szokáskellék! Az irodalmi műveken keresztül ezt az eleven mesealak képet erősítjük, ellensúlyozva az ünnepet üzleti termékké degradáló hatásokat.

Áttekintő vázlat

2.1 Nyuszis húsvét	45 perc
2.1a Nyuszis mese	10 perc
2.1b Levél a nyúlnak	35 perc
2.2 Festő nyulak	45 perc
2.2a Festő nyuszik	10 perc
2.2b Három festő nyúl	35 perc
2.3 Nyúlfestőműhely	45 perc
Összesen:	**3 × 45 perc**

Előkészületek

Döbrentey Ildikó *Húsvéti meséje* a pedagógustól alaposabb felkészülést igényel, ezért érdemes előtte többször hangosan elolvasni, és „ízlelgetni" a hangutánzókat.
A harmadik óra gyakorlatilag egy rajzóra, amin a színekről való tudásunkat alkalmazzuk a tojásfestés során, de nagyobb felületen. Ehhez tojásformákra van szükség, amelyeket sablon segítségével A4-es rajzlapokból érdemes előre kivágni. Ha a viaszrajz mellett döntünk, szerezzünk be és hegyezzünk ki ceruzaként kézbe fogható gyertyákat, illetve készítsük elő a zsírkrétákat is!

MIT AKARUNK ELÉRNI?
A húsvéti nyuszi alakját vonjuk be a mese és képzelet világába a verseken keresztül.

FELADATOK LEÍRÁSA

2.1 Nyuszis húsvét

45 perc

2.1a Nyuszis mese

10 perc

Közeledik a húsvét, jönnek a húsvéti nyuszik. Tele van már velük a rét, tele a mező. Figyeljük meg őket közelről! Ezt úgy a legkönnyebb, ha mi leszünk a nyuszik.

JEGYZETEIM

Guggoljatok le, tegyétek le a kezeteket is, és nyusziugrásokkal induljatok el a teremben! Játsszátok el, hogy nyuszik vagytok, és rágcsálnivalót kerestek! Időnként megálltok, és füleltek, nehogy meglepjen a róka vagy egy vadász (a füleket a fejhez illesztett két tenyérrel lehet eljátszani).
Most minden nyuszi keressen egy búvóhelyet, és füleljen! Csak a füle hegye látszódhat ki.
Eleget ugráltatok meg füleltetek, elfáradtak a nyuszik. Lassan, már nem annyira ugrálva, inkább csak mászva vánszorognak a fészkükre (helyükre) a nyuszik.

A fáradt nyuszik pihennek kicsit: a padra hajtják a fejüket, így hallgatják meg a *Nyuszi-mesé*t. A tanító felolvassa Csukás István *Nyuszi-mese* versét. Elérhető a Reftantáron, a szöveggyűjtemény aloldalán.
Mit csinált a nyuszi egész nap? Mi volt a vacsorája?
Tudjátok-e, mi az a torzsa? Minek van torzsája?

Bizony, a mi nyuszink káposztatorzsát evett, jó dolga volt.

2.1b Levél a nyúlnak

35 perc

Egy kislány levelet írt és rajzolt a húsvéti nyuszinak. Olvassátok el Tóth Krisztina *Levél a nyúlnak* című versét, és figyeljétek meg, mi minden került a levélbe (alá lehet húzni)!

Hagyjunk időt az önálló olvasásra, majd beszéljük meg, mit találtak a levélben a gyerekek! Mit üzent a kislány a nyuszinak? Mit kért tőle? Miből gondolhatjuk, hogy ő kislány?

Te milyen levelet írnál a nyuszinak? Fogalmazz meg neki egy kérést vagy egy üzenetet! Szóban állítsunk össze egy közös levelet a kérésekből és üzenetekből!

Aztán minden gyerek írjon és/vagy rajzoljon egy levelet a húsvéti nyuszinak a saját nevében! (Elég, ha a levél pár sorból, illetve mondatból áll, és az sem baj, ha csak rajzolnak a gyerekek.)

Vedd figyelembe!

A vers néhány kifejezése magyarázatra szorul. Kérdésekkel vezethetjük rá a jelentésükre a gyerekeket:
Miért Káposztásmegyerre küldték a levelet? (A nyuszi szereti a káposztát, hát biztos ott lakik.) De hol van Káposztásmegyer? (A mesében? A valóságban? – Budapest egyik városrésze a IV. kerületben.)
Mi köze a hagymahéjnak a húsvéti tojásokhoz? (Főzött hagymahéjjal vörösbarna színűre lehet festeni a tojáshéjat.)

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Mímes-mozgásos játék
Vershallgatás, versolvasás, versek értelmezése
Közös szóbeli szövegalkotás
Kreatív írás és/vagy rajz: saját levél a nyuszinak

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?
Írólap, rajzeszköz

JEGYZETEIM

MIT AKARUNK ELÉRNI?
Festő nyuszik alakjával bővítjük a húsvéti mesét, ami a nyulakat igazi mesehőssé avatja.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Animációs versfilm megtekintése, beszélgetés
Mesehallgatás kuckózva
Beszélgetés a mese alapján
Alliteráló név-szín párok képzése

2.2 Festő nyulak

45 perc

2.2a Festő nyuszik

10 perc

Előző órán mesebeli nyuszikkal ismerkedtünk meg. Most folytatjuk a mesét, és majd meglátjuk, mit tudnak még ezek a nyuszik.
Nézzük meg a Nyulász Péter *Csokinyuszi úrfik* című verséből készült animációs filmet (elérhető a reftantar.hu-n, a szöveggyűjtemény aloldalán)! Ha szükségesnek érezzük, a szöveggyűjteményből is elolvashatjuk a verset.
Majd beszéljük meg: Miféle titok derül ki ezekről a nyuszikról? Minek a festésével foglalkoznak? A film mit tesz még hozzá a vershez? Mivel folytatja a mesét? (Mi történik a film végén a tojással?)

2.2b Három festő nyúl

35 perc

Döbrentey Ildikó *Húsvéti mese* című meséjét így vezetheti be a pedagógus:

Most egy hosszabb mesét is megismerünk, amihez kuckózzatok be, mint a nyuszitestvérek! A mese akár így is kezdődhetne:

Van egy város, nem is messze,
festő nyulak laknak benne!

A városka neve pedig Zsámbék, ami Budapesttől nem túl messze, a dunántúli hegyek között található.

A bevezető után a pedagógus olvassa fel a mesét, ami tele van hangutánzó szójátékokkal. A „Hukk!" – „RECCS!" mondatszópárral lehet a mesét „feldobni", érzékletessé és viccessé tenni, ami bevonja a gyerekeket a mesehallgatásba. A felolvasás sikere ezen múlik, amit nem érdemes kérdésekkel és feladatokkal megtörni.
A végén beszélgessünk:
Mi történt a Zsámbék melletti zsombékos réten? (Mi az a zsombék? – Lápos, vizes réten füves halmocska.)
Hogy haladt a munka, amíg rendben volt minden?
Mi zavarta meg a munkamenetet?
Ki az, akire már rátört hasonló csuklás?
Milyen módszereket ismertek csuklás ellen? Milyen módszereket ismertünk meg a meséből?
Mi az, ami végül segített? Mitől lett „hős" a piros tojásokat festő Piroska?

JEGYZETEIM

Észrevettétek, milyen kapcsolatban van a festő nyulak neve a színekkel?

Sára – sárga
Karcsi – kék
Piroska – piros

Képzeljétek el, hogy jóval többen vannak a festő nyulak! Ki tudná a nevek és színek párosítását folytatni? Gyűjtsünk név-szín párokat, akár a korábbi színekre is! Például:

Zoli – zöld
Lali – lila
Rózsa – Rózsaszín
Bori – Barna
Stb.

2.3 Nyúlfestőműhely

45 perc

Ha meg tudjuk oldani, egy rajzórával bővíthetjük a feldolgozást, ahol az alapszínek (sárga, kék, piros) és a színkeveréssel kapott mellékszínek (narancs, zöld, lila) átismétlése után a gyerekek előre kivágott, nagy méretű tojásformákra festhetnek. Érdemes a tojásokat az alapszínekkel alapozni, majd erre mintákat festeni fedőfestékkel (tempera).

Ha csak vízfesték áll rendelkezésre, akkor a mintát zsírkrétával rajzolhatják meg a gyerekek, majd a kész rajzot fessék le az alapszínnel. Zsírkréta helyett gyertyát is használhatnak a mintarajzoláshoz. Ezt lefestve fehéren maradnak a gyertyavonalak.

Végül helyezzék el a gyerekek a munkáikat a földön vagy a földre terített csomagolópapíron, és járjuk körbe, nézegessük meg a tojásokat, vigyázva, rá ne lépjünk valamelyikre!

Vedd figyelembe!
Viaszkép készítése során kihegyezett gyertyával rajzoljuk meg a kívánt képet.
A gyertyát erősen nyomjuk rá a rajzlapra, hogy megfelelő nyomot hagyjon! (Ellenőrizhetjük a fény felé tartva a lapot: ha a gyertyanyom folyamatosan fénylik, akkor elég erős.)

MIT AKARUNK ELÉRNI?
Az olvasmányélmény vizuális képekben való megjelenítése.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?
Színek, színkeverés ismertetése, ismétlése
Kivágott formákra színes festés: alapszín, minta
Viaszrajz lefestése
Galériarendezés, képek megtekintése

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?
Rajzlapból kivágott tojásformák
Festés anyagai, eszközei (tempera, vízfesték)
Zsírkréta, kihegyezett gyertya

JEGYZETEIM

3. tanegység

Húsvéti színműhely

2 × 45 vagy 3 × 45 perces szövegfeldolgozó és képalkotó óra (magyar, vizuális kultúra, technika)

FELDOLGOZOTT MŰVEK
Kányádi Sándor:
Három kérdezgető I.
Miklya Luzsányi Mónika:
Nyuszedli és a mindenszínű tojás

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

Szöveggyűjtemény

Internet, projektor, hangfal

Tojásdíszítés anyagai, eszközei: főtt tojás, tojásfesték, hagymahéj, festőedény
Teamécses, zsírkréta, alátétek
Apró levélkék, virágok, csipke, cérna, harisnya
Csipke-, textil- és papíranyag, olló, ragasztó
Színes kartonból vagy rajzlapból kivágott tojásformák
Vízfestés anyagai, eszközei

ÉVFOLYAM
2. osztály

Miről szól ez a tanegység?

A fény és a színek viszonya mély teológiai tartalommal bír, amit 395. dicséretünk így fejez ki: „Ő a fény, mi színei”. Célunk nem az, hogy ezt a tételt kifejtsük, hanem az, hogy tartalmát érzékelhetővé tegyük a vers, a mese, a játékok és az alkotó, díszítő munka segítségével. Így lehet húsvéti örömünk „mindenszínű” és teljes.

Áttekintő vázlat

3.1 Színek nyomában	45 perc
3.1a Színkereső	15 perc
3.1b A mindenszínű tojás	30 perc
3.2 Tojásfestő műhely	2 × 45 perc
3.2a Tojásdíszítő módszerek	15 perc
3.2b Tojásdíszítés	30–45 perc
3.2c Sokszínű vízfestés	30–45 perc
Összesen:	**2 × 45 / 3 × 45 perc**

Előkészületek

A műhelymunka időkeretét lehetőségeinkhez képest egy vagy két tanórában is tervezhetjük. Ha délelőtt nem áll ennyi idő rendelkezésre, akár délutáni kötetlenebb foglalkozás is lehet, így szülőket is be tudunk vonni segítőként.
A műhelymunkához több lehetőséget is felsoroltunk, ezekből és egyéb lehetőségekből tudjuk megtervezni a konkrét tanórát, és előkészíteni hozzá az anyagokat, eszközöket. A gyerekeket, szülőket előre fel kell készíteni a tojásdíszítésre, hogy főtt tojást és egyéb kellékeket tudjanak hozni.

MIT AKARUNK ELÉRNI?
Fedezzük fel a színeket a környezetünkben, csodálkozzunk rá színpompás világunkra a vers és mese „szemén” keresztül!

FELADATOK LEÍRÁSA

45 perc

3.1 Színek nyomában

15 perc

3.1a Színkereső

Isten színekbe öltöztette a világot. A színek olyanok a dolgokon, mint az emberen a ruha. Most színeket fogunk keresni egymáson és a környezetünkben. Színek neveit fogjátok hallani, és minden színhez kapcsolódik egy cselekvés is. Mindenki érintsen meg valakin (nem saját magán) vagy valahol egy olyan ruhát vagy más dolgot, amin a hallott szín látható! Majd játssza is el a cselekvést (pantomimes mozgással), ami a színhez kapcsolódik!

JEGYZETEIM